

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Dominica Secvnda In Qvadragesima. Euang. Matth. 17.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

DOMINICA
SECUNDA IN QVA-
DRAGESIMA.

Euang. Matth. 17.

IN illo tempore; Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum & Ioannem fratrem eius, & duxit illos in montem excelsum seorsum. et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies eius, sicut sol: vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix. Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias cum eo loquentes. Respondens autem Petrus dixit ad Iesum; Domine, bonum est nos hic esse. Si vis, faciamus hic tria tabernacula: tibi vnum, Moyse vnum, & Eliæ vnum. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene cōplacui, ipsū audi-

L 2   te.

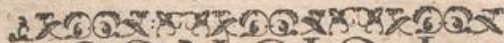
re. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde, Et accessit Iesus, & tetigit eos, dixitque eis. Surgite, & nolite timere. Leuantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Iesum. Et descendens illis de monte, praecepit eis Iesus, dicens: Nemini dixeritis visionem; donec filius hominis à mortuis resurgat.

PARTITIO.

Celeberrima transfigurationis Christi historia, continet: tum proœmium, in quo Iesus tres sibi cariores discipulos in monte duxisse narratur: tum ipsum Transfigurationis modum, ac rationem: tum quæ circa illam acta fuere: tum denique Epilogum, ubi Apostolis, ne ea quæ viderant, ante suam à mortuis Resurrectionem, diuulgent, serio prohibet Christus Dominus.

Nobis proœmium primæ concioni occasionem dabit: reliqua reliquis copiosam ministrabunt materiam. Nam & personæ, dicta ac facta, quæ in monte hoc visuntur, digito nobis Christi Ecclesiam demonstrabunt: & expositio Evangelij, doctrinæque hinc excerptæ, spem erigent: & Multiplex Transfiguratio, fructusque inde emanantes, ad amorem tam beneuoli Patris ac Domini nostri, incitare nos poterunt abundanter.

CON-

CONCIO I.

T I M O R .

*Et post dies sex, assumpsit Iesus Petrum,
& Iacobum, & Ioānem fratrem eius,
& duxit illos in montem excelsum
seorsum.*

M O N S
C H R I S T I
E T S A
T H A N Æ .

ST fortè quod aliquis miretur, cur
Ecclesia sponsa Christi, quæ cum in
alijs omnibus: tum in recensendis,
hoc sacro quadragesimali tempore, Euāge-
lij, miro & apto utitur ordine, hanc quam
audistis, die hodierna nobis proponat histo-
riam. Quæ enim est, quæso, iucundissimæ
Trāsfigurationis cum mæsto hoc tempore,
coniunctio? quæ illorum D. Petri verborum,
BONVM EST NOS HIC ESSE, cū ieiunia quo
quamprimum liberi esse cupimus, conueni-
entia? quæ deniq; semiatro color, quo nūc
vtimur; cum vestimētis Christi Domini ho-
die instar niuis candidis, cognatio? Hæc si
Catholicus discendi causa percunctatur, in-
ueniet, vnde etiā in his minimis, diuinam
Spiritus S. in regenda Ecclesia, miretur lau-
detq; , providentiā; sin hæreticus cauillandi
animo id sciscitetur; bonū quidem videre-
tur iuxta præceptum Christi, non mittere
margaritas ante porcos. tamen, quia omnium
debitores sumus, omnesq; in Christo lesu ipse

*Cui legatur
nunc hoc e-
uangelium.*

Matt. 7. 6.

nouit in cuius conspectu sumus) saluos esse cupim⁹, quatuor huius ordinationis causas adferemus in medium, tam insignes & præclaras, vt singulæ singulis nostris concionibus; aut materiam subministrant copiosam, aut campum dicendi dent eximium. Hodie itaq; præmissa thematis, quod proposuim⁹, explicatione; primâ huius instituti Ecclesiæ afferem⁹ rationē: indeq; accepta occasione, quonâ modo, tam Sathan, quâ Christus, nos in mōtē ducat, perpendemus; ac deniq; quo nobis factō sit opus, vt ad montem Dei perueniamus, sedulo inuestigabim⁹. Da Christe Iesu, id ita faciamus, vt & in hac, & in illa vita stantes in monte sancto tuo, videre, amare, & laudare te valeamus in æternum.

PROP.

Quadr.
memb.

2. MEM.

BRVM.

Thema.

Mat. 9. 2.

Luc. 9. 28.

Quando.

hæc acta.

Mat. 16. 28.

Cur? causa

duæ.

ET POST DIES SEX, inquit noster Matth. ex quo hodiernum Euang. desumptum est, idemq; Marcus; Lucas vero sic: *Factū est autē post hæc verba ferè dies octo.* Post quæ verba? Omnes tres (nam Ioannes more suo omisit, quod alij copiosè pertractarunt, quâuis ipsius, qui aderat res ageretur) conueniunt; id post dictum illud, *Amen dico vobis, sunt quidâ de hic stantibus, qui non gustabunt mortē, donec videât filium hominis venientē in regno suo,* euenisse. Id vero præmiserat Christus, vt tristitiâ Apostolorum, quam ex prædictione mortis suæ hauserāt, aut tolleret, aut leniret: vtq; ostēderet qualis ad iudicandū esset venturus: (cæteras rationes in alijs cōcionibus adferemus) illud teneri erga suos amoris; hoc ti-

moris, argumentū est. Neq; enim ita illū im- *Timor istū*
 pij tunc, vt nūc discipuli, videbūt; sed gloria *dicis.*
 quidē fulgentem, verū aspectu sibi adeo ter- *Apoc. 6. 16.*
 ribilē, vt dicturi sint *montibus & petris; Cadite*
super nos & abscondite nos à facie sedentis super
thronū, & ab irā Agni. Miranda sanè & deplora-
 randa tunc erit istorū metamorphosis, quā-
 do, qui olim, vt leones, in alios sēuiebāt, tūc
 neq; irā Agni sustinere, neq; in cauernas ter-
 ræ, ab ea abscondere sese poterūt. Hæc medi-
 tentur, qui in peccatis sepulti, iacēt, & ante-
 quā illa horribilis transfiguratio veniat, eius
 quā hodierna designat, per pœnitentiā, par-
 ticipes fieri satagāt. Cæterū quod ad dissidiū
 Euangelistarū in numero dierum, attinet; id
 particula, *ferè*, facile tollitur. Ea. n. docet Lu-
 cas, se non intermedios tantū dies, vt Matth.
 & Marc. sed & extremos ponere. Ab ea. n. ho-
 ra qua prædictio mortis Apostolis facta est,
 vsq; ad Transfigurationē, octo penè dies in-
 tercesserūt, præsertim iuxta eorū opinionē,
 qui noctu factā Transfigurationē autumāt.
 Itaq; vna dierū manè, prædixerat Christ⁹, &
 se Hierosol. occidentū; & quosdā è discipulis
 nō morituros, donec viderēt eū in regno, id
 est, in gloria sua. post hoc vaticiniū, expecta-
 uit 6. alios dies integros; & 7. demū sub Vesp.

ASSUMPSIT IESVS quosdam, quando, vt
 videtis, octauus iam penè effluerat dies, ab
 eo tempore, quo sermonem cum discipulis
 habuit. valde benè itaq; , inquit Lucas, *post*

hæc verba ferè dies octo intercessisse; nec male alij, qui intermedios tantum numerant. Quos vèro assumpsit?

Non assumit omnes, ob tres causas. PETRUM ET IACOBUM ET IOANNEM, inquit Matth. & alij. Cur vero nò omnes Apostolos assumpsit; plerumque illa assignatur ratio, ne Iudas Iscariotes, qui tali visione indignus fuit, interesset. Fortè etiam propterea, quia secretum id habere voluit, quod in pluribus nò tam facìle conseruatur. Denique quia prædixerat, aliquos tantum id visuros. Porro cur hos & non alios acceperit, varij varias assignant causas. Præcipuæ sunt meo iudicio. Prima, quia hos fortasse, ex nuncio mortis suæ, magis cæteris contristatos vidit. Nec mirum, dolor enim amorem sequitur; proinde quo quis plus amicum amat, eo magis affligitur, si quid amicum aduersi acciderit. Hos vero tres Christum magis amasse cæteris, non obscurum est ex scriptura, & de Petro quidem certum. *Ioan. 23. 15.* Secunda ratio esse potuit, quia hos tres in hortum, in quo & à Iuda traditus, & à Iudeis captus fuit, destinauerat vnà secum accipere: idcirco ad maiores tentationes sustinendas potioribus illos munit auxilijs. O bonitas! ô prouidentia paterna! Tertia ratio ad mores pertinet. In typo enim horum trium Apostolorum, commendantur nobis tres illæ virtutes, in quibus nostra transfiguratio, (cuius hæc Christi exemplar fuit) in anima

Accipit hos tres totidè de causis.

Quatuor ad nostram transfiguratio necessaria.

ma, dum hic sumus, in primis consistit. Fides, inquam, in Petro, qui post Christum petra est fidei & fundamentum Ecclesie, spes vero in Iacobo, cui illud, quod de Abrahamo Paulus inquit, *qui contra spem in spem credidit*, per belle competit. Is n. cōtra communem spei cursum plures mortuus, corpore & reliquiis suis, quam viuus presentia sua, in Hispaniis, Christo animas lucratus est. Charitas denique quam apte in Ioanne figuretur: tam Euangelium, quam Epistolæ ipsius testantur. Hæc igitur tria procuranda sunt omnibus, qui participes Christi Trāsfigurationis esse volunt. Iis vero qui peccati lethalis sibi conscij sunt, addenda est pœnitentia, quæ quantopere in Petro viguerit, nemo est qui nesciat. Porro ad differentiam alterius Iacobi, additur.

*Matth. 16.
17.
Rom. 4. 18.*

FRATREM EIUS, Ioannis videlicet. Non defuerunt enim quidam, etiam è Patribus, qui putarunt Iacobum, qui frater Domini vocabatur, ductum fuisse in montem hunc, sed memoria lapsi fuere. Hos igitur tres assumpsit.

ET DVXIT ILLOS Christus, iubendo ut se sequerentur.

IN MONTEM. Thabor fuisse, scribit Damascenus & approbat traditio. Fuit autem mons Thabor in Galilæa, aliquot miliaribus à Nazareth dissitus, celebris victoria Barach & Deborah, quam ibi ex Sisara re-

Mons Thabor.

*Iud. 4. 6.
2. Pet. 1. 18.*

portarunt. Hanc Petrus vocat montem Sanctum, iure optimo, vel propter hunc solum actum hodiernum. Additur.

Ios. lib. 4. de bell. Iud. cap. 2. EXCELSVM. Quia teste Iosepho fuit altitudinis quidem triginta, amplitudinis vero viginti stadiorum; planus in vertice, & pulcher campis virentibus. Eo igitur duxit Christus hos tres.

Nocte facta transfig. vatio. SEORSVM, ab aliis, & *Solos*, vt ait Marcus. Lucas vero addit causam, vt *oraret*. Vnde etiam colligitur noctu factā esse hanc Transfigurationē, tum quod constet ex eodē Luca Christum in oratione pernoctare fuisse solitum. tum vero ex eo, quod idem testetur, *sequenti die*. (nono videlicet iuxta ipsius supputationem) Christum cum suis de monte descendisse. Res ita acta videtur. Octauo

Historia res acta. (vt exposuimus) ab illo colloquio die, iuit Iesus cum discipulis ad montem Tabor, ad cuius radices nouem ex eis reliquit; ipse vero inclinata iam die ad vesperum, cum dictis tribus, ascendit in montem, ibi in oratione pernoctaturus. Quod dum facit, tres illi *grauati somno*, obdormierunt.

Ibid. v. 31. Et euigilantes viderunt *Maiestatem eius*, & duos viros, Moysen videlicet & Eliam, qui stabant cum illo, & dicebant *excessum eius*, quem completurus erat in Hierusalem. Quo viso suauissimo exhilaratus Petrus, in illa prorupit verba. DOMINE BONVM EST NOS

HIC

HIC ESSE. Sed his dictis, & ipse & socij eius; tum nube lucida: tum voce è cælo lapsa cõterriti, CECIDERUNT IN FACIEM SVAM, nec prius sarrexerunt, quam Christus tangendo eos cõfortaret (quod forte illucescente iam nona die factum est) quo facto apertis oculis NEMINEM VIDERUNT NISI SOLVM IESVM; qui descendentibus de monte prohibuit, ne cui visionem hanc, ante suam à mortuis resurrectionem reuelarent, quod & fecerunt.

Hæc pro intelligentia historiz dicta sufficiant. Iam vero primario nostro instituto satisfaciendes, vnam è caulis, cur hoc Euangelium hodie legatur, perpendamus. Ea vero est: Dei Optimi Maximi, Sponsæ ipsius suavis dispositio: qua statum, in quo in hac peregrinatione constituti sumus, nobis filiis suis ob oculos ponit. Quamdiu enim peregrinamur à Domino dilectissimi, tam diu inter duos mōtes collocati sumus: & à dextris quidē mons est Christi Iesu, à sinistris vero Dæmonis infernalis: eorum alterum ascendere nos oportet omnino: neque. n. vllum hac in parte mediū datur. Itaq; quia Luciferiani mōtis, præterita Dominica fecerat mentionem, Ecclesia hodie meminit alterius, vt nos nostri cõmonetaceret officii, vere pia mater, vere de salute nostra sollicita. Hos igitur duos montes contemplantur hodie: subministrabunt enim nobis,

*II. MEM-
BRVM.
legitur hoc
Euangelio
ob duos
montes.*

vt reor, abundantem & vtilissimam toti cō-
 cioni materiam, considerantibus nobis, tū
 naturam eorum: tum duces, qui nos eo vo-
 cant: imo præcedunt ac suo modo impel-
 lunt: tum media: tum fines, aliaque huc per-
 tinentia attributa. Et vero, vt res procedat
 ordinatius, thema iterum resumemus, &
 per antithesim hunc cum illo, quem consi-
 derauimus ante octiduum, monte compa-
 rabimus. Inquit igitur D. Matthæus.

*I. Vt in bi-
 uio caute
 ambule-
 mus.*

ET POST DIES SEX. Sex dierum
 spatio conditum esse orbem, & volui ac re-
 uolui totum huius mundi laborem, noui-
 mus ex ipso Sacræ scripturæ initio: dies e-
 nim septimus sabbatimo & quieti desti-
 natus est. Porro octauus, cuius Lucas me-
 minit, ad caput redit, & caelestem denotat
 beatitudinem. Multa & præclara mysteria:
 at Deus vnum tantum nostro instituto ser-
 uians tangimus: nec aliud quam quod iam
 insinuauimus; toto, videlicet, vitæ huius tē-
 pore nos in biuio, ad duos montes, tendē-
 te, constitutos esse. Tempore enim hoc ex-
 plecto, explebitur etiam illud, quod sapiens
 ait. *Si ceciderit lignum ad Austrum, aut Aquilo-
 nem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit.* Nunc
 igitur, nunc inquam, iam iam, momentis
 singulis, circumspiciendum est nobis: & ad
 quem montem properamus, imo in quo
 collocati sumus, & quam caute in eo ambu-
 lemus,

Eccles. 11. 13

lemus, vt nos, tum Apostolus graphice, *Ephes. 5, 15*
tum Euangeliam typice monet. Hæc igitur
est prima, quæ nos concernit, conditio. Al-
tera, verbo

ASSUMPSIT, designatur: quod & in *2. St Iesum*
hodierno Euangelio, & in illo, ante octiduum, *sequamur.*
legimus. Signat autem esse aliquos, qui nos
ad vterutram biui impellant partem. *Psal. 69, 29*
quorum vnus, est.

IESVS, qui ad dextram inuitat: alter
Diabolus, qui sinistram vrget, vt antea au-
distis. Christus igitur bona suadet: sine cu-
ius adiutorio nullum opus quod proprie
bonum est perficitur. Propterea Ecclesia ex
Daide, octies diebus singulis clamat. *Deus*
in adiutorium meum intende: Domine ad adiu-
uandum me festina. Rogari enim vult, vt agat,
quod agit. Assumit autem Christus.

PETRV M, ET IACOBVM, ET IO- *3. St ex pio*
ANNEM FRATREM EIVS, in quibus *rum simus*
omne genus humanum comprehenditur. *numero.*
Idcirco à Doctoribus comparantur tribus
filiis Noe, qui mundum repararunt vniuer-
sum. Recte id quidem, sed cum illa tamen
cautione, vt memineris, illic quidem vnum
fuisse maledictum, hic nullum: neque id si-
ne mysterio. Illi enim carne terram: hi ani-
mabus cælum replere debebant. Etsi vero
non sit anxie percunctandum, quoniam
modo ad hos tres, totum huma num genus
redu-

Tres hi o-
mnes pios
denotant.

reducatur, cum nec Patres huius rei dent rationem: tamen possumus forte dicere, in iis tres status, in quos tota piorum diuiditur Ecclesia denotari, statum inquam coniugatorum, virginum, & siue in viduitate, siue alio modo caste viuentium. De duobus constat nobis certo: Nam & Petrum vxorem habuisse, ex scriptura colligimus: & Ioannem virginem permansisse, traditione tenemus. De solo Iacobo est difficultas: de quo quia neutrum legimus, merito in classe caste viuentium illum collocamus. Hos igitur tres assumpsit Iesus, nec assumpsit modo sed.

Luc. 4. 38.

*4. Vt duci
nos à Iesu
patiamur.*

ET DVXIT EOS. Quibus verbis notatur libertas arbitrii nostri: Ea enim in biuio isto positi, quo volumus, iter inflectimus, & ducem sequimur nostrum, siue ad dextram, Iesum, siue ad sinistram Diabolū. Duo. n. quæ ad actus nostros, vt homines sumus, requiruntur, his verbis notantur: & libertas, quæ dixi: & externum adiutorium. Deductio. n. ista, non coacte, sed libere fit. Quicumque enim hac ratione deducitur, debet se voluntarie in manu deducentis, ponere, eiusque consilio acquiescere. Sicut & Apostoli hic fecerunt, & ante octiduum ipse Christus permisit, se assumi & portari à Diabolo. Quo vero ducuntur?

IN MONTEM EXCELSVM. Idem fecisse diabolum

holum Christo audiimus ante octiduum.
est tamen hic aliqua differentia. Ibi enim di-
citur, assumptus Iesus in montem excelsum
valde; hic, pro valde additur

SECRETO, non sine mysterio, quod iam
pandamus, & iuxta promissa naturam horum
montium & assumptionum, ac in quo con-
ueniant, vel discrepent, perpendamus.

Et vero conveniunt pene in singulis, quæ
recensuimus, verbis. Vtraque enim hæc as-
sumptio, fit, quamdiu hic in mundo sumus,
& quamdiu sex dierum spatio, opus peragi-
mus nostrum, nec prius quam ipsa termi-
natur morte. Cautos igitur & vigilantes
nos esse oportet semper. Vtraque habet sua
fores, monitores, & impulsores suos: quorum
vterque libere nos permittit uti libero arbi-
trio nostro. Neuter enim voluntatem no-
stram cogit. Vterque non incitat modo, sed
& iuvat operantes. De Deo, certum est ex
scriptura. De Dæmone per bellum est illud
exemplum Eremitæ cuiusdam, qui in ædi-
ficanda sibi cellula nimium occupatus, mi-
nus devotioni vacabat. Hunc cum Abbas
vidisset ingenti malleo petram percutientem
interrogassetque quidnam ageret, respon-
sum accepit: Ecce, mi Abba, laboramus &
sudamus multum, in frangendo saxo hoc
durissimo. Cui Abbas: bene inquis, vos
laborare, Nam non solus id agis; Video
enim

III. MEM.
BRVM.
Horum duo-
rum mon-
tium natu-
ra, &c.
Conueniunt
in 7.

1.

2.

3.

4.

Exemplum
bellum.
In vita SS.
Pat.

enim nigrum Æthiopem (Dæmonem intellexit) in vibrando hoc malleo egregie te iuuantem. hæc ille. Idipsum nobis sentendum est, de quouis opere, quod contra vel etiam præter Deum agimus. Conueniunt præterea: quia uterque ducit in montem. Utrobique enim fatigari nos oportet. Exemplum iam vidisti: sed & voces illas non semel audisti. *Lassati sumus, inquit, in via iniquitatis & perditionis. & ambulauimus vias difficiles.* Quid his dici potuit clarius? Conueniunt, quia uterque excelsa petit, ut audis. Cōueniunt denique, quia uterque gloriam ostendit, sed multum differenter valdeque diuersam.

Discrepant, quia

PRIMO.

Duces sunt contrarij.

Apoc. 1. 5.

Differentias igitur iam intueamur, nec omnes sed potiores tantum. Sumamus autem exordium à ducibus, quarum altera, est summa bonitas: altera, suprema nequitia. De altero enim inquit Ioannes, *Iesus Christus, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terræ.* De altero vero, ipse Saluator: *Venit princeps mundi huius.* Illum tribus vocari nominibus audistis ante octiduum, nempe diabolum seu calumniatorem, Sathanam siue aduersarium, & tentatorem. Illum vero totidem insigniri, habemus in hodierno Evangelio. Nuncupatur enim Iesus, id est, Saluator, à Mattheo: Filius, à Deo Patre: Dominus, à Petro. Quis horum

Ioan. 14. 30.

Terna signorum nota.

nota.

horum duorum magis vobis arridet? IESVS, inquis, Filius Dei, Quis etenim Christianorum id non dicat? Nullus, ut reor, verbis: at factis, quam multi, ne dicam innumeri reperiuntur, quibus Diabolus magis, quam Christus placet. Nec probationibus multis opus est. Ipsa, quæ protulimus, vtriusque epitheta, & opera vestra, euident dant huic rei testimonium. Quomodo enim placere vobis potest Iesus Saluator, qui salutis vestræ curam geritis nullam? Quomodo Christus, qui Christiane viuere refugitis? quomodo testis fidelis: qui hæreses, schismata, ac alias nutritis perfidias? quomodo filius Dei vobis cordi est, qui cor vestrum Diabolo offertis, eiusque potius quam Dei filii esse eligitis? Nonne audiistis Christum Iudæis exprobrantem, *vos ex patre Diabolo, estis. causamque assignantem; quia desideria patris vestri vultis facere.* Quoties ergo homicidia, adulteria, stupra, fornicationes, rapinas, furta, blasphemias, periuria, ebriitates, & alia generis eiusdem, *Principis mundi huius desideria expletis, imo explere tantum vultis (vt ex ore ipsius Christi perceptis) toties filij Diaboli efficiamini: toties IESVM, qui hæc vniuersa abominatur, abominamini.* Qua igitur fronte, qua veritate, placere vobis Christum asseritis? Quid dicam de iis, qui alios calumniantur? qui Deo,

M

Ange-

Quem passim sequantur Christiani
NOTA,

Ioan. 8. 44.

Angelis, & omnibus piis aduersantur, imo vos insectantur? qui tentant, & ad peccandū alliciunt, quos possunt, cohortationib. iocis, minis, muneribus, modisq; aliis innumeris? Nōne isti, sunt ipsissima proles Luciferi? qui & nomina ipsius in se deriuant & fidelissimi sunt eius adiutores. Vos ipsi iudicate, & secundum hæc, facta, dicta, & cogitata vestra excutite. Facile. n. inde cognoscetis, quem duces sequimini, & in cuius castra concessistis. Pudeat, pudeat, pigeatq; illū qui Christianum se esse profiteretur, inimici potius Christi, quam ipsius Iesu, ducatum sequi.

SECVNDO. Ductus longè diuersus. Dæmonis enim contra naturam probatur id

Verum ductum iam vtriusq; perpendamus. Eum vero, dæmonis quidem præteritū Christi vero, hodiernū nobis describit Euāgelium. Vterq; autem, vt audis, ASSUMPSIT ET DVXIT, sed differenter. Sathan. n. id agit non modo consueto & naturali, sed omnino præter naturam accipit, per aera fert, & collocat, iam in pinnaculo templi acuminato, iam in mōte excelso valde, prærupto & præcipiti. Hæc omnia fecisse Christo, vidimus, ipso consentiente. Id ipsum agere illum modo spirituali, cum quouis peccante, certo tibi persuadeas velim. Etenim violentus nos inuadit, tum per corpus, passiones, habitusque nostros malos; tum per illecebras; tū per socios; tū aliis sexcētis modis, ac periculosa, prærupta, confragosa, & contra naturā suadet persuadetq;. Quo teste? præter scripturā ipsi-

1. Ex Euan.

2. Ex modo.

*3. Ex Philo-
sophis.*

ipſiſmet etiam Philoſophis, qui omne peccatum toti repugnare humanæ naturæ, ſolo naturali lumine. & aſſecuti ſunt & docuerunt. Quanta ab his condemnatio Chriſtianiſ timenda eſt? Nec aliud demonſtrat ma-
 giſtra omnium experientia. Duo ex innu-
 meris cape exemplis. Vnum aliis; alterû no-
 ſtris & vicinis commune oris. Illud, eſt bla-
 ſphemia; qua quid magis contra naturã ex-
 cogitari poteſt? Deum Optimum Maximû
 conditorem, gubernatorem, redemptorem
 ac conſervatorem ſuum, abſq; vlllo commo-
 do & emolumento, imo ſummo cum detri-
 mento ſuo, maledicta inſectari lingua? Quis
 ſtipes non iudicabit, totius penitus vni-
 verſi & rationis ordinem, euertere ac è me-
 dio funditus tollere ſcelus iſtud? Ebrietatis
 vitium eſt alterum, quod quonã modo na-
 turæ non repugnat humanæ, cum totam in-
 timitis & extimitis inſiciat, lædatq;? faculta-
 tes perdit, vxorem & liberos depauperat, ca-
 put inſicit, ſtomachû euertit, aciem oculo-
 rum retundit, corpus debilitat, ipſamque
 animam, tum gratia diuina, (quod ei
 commune cum aliis peccatis mortiferis)
 tum iudicio ac ratione priuat. Quod mon-
 ſtrum hoc deformius? Inde de cæteris om-
 nibus vitiis ſer iudicium. Et ſi ſine men-
 te & iudicio non eſt timore ſalutari percelle-
 re, nec cõſenſum præbeas Diabolo, rapere te
 cupienti. Neminem enim, vel aſſumit, vel
 M 2 ducit,

3. Experientia
 ſua Exempla
 plis.

Tum bla-
 ſphemia.

Tum ebrie-
 tatis

NOTA.

Timor.

ducit, nisi volentem. E contrario vero conuertere oculos tuos ad IESVM, & aspice quam iuxta cōmunem naturæ cursum assumptio & deductio hæc fiat. Pedes ipse Christus procedit, ac vt solitus erat, & progreditur lente, & discipulos alloquitur amanter, itineris molestias piis iucundisque leuans sermonibus. Pedibus quoque suis tres illi Magistrum sequuntur, passum passui redentes. Tale est virtutis iter, dilectissimi: quo nihil æque secundum naturam. Ambulandum est quidem, cum nihil in mundo fiat sine labore: sed eundem modo naturali: non aera penetrando, vt illic, sed terram ac terrena premendo & calcando, vt hic Christus facit cum discipulis. Acerbitas quæcunque est viæ, ratione tollenda, vel toleranda: & piis meditationib. ac ad Deum precibus mitiganda. Lente deniq; est progrediendum. Non enim volando, sed ascendendo attingitur summitas scælæ, inquit ille sanctus.

Bernardus.
TERTIO
terminus
dispar.

Duces & iter vidimus: terminum iã contemplemur. Mons est vtrobiq; quis, vt toties dictum est, vbiq; fatigatio est necessaria. Dicāt quidquid velint, qui mundū sequuntur: & mentiantur quantū placet, nil in via quæ sequuntur, laboris esse. Olim fatebuntur veritatem, magno cum suo malo, quando & illud sapientis, & hoc Davidis. *Et mentua est iniquitas sibi implebitur.* Nulli enim magis quam sibi impii mentiuntur, seq; ipsos ledunt

ducunt maxime. Porro montes isti utrobique duplices sunt, & alii quidem in hac, alii in illa vita habentur, scripturâ vis? Audi de monte Diaboli temporaneo, Prophetas, imo Deum ipsum de suis Iudæis conquerentem eos. nimirum, *super omnem montem excelsum*, fornicatos esse cum idolis, ac de illorum comedisse sacrificiis, quos omnes impii imitantur. Omnes enim scelesti, idololatriâ quodammodo committunt, prout de *avaritia* Apostolus expresse asserit: ut tu hinc, idem de cæteris concludas. Isti igitur sunt montes Diaboli, omnibus scatentes vitiorum generibus in quibus quicumque perseveraverit usque ad mortem, transibit ad alios Diaboli montes, de quibus Hieremias: *Date Domino Deo vestro gloriam, antequam tenebrescat, & antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos.* Quid hic vult? Prophetâ aliud, quam, ut antequam obtenebrentur oculi nostri in morte, resipiscamus, & gloriam Demus Deo: priusquam pedes nostri offendant ad montes caliginosos; in quibus nullus unquam dabit gloriam Deo? O utinam omnes, qui peccatis sunt irretiti, verba hæc, ut par est, ponderare, & quamdiu possunt per poenitentiam, à vitiis suis cessare, & ad Deum conuerti velint.

De montibus Christi Domini, tam temporaneis, quâ perpetuis, non est, quod multiplicetur testimonia, cum plena sit illis scriptura

*Jerem. 3. 6.
Ezech. 33.
6.
Montes Diaboli pessimi ex scriptura.
Col. 3. 5.*

Mōtes Christi optimi ex Davide.

*Pf. 67. 15.**Nota enco-
mia.**Domin. VI.**post Epiph.
con. 2.**Ephes. 4. 8.**1. Candidi.**2. Pinguis.**3. Coagula-
ti.*

ptura Sacra: præsertim vero Psalmi, qui va-
liis eos ornant encomiis. Vnum accipe cõ-
sideratione dignum. *Niue*, inquit, *dealbabitur*
in Selmon, mons Dei, mons pinguis, mons co-
agulatus, mons pinguis. *Vt quid suspicamini mõ-
tes coagulatos? Mons, in quo beneplacitum est*
Deo habitare (in eo etenim Dominus habitabit
in finem. Quæ verba, iuxta regulas alias datas,
Historice quidem, intelligi possunt, de mõ-
te Sion, at Litteraliter Ecclesiam Christi de-
notant, cum in hac, tum in illa vita commo-
rantem, Paulo attestante: Tropologice ve-
ro animam iusti designabunt. Cuius hæ cõ-
ditiones. Prima, quia candida est. Ecclesia
quidem verbo & Sacramentis, anima vero
iusti hic fide & gratia, illic vero gloria & bea-
titudine, tanquam mons Selmon, niue de-
albatus: cuius etiam niuis, in hodierno Eu-
angelio, mentionem factam audis. Secundo
pinguis est, & bis pinguis, vt & dona maio-
ra, hic, quam in veteri testamento, agnoscas.
& ad pinguedinem pinguisissimam, qua cæ-
lites perfruuntur, te præpares. Tertio, coa-
gulati sunt montes isti. Ecclesia quidem in-
numeris personis; anima vero pia multis
virtutibus: patria autem gaudiis incompre-
hensibilibus, bene coadunata & compacta.
Nõ est igitur, quod quis, siue hæreticorum,
siue impiorum montes, qui coagulati vidẽ-
tur sed nõ sunt, aut suspicetur, aut suscipiat.
Dentq; in hoc solo monte, placet Deo ha-
bitare

bitare in finem, & in illo postremo vel maxime, quia in finem sine fine. Ut alibi idem inquit. *Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis.* Nam & beati in Deo, & Deus in eis manebit perenniter, nec in caligine, quæ fiet in iis montibus Diaboli caliginosis: sed in luce æterna.

Hos igitur duos terminos, vitæ & mortis, pietatis & impietatis, caliginis & lucis, ponit tibi ob oculos mater tua, ò gens Christiana sub typo duorum istorum Evangelicorum montium. In quorum alterum, ducit Satan Deum hominem factum: in alterum ducit Deus, homo factus, homines. Tu vide utrum eligas. Tui enim causa, hæc fiunt omnia. Si enim Diabolus, nec Deo quidem ipsi parcat, sed tentat illum, tibi parcat? Minime. Time igitur, & caue male esse securus, nec permittas te à Diabolo, sed à Deo duci. Quæ ad rem iunabit te plurimum, penitior horum montium consideratio. Quævis enim ex scriptura non constet nobis, quinam isti montes fuerint: constat tamen ex traditione. Montem quidem ad quem Diabolus duxit Christum, fuisse saxeam, squalidum, horridum, nil vigoris vigorisque habentem. Vno verbo turpem ac præcipitem. Mons vero hodiernus, est mens Thabor, pulcher, amænus, pinguis, in superficie planus, ac virentibus campis conspicuus, ipso deniq; nomine, eximiū

M 4

quid

*Psal. 78. 5.
4. Deo plantantes.
5. Eterni.*

*QVARTO.
Montes isti
differentes
alio modo.*

*Quinam
quales fuerint.*

Ps. 88. 13.

quid denotat. Thabor enim, purum & electum significat, de quo David, *Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt.* Quod in hac Trásfiguratione Christi factū, quis dubitabit? Ingens equidē cordis exultatio esse debuit, quæ verba illa ex ore Petri extorsit.

DOMINE BONVM EST NOS HIC ESSE. Ita que sicut in itinere, ita in terminis & mōtibz ipsis, habes viuam veramq; virtutū & vitiorum imaginem, vt eam tanquā in speculo intueare.

*Vitio nil fac
dius, pericu
losius,
& stultius.*

*Nota exem
plum à st.
milit.*

Quid enim vitiositate facilius, quam antiqui, etiam gentiles, turpem actionem nuncupabant? Quid detestabilius eo, quod ipsi etiam impii detestantur, dū modo in eodem non hæreant luto? Quid & que periculosum, stultumq; magis, quam illū offēdere, qui te cōtra hostem tuū capitalē defēdit? Sit quispiam debilis & æger in monte altissimo, potentissimis circumdatus inimicis, qui amicum, se à præcipitio defensantē, probris & conuitiis afficiat, imo pugnis & calcibus petat. hæc tu videns, quid de tali sentires homine? nonne ingratiſſimum & stultiſſimum eum esse iudicares, qui in tantis periculis constitutus, ita propugnantem se tractaret? Vide igitur, ne tu ex eodem sis numero, qui & in monte Diaboli vltro te collocas, & protegentem te Iesum, multo peius, quam iste benefactorem suum, excipis: ac tandem, si omnino

men-

mente captus non es, desinas à talibus, ac perhorrescas, ne ab eo derelictus, infernallium Dæmonum præda efficiare.

Non est, inquis, quod timeam. Nam homo quidem me deserere potest: at Deus, qui per Apostolum ait, *Non te deseram, neque derelinquam*, non faciet id vnquam. Quam vereor ne vanè & impiè his verbis tibi conuicias, cum minimè de te intelligentur. Non audiisti aliquàdo, quid idem Deus Samueli de Saule responderit? Audi igitur. Dicit Dominus Samueli, *vsquequo tu luges Saul, cum ego proiecerim eum?* datque causam, cur id fecerit, dicens. *Quia dereliquit me & verba mea opere non impleuit.* Id ipsum, imo peius quid, cum tu agas, qui eandem non pertimescis pœnam? Quid si ostendero, verba Apostoli, tibi competere non posse, adhuc ne obstinatè, sine timore Dei, viues? Nege ergo verba quæ præcessère: *Fornicatores, inquit ille, & adulteros iudicabit Deus. Sint mores sine auaritia, contenti præsentibus; ipse enim dixit, non te deseram, neque derelinquam.* Tu vero qui fornicationi, adulterio, vel peioribus etiã das operam: qui per auaritiã, furta, rapinas, vsuras exerces, viduas & pupillos deglubis: qui non contentus præsentibus modicis, commestationibus & ebrietatibus vacas: qui, inquam, ista & similia patras, quomodo hæc verba tibi applicare audes?

M 5. des?

*Responsum
requiritur.
Heb. 13. 5.*

*1. Reg. 16. 3
Impi per-
horrescant,
ne deseran-
tur à Deo,
vt Saul.*

*Heb. 13. 4.
Cum con-
traria dis-
tis Apostoli
agant.*

Cum id ratio doceat.

des? Nonne contrario modo, ex ipsa scriptura, ita nos melius argumentabimur? Derelinquis tu Deum, verba eius opere non implendo; imo ijs contraria planè agendo; derelinquet te quoque Deus, sicut Sauli, & alijs, fecit. Quid tu, ad hæc, expressè è scriptura excerpta? Exhorresce ergo miser: & dum tempus habes age poenitentiam: tum de peccato ipso: tum de peruerso animo, quo peccata tua, niteris excusare; ne à conditore temporis, sine tempore, in aeternum puniaris. De pulchritudine, vtilitate, amœnitateque virtutum, & montis Christi, alia agendi occasio, expectanda erit: nunc vero, cæteræ differentie persequendæ.

QVINTO. Christus secretum. Dæmon tuus amat.

Quarum illa, haud postrema: quod licet vterque mons iste excelsus sit, proinde vltimo ad sudores, in vtroque sit laborandum: cum id, excelsum montem conscendentibus, sit familiare; Sathanæ tamen mons, dicitur, *excelsus valde*. quod de Christi monte non legimus: sed legimus illum discipulos duxisse, *seorsum*. Vnde duplex sese offert differentia. Altera ratione secreti, Christus enim Dominus SEORSUM ducit, quia & solitudinem amat, præsertim internam; & que suadet, tam secreto vult fieri, vt dicat; *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua*. Quod si aliqua publicè perficienda erunt, vt ex-
plea-

Mat. 6. 3.

pleatur, quod idem inquit; *Sic luceat lux Mat. 5. 16.*
vestra coram hominibus, ut videant opera ve-
stra bona, ita peragendum est, ut non no-
strum, sed Dei in omnibus quæramus ho-
norem. Idcirco subiungit. Et glorificent
Patrem vestrum, qui in cælis est: Non vos,
vestrosque, parentes, aut familiam lau-
dent, sed Deum & Christum Iesum. E con-
trario vero Diabolus, licet in quibusdam se-
cretum exigat; ne si fraus eius innotescat,
prædam perdat: Semper tamen, tumultus
amat; distractiones & detractiones suadet;
gloriam propriam ita quemlibet quærere iu-
bet; ut si virtutes, vel earum idola desint,
de ipsis vitij honorem venari præcipiat. O
superbia intolerabilis. O scelus homine
Christiano indignissimum; attamen (Prò
dolor) frequentissimum; ignominia lucen-
dum æterna.

Altera differentia est, ratione altitudinis. *SEXTO.*
 Dæmonis enim mons, excelsus est valde; *Christus*
 Christi moderatè. Nihil enim moderatum *moderata:*
 suadet Sathan. Nihil immoderatum, Chri- *Sathan ex-*
 stus Iesus. Ducit quidem vterque ad excel- *trema sua-*
 sa; sed Dæmon ad excelsa valde; ideo præ- *det.*
 rupta: ut volens quis, *plus sapere, quam*
oportet, opprimatur à gloria: At Christus
 ad excelsa, humilia ducit. (nouit enim om-
 nipotens, cõtraria adunare) ut possit de suis
 apud Patrem gloriari & dicere; *Confiteor tibi. Mat. 11. 25.*
Pater

Pater cæli & terræ; quia abscondisti hæc, à sapientibus & prudentibus; & reuelasti ea paruulis. Quorum tamen paruulorum singuli, plura & altiora sapiebant, quàm sapientes huius mundi, simul conglobati omnes. Denique Sathan excelsa petit, sed mundana & carnalia: Christus diuina & cælestia.

SEPTIMO. *Christus bona cælestia Sathan terrenam monstrat. Matt. 4. 8.*

NOTA.

Id ipsum porro, magisque patet, in montibus istis Euangelicis, estque res notatu dignissima. Quid enim ostendit Sathan, Christo, in monte suo? *Omnia regna mundi & gloriam eorum,* ait Euangelista. Quid vero Christus discipulis? **ET TRANSFIGVRATVS EST ANTE EOS,** inquit idem: id est, ostendit illis, particulam quandam gloriæ cælestis. Quanta & quam insignis differential Demonstrat Sathan voluptates bestiales, opes terrenas, honores fallaces, omniaque, fugitiua, & ostendit in monte acuminato, difficillimum & periculosum habente aditum; & ostendit tantum penè omnibus. Paucissimis enim ea conceduntur; idque ad breuissimum tempus. Christus vero ostendit voluptates homine dignas, & diuitias cælestes; honores veros; omniaque hæc æterna, & nunquam intermoritura. Et ostendit in monte amæno, facilem habente aditum. Et quod ostendit, dat certissimo. Nihilominus, quem, putatis, horum duorum, plures habere affectas? Quot sunt, quæso, fueruntque

runtue millium millia, qui ob voluptates, opes, honores, & dignitates istas terrenas, tam seculares, quam Ecclesiasticas, per fas nefasue, aucupandas, & procurandas, vixque acquisitas, imo nec habitas quidem, se & multos secum in inferni nouissima ac profundissima præcipites dederunt? Imo vna cum anima, & corpus perdidit.

Vis, ex Scriptura sacra, talium euenta? Aliquot saltem, ex singulis capitibus, accipe, Amnon filio Dauid, concupiscentia carnis ardenti in sororem suam, concessit Sathan, Deo permittente, Thamar, quam præualens viribus oppressit; statimque eodem Dæmone infligante, tam exosam eam habuit Amnon, odio magno nimis, vt illam, per puerum, è cubiculo eijciendam, curaret. Quam etiam ob causam, paulo post, Amnon remulentus, à fratre suo Absalone interemptus, corpus & animam simul perdidit. Quam diras, in duro & pestilenti hoc monte, spectacula! Quid dicā de senibus illis apud Danicem, eadem scabie infectis, qui ne potiti quidem, præda desiderata, lapidibus obruti fœdè perierunt? Quid de ipso Absalone ambitionis malo oppresso; eiusque fido consiliario, Achitophel, ingenij acumine inflato? Nostis, illum quidem, vix degustata imperij, (quod adeo appetijt, vt eo nomine scelestas patri suo manus inferre voluerit,) dulcedine; tribus

*Exempla
terrifica,
qui corpus
cum anima
perdiderūt.*

*2. Reg. 13.
14.
1. Amnon
ob luxuriā.*

Ibid. 8. 29.

*Dan. 13.
2. Senes, ob
eandem.*

*3. Absalon
ob ambitio-
nem.*

*3. Reg. 17.
13.*

bus

4. Archito-
phel ob de-
sperationē.
Esb. 7. 9.
5. Aman
ob superbiam
6. Iudas ob
auaritiam.

bus lanceis per cor transfuerberatum fuisse. Architophel vero nefarias manus sibimet ipsis intulisse, restiq; vitam finiuisset, nō ignoratis. Dignum, vtriusq; pro tali labore præmium. Nō absimile est, illud superbi Aman exemplum; cuius odium in Iudæos, adorationisq; libido, patibulo quinquaginta cubitorum; quod ipse Mardochæo parauerat, castigata fuit. Auaritia vero Iudæ Iscariotis, ne in usum quidem suū suorumūe collata, misera, quam tantopere desiderabat pecunia nōne proprio suspendio sopita fuit? Et, quod descendum magis, forte omnes, quos enumerauimus, & alij, istis similes, innumerari, vna cum corpore, animas quoq; orco deuouerunt; & Diabolo, æternum cruciandi, traditi sunt. Quanta cæcitas! quanta sui obliuio! quanta vefania! neq; diuinis eloquijs, neque ratione; neque experientia, totque exemplis terribilissimis, ab impio suo cōsilio, dimoueri velle! Ducit Iesus, ad montē virtutum amœnissimum; ostendit gloriam cœlestem præstantissimā; Dat etiam in hac vita, gustum eius suauissimū; pollicetur denique, qui non mentitur, Deus, præmium amplissimū, iucundissimum, perpetuum; quā vero sunt pauci, qui his attendunt, mouentur, delectantur? E contra ratio, prædo animarū nostrarum, demonstrat terrena, ficticia & caduca bona; quæ tamen, nec sunt ipsius, nec

Compendi-
um dicto-
rum, quo
timor in-
cutitur.
NOTA.

ea dare cui piã, nisi conuiente Deo, potest; nec dat innumeris: Et si dat, breuissimo hec durant tempore: Nihilominus, quot sunt, que so, myriades hominum, qui ad hoc aureũ *Apoc. 19. 3.* poculum, in manu Sathanæ, & meretricis eius positũ, accurrunt; imo irruunt, vt ex eo potentur? Sed meminerint, quicumque sunt eiusmodi, venturum diem, quando præcipiet Deus Angelis: *Apoc. 18. 6.* *Reddite illi, sicut ipsa reddidit vobis. & duplicate duplicia, secundũ opera eius. Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit, tantum date ei tormentum & luctum.* Tantum, inquam, non secundum qualitatem, vel quantitatem, sed iuxta proportionem: Vt qui plures & maiores haustus, ex hoc venenato haustu sit calice; plura etiam & crudeliora, referat tormentorũ genera, duratura in *Apoc. 17. 4.* *seculorum.* Digna sanè & iustissima retributio, ijs illata, qui mendaci citius dæmoni, quam veraci Christo fidem adhibere, & scelestissimæ potius suggestioni, quam sanctissimæ admonitioni, obsecundare maluerunt. Nonne in vtroque Euangelio, vtriusque vides consilia? Quid enim suadet in monte Diaboli Diabolus? Idololatriam turpissimam. Quid in monte Christi Christus? Humilitatem sanctissimam; nempe, visam gloriam abscondere. Confer hæc inter se; & vide, quid eorum latitet in te.

At

*Omnes pec-
cantes, ido-
lolatras
sunt, modo
Sarius.*

Col. 3. 5.

At ego, inquis, idololatra non sum. Faxit Deus. Sed quot reperiuntur, qui pro talibus se non reputant, & sunt nihilominus suo & scripturae loquendi modo? Primo, eiusmodi sunt omnes haeretici, qui idolum capitis sui adorant vniuersi. Deinde auari, & ventri dediti, teste Apostolo. Denique omnes in peccato mortali constituti, qui inuoluntè id agunt. Quot vero, etiam clarè & expressè dæmonem inuocant? vt malefici & stryges. Quot qui tacitè id faciunt? vt superstitioni & Astrologi iudicarij. Quis enim ab hoc vitio, istos excusabit? Nemo equidem; qui & artes eorum, & Ecclesiae prohibitionem nouit. Postremi sunt, qui, siue ab his, siue ab illis, consilia & auxilia petunt; quorum infinitus est numerus. infinitis refertus excusationibus; quæ ad iracundiam prouocant Deum. Adeoque id vsitatum, vt, & dicta illorum, adagijs locum dederint. Damnum subijsti (aiunt isti) consule Astrologum. Affigeris: Oppone Dæmoni, Dæmonem. O vocès, non Christiano tantum, sed vel homine ipso indignissima! à quibus etiam, ipsi prudentes Gentilium abstinerunt. Ecquid, inquis, faciam; si veneficarum opera, aut ducta vxore, frigidus factus sum, aut alijs ingentibus, damnis afflictus? Nec vero desunt, qui eadem arte, id à me depellere possint?

NOTA.

Quid facias; quæris? Reminiscere nominis tui.

*Obiectio
eorum cele-
bris dissol-
uitur.*

tui, & docebit te. Christianus es; Christum igitur; non inimicum Christi inuoca. Iam feci, ais: imo & aliorum me commendaui orationibus, nihilominus liberatus non sum. Vnã, è tribus, causam subesse, reor. Vel quia prius, ad artes illicitas, quam ad Iesum, te cõtulisti tuum. O quam id frequens! Vel quia cum Deo tuo, non ira, vt par erat, te gessisti. Vtne es remedijs Christianis? Sacramentis, inquam, & rebus sacramentalibus? Confessusne es seriò, integrè, & cum dolore peccata tua; quæ talium, causa solent esse præcipua? Si non fecisti, fac obsecro, magna cum fiducia diuinæ misericordiæ. Si fecisti; nec quidquam profecisti; visitationem hanc esse diuinam, reputa, siue castigantis peccata tua antiqua; siue præmuentis te, ne committas noua: gratoque suscipe animo; & fer paciēter. Non abnuo, quin signa, si quæ nosti, incantatorum amoueas: sed ne ad id, noua Dæmonum vtaris inuocatione, id vero diuinæ prohibent literæ, & ratio ipsa; proinde & ego. At ego, inquis, non dæmonem, sed Deū pulchris inuoco orationibus: idque ipsum, optimo fine facio; proximo, vt opem feram, meo. Nouimus has vestras execrandas deprecationes, aut caracteribus, aut alijs superstitionibus refertas. Abrenūcia pacto, quod est in ijs, siue expressum, siue inuolutam ac implicitum cum Dæmo-

N
ne; &

*Causa cuius
quidam à
beneficijs
non liberā-
tur & re-
medijs.*

*Pactum
inuolutum
quomodo
tollendum.*

*Intentio
nunquam
ex malo bo-
na facit.*

Teste Apost.

*Contra
pseudopolit.*

IV. MEM.

*BRVM.
Remedia
continet.*

*1. Omnia
relinquere
Tribus
modis.*

ne; & aspicias negotium tibi minimè succes-
surum. Verum isthæc singularia, à confessa-
rijs sunt petenda. Ad rectam intentionem,
alias respondi. Nunquam vilum opus no-
strum, ea ita condecorari posse, vt ex re ma-
la, bonam; ex mendacio, faciat virtutem. Id
adeo verum est; vt Apostolus, blasphemiarum
loco reputer; dicere, *Faciamus mala, vt veni-
ant bona.* Graue verbum: & cum ab alijs,
tum vero à Pseudopoliticis ponderandum
valde. Ij enim, dum alium politicæ; alium
Ecclesiæ (quasi vero Ecclesia Christi, non
sit quædam, imo omnium præstantissima,
polita) finem sibi statuerunt; quibus non
malis artibus hanc deprimunt, vt illam sta-
bilitant? Sed fidelium, vnus est finis, ipse
Christus; qui voluntatem suam nobis, per
sponsam suam manifestat. Hinc ergo, qui-
cunque finis, subordinatus non est, adul-
terinus est, Christianus non est. quanto
magis peruersus erit, cum etiam peruersis
vtetur medijs?

Ad vltimum venio: & quid facto sit o-
pus, vt Christi montem conscendamus,
suggero breuiter: Vtque id commodius
præstem, thema propositum, iterum, iterum-
que repeto, ac spiritualiter interpreto.

ET POST DIES SEX. Primum, quod
hisce notatur verbis, est. illum, videlicet, qui
cum Christo in monte esse cupit; omnia,
quæ

Quæ sex dierum spatio, à Deo condita crea-
 taque sunt, iubente Deo, relinquere oportere.
 Quo vero id iubet Deus? Primo præcipit,
 quidquid ex omnibus rebus conditis, contra
 voluntatem eius placuit, totum id vt dimittamus,
 abominemur, conculcemus. Quid æquè æquum,
 quàm arma, quibus benignissimum Patrem
 offendis, abijcere? Secundo, quidquid apud
 nos est alienum, inuito Domino, linquendum,
 vel restituendum potius erit vniuersum. Danda
 vero est opera; vt tu ipse id præstes: non (vt
 plerique faciunt) successoribus tuis exequendum
 committas. Quid? Vis tu, vt alij diligentiores
 sint, quam tu, in tuis tractandis rebus? O
 quam id multos decepit! ô quatum id mali;
 quod tribus omnino nocet! proximo, qui iniuria
 est affectus; tibi, qui pœnas dilatae restitutionis
 lues, hæredi tuo, quem peccatis inuoluis tuis.
 Quare dum tempus habes, tu ipse, tu ipse,
 inquam, tuis restituas manibus; ne sero
 medicina paretur. Tercio, cuncta quæ etiam
 iustè possidemus, in animi nostri præparatione,
 ita sunt dimittenda; vt si constaret, velle
 Deum, vt reipsa etiam, deseramus vniuersa,
 quæ habemus, prestò simus, ad exequendam
 diuinam eius voluntatem. Talis fuit Abraham,
 qui postquã audiuit à Deo: *Egredere de domo tua,
 & de cognatione tua, & de domo Patris tui; statim
 reliquit omnia, & egressus est, sicut præ-*
 N 2 cepe-

*Tu ipse
 fac. aliq
 tribus na-
 ces.*

Gen. 12.1

ceperat ei Dominus. Tales omnes, qui placuerunt & placent Deo; Multo magis autem id in nouo Testamento est necessarium, vbi à fundatore eius dictum est: *Beati pauperes spiritu.* quibus verbis hoc ipsum nobis commendatur; omnibus. Hęc est prima, in montem Christi ascendentium conditio. Altera sequitur, cum dicitur.

Pœnitentiã agere.

ASSUMPSIT IESVS PETRVM. Speculum pœnitentiã. Non enim satis est relinquere, omnia ijs quibus dictum est modis; sed requiritur insuper, vt & assumi te patiaris à Iesu, internè te ad pœnitentiam trahente; & in pœnitentia imiteris Petrum: cui non sufficiebat reliquisse, & negationes illas suas, & societatem malam, sed egressus foras fleuit amarè; amarè de commisso peccato dolendo, & fletu quoquo modo pro culpa satisfaciendo. Idem tibi faciendum est; & addenda confessio; quam Petrus ad cor Iesu fecit, quando

Luc. 22. 61.

conuersus Dominus respexit illum; tu porro fac ad aures sacerdotis, sicut tibi, idem præcepit Dñs, dans illi te absoluenti potestatem. Porro

3. Theologicas virtutes proferat.

ET IACOBVM ET IOANNEM FRATREM EIVS adiunxit Petro, vt tibi tres illas virtutes de quibus differuimus, cõmendarer. fidem, videlicet, spem & charitatem: sine quibus nemo vnquam placere potest Christo, Fidem igitur habeas, credendo, non solum omnibus quę docet Ecclesia, sed etiam

etiam Christum Iesum, & posse & velle tibi
dimittere peccata, data ad id Sacerdotibus
potestate, spe vero optima præditus eris, illū
id etiam re ipsa expleturum, dum modo tu,
quod à te requirit, expleas. Explebis autem,
si dictis charitatem adiunxeris, Fietq; quod
subiungit.

ET DVXIT EOS. Nam & te quoque
ducat & deducet.

IN MONTEM sanctum suum. Sic enim *4. In monte
cum Chri-
sto manere.
Psal. 42. 3.
2. Pet. 1. 18.
Rom. 13. 19.*
montem hunc D. Petrus vocat; montem,
inquam, Thabor id est purum & electum,
vt in posterum iam non in comessationibus, e-
brietatibus, cubilibus, impudiciis, emulatione,
sed in sanctitate, sobrietate, castitate, chari-
tate, & alijs virtutibus purus viuas, sisq; ex
electorum numero. quo nihil excellentius
homini dari potest. Ascēdes enim in mon-
tem.

EXCELSVM SEORSVM. excelsa hu-
milter contemplando, tecumque seorsum
habitando.

Quod vt assequare commodius, quod o-
lim Moyses suis Iudæis, idem ego spirituali-
ter tibi facio, ô gens Christiana. Sicut enim
ille posuit benedictiones quidem in monte
Garizim; maledictiones vero in monte He-
bal. Maledictiones sanè, quæ legentem eas in
stuporem vertere possint. ita ego pono an-
te oculos mētis tuæ, benedictiones quidem

*Conclusio
ex confide-
ratione mō-
tis Moysi.
& summa
dictorum.
Deut. 27.
& 28. cap.*

in monte Christi Iesu, maledictiones vero in monte Diaboli; tanto terribiliores, quam illa Moysi; quanto & spiritualiores & in aeternum permanuras. Si enim neglexeris ductorem tuum Iesum & Angelos eius, humilia, moderata, sancte tibi suadentem, dona copiosissima, spiritualia & caelestia tibi promittentem, & veraciter dantem; in itinere hoc, ne deficias amanter te sublevantem, & si cadere volueris, manum suam tibi supponentem; si his abiectis gratijs, secutus fueris Diabolum, & Angelos, satellitesque ipsius, in motem asperum & turpem te trahentem, terrena ac caduca bona ostendentem; & ne haec quidem dantem, aut ad breuissimum tempus concedentem, mendacis mentem tuam implentem: (saepius enim expertus es multa tibi in mente & phantasia tua promissa fuisse, quorum spes te omnino fefellit.) Impudica furiosa, impia, nefaria suggerentem; si, inquam, contempto Iesu, inimico illius obedire volueris, maledictus & cecus eris in intellectu, ut *palpes in meridie*, & non dirigas vias tuas; maledictus eris in voluntate, ad quavis pessima prona, & vocante *amarum, dulce; & dulce amarum*. maledictus in memoria, ne, quid salutiferum, sed scelestum quaeque cogites ac mediteris semper; maledictus in affectibus animi tu, quibus cum frænum laxaueris, moderari eos non pote-

*Maledictio
vici impiorum*

poteris: maledictus in ipso corpore, cuius imperio seruias, & multis illud afficies malis morbisque: Maledictis in filiis & posteris, quorum post vnam vel alteram progeniem, ne memoria quidem remanebit; illorum præsertim, qui ex iniuste partis creuerunt. maledictus denique eris omnibus illis, quæ ibi leguntur maledictionibus, si nõ in hac, certe in illa vita perenniter, & terribilius ac crudelius, quam non dici modo, sed & cogitari possit perficiendis. Tunc temporis enim adimplebitur perfecte, quod de morte hoc, & quouis in illo comorante, prædixit Deus per Prophetam dicens: *Ecce ego ad te mons pestifer, ait Dominus. Vere pestifer, qui non seipsum solum, sed & alios exemplo suo pestifimo, variisque inficit modis. ideo subiungit: qui corrumpis vniuersam terram, & extendam manum meam super te, manum duram & acerbam nimis; & euoluam te à petris, id est, omnes excusationes tuas, quibus peccata tua, tanquam in cauernis petre, abscondere conabar, euoluam, & palam faciem omnibus bonis & malis, amicis & inimicis, & dabo te in montem combustionis, qui semper ardebit; & neque extinguetur, neque comburetur vnquam. Facite, vt absit id ab omnibus vobis.*

CONCIO II. FIDES.

MONS
PERSO-
NE.
DICTA.
FACTA.

*Alteratio,
cur hoc
Euang. le-
gatur.*

*Deut. 27.
et 28. cap.*

SI vna illa, quam in prima excussimus
concione, ratio; sufficiens est ad persua-
dendam rectè iudicanti, aptè & congruè E-
uangelium hoc, die hodierna nobis ad le-
gendum proponi; quanto magis, si alteram
eamq; potiorem adiungamus, ad demiran-
dam & laudandam diuinam prouidentiam,
incitare nos poterimus dilectissimi? Pul-
chrum fuit intueri, quomodo mater nostra
imitata magnum Moysen (vel Deum po-
tius) collocatam in duobus montibus, hinc
quidem benedictiones; illinc vero maledi-
ctiones; ipsa quoque nobis ob oculos po-
suit, & montem Christi Domini refertum
benedictionibus, vt ad eum nos inuitaret; &
mōtem Sathanae maledictionibus plenum,
vt nos ab illo abstereret: quanto vero iucū-
dius erit, aspicere in monte Domini Iesu,
omnes sex, quæ ibi reperiuntur, personas,
quadagesimale expletes ieiunium? Non-
ne nobis similem aggressis abstinētiā, &
ad confirmandam fidem Catholicā, & ad
peragendum opus inchoatum, summā tum
consolationi, tum incitamenti loco, id esse
debebit?

Cate-

Cæterum non hoc solum, verum & alia, imo mons ipse totus Christi Iesu, in vera fide nos confortare, ac Ecclesiam Christi, digito quasi extento, demonstrare nobis poterit euidenter. Id igitur agamus; & tum montem ipsum; tum personas, quæ in ipso visuntur; tum verba quæ ibi audiuntur; tum opera, quæ peraguntur expendentes, sponfam Iesu agnoscamus, sequamur, amplectamur. Da Christe Iesu, ita id faciamus, vt. & ii qui aberrarunt, ad eam reuertantur, & nos qui per tuam gratiam in ea constituti sumus iuste & pie viuentes, ex hoc ad illum perenniter mansurum montem, feliciter perueniamus.

*Propo. Quæ
dripartita.*

Qui contentiose ac pertinaciter inficiari velit, per montem designari Ecclesiam; nescio qua ratione Christianus dici queat; cû tam illustria sint, huius rei, in scripturæ testimonia, quam quæ maxime. Omnia recensere & longum nimis, & minus est necessarium. Proinde singula tantum, ex singulis diuinis instrumentis, adferamus monumeta. Veteris testamenti est illud. *Et erit in nouissimis diebus preparatus mons, domus Domini, in vertice montium, & eleuabitur super colles, & fluent ad eum omnes gentes.* Huic illa prædictioni, totidem fere verbis Micheas subscribit. Porro per nouissimos dies intelligi tempus Euangelii, affirmant duo Apo-

*I. PARS
Mons.
Ecclesiam
si compara-
tur.*

*I. A. Pro-
phetis.*

stoli. Sed & iis tacentibus, res id ipsum loquitur ipsa.

*2. à Christo
vmo & ciui
sati.
Mat. 5. 14.*

In nouo celebre est illud ipsius Christi, ubi non monti modo, sed & ciuitati supra montem collocatę, Ecclesiam comparat suā illis verbis: *non potest ciuitas abscondi, supra montem posita.* Dices de Apostolis id Christum intelligere. Recte sane. Nonne Apostoli membra sunt Ecclesię? Caterum non de Apostolis modo, sed etiam de omnibus Christi fidelibus, hæc accipi, clarum est ex ipso contextu sermonis. Cunctis enim illud competit, quod ibidem habetur. *sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in cœlis est.* Mons igitur est Ecclesia,

*Idco est vi-
sibilis. &
quomodo.*

constans ex Apostolis, eorumque successoribus, ex pastoribus, & doctoribus, ex aliis denique Christi fidelibus, tam sacri quam ciuilibus ordinis, vniuersis: qui omnes cum ita sint conspicui, ut in oculos plane incurrant omnium, ipsam Ecclesiam visibilem esse necesse est. Ideoque rebus adeo patentibus, ut est mons, & ciuitas in monte posita, comparatur. Egimus hac de re aliquando, nec dicta sunt repetenda, sed addenda, quæ & testimonia prolata, & Euangeliū hodiernū nobis porrigit: ne occasiones bene merendi de matre nostra omisisse videamur. Ut vero hæc exactius fiant, scopum, quem

*Dom. 4.
post Epiph.
Gen. 2.*

quem in hoc suo errore stabiliēdo, ministri
 & coriphæi hæreticorum, sibi constituunt,
 aperiamus. Is vero non est alius, præter illū
 quem fures & latrones (quibus nominibus
 Christus eiusmodi farina homines insigni-
 re cōsuevit) omnesq; scelerati homines, præ-
 fixum sibi habent. Sicut. nisi, ita & illi nil
 maiori odio prosequuntur, & è medio sub-
 latum volunt, quā iudices, qui malefacta eo-
 rum prodere, & in ea animaduertere queāt.
 Propterea ministri, videntes se decreto illo
 supremi iudicis Christi Iesu (Dic Ecclesia si
 autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethni-
 cus & publicanus) vehementer constringi.
 Et scientes certo, si ad legitimum iudicē res
 delata, & ab illo examinata fuerit, se omnino
 causa casuros, quid fecere? Id nemicū : Prin-
 cipio contra totam scripturam, duplicem in
 terris excogitarunt Ecclesiam. Deinde vna
 earum soli Deo cognitam; alteram vero pa-
 tere oculis hominum: asseuerarunt. Quatuor,
 Calvinus, hanc quidem externam Ecclesiā
 vocat, illam vero ad electos Dei tantum per-
 tinere nugatur. Postremo istas inter eas po-
 nunt differentias, vt inuisibilem quidē, pu-
 ram, veram, sinceramq; Christi congrega-
 tionem: humanis vero obtutib. conspicuā,
 impuram, ac tam erroribus obnoxiam, quā
 superstitionibus esse refertam, autument.

Quorsum isthæc, inquis? Horsum, vt si

*Scopum hæ-
reticorum
id negan-
tium.*

*N O T A.
104. 10. 8.*

Mat. 18. 17

*Duplex hæ-
reticæ Ec-
clesiæ.*

*Phil. in con-
fess. Augu-
art. 7. Calu-
lib. 4. inst.
c. 1. sect. 28.*

*Quorsum hoc
inter signum.*

inter nos & illos, siue de articulo fidei, siue de interpretatione scripturæ grauis aliqua, & à qua salus pendet animæ exoriatur controuersia, tu quo prouoces & quomodo mandato illi Christi, *Dic Ecclesiæ*, satisfacias, penitus nõ reperias. Quo enim appellabis? Num ad illam, quæ electorum est? At huic quomodo dices, quam nec intueri quidem, nec quisnam mortalium in ea reperiatur, scire uales? An uero externam (ut Caluini uerbo) compellabis? Sed audies statim à Ministro; quid me co trahis, ubi errores & superstitiones uigent? putas me tam insanum fore, qui hominibus erroribus obnoxiiis credam ac salutem comittam meam?

Quam uer-
sanum.

Quod du-
pliciter in
caput eorũ
reccidit.

Mat. 15. 6.

l.

Absit id à me, ait Minister. O utinam absit, aio ego, ab hominibus, quos seducitis tanta insania, in quantam vos, illos præcipitastis, ut male sanis & mille obsecris erroribus, uestris capitibus, fidem, sicut diuinis oraculis, adhibeant. Miserabile sane genus hominũ, quod tam patentes uestras non agnoscit imposturas. Quam miror & laudo diuinam Christi Iesu prouidentiam & sapientiam, qui iusto suo iudicio suo effecit, ut astuti isti in id inciderent, ipsi uerissime, quod falsissime Ecclesiæ Catholice impingebant. In illa, inquam, uerba saluatoris, contra Pharisæos prolata; *irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem uestram Hypocrite.* Vere enim

enim sunt hypocritæ, qui quod ipsis competit, in Ecclesiam torquent callide. Vere propter prauas suas, quas audistis, traditiones, nullis scripturæ testimoniis innixis, irritum fecerunt mandatum Christi Dei, præcipientis, DIC ECCLESIAE. Cui enim dicam, cum quo me conuertam non inueniam? Ita isti pessimis suis inuentionibus, omnem mihi aditum ad Ecclesiam præcluserunt.

Et vero, respondeant mihi, quæso Mini-
 2-
 stri, ad quam utique harum duarum Ecclesiarum suos ipsi inducant alumnos? Si ad illam electorum se illos ducere asserunt, nugatores sunt: qui enim ad illam ducent alios qui ignorant, an ipsi in ea sint, (imo vbinam illa in terris reperiat) cum id Soli tantum Deo esse cognitum affirmet? Sin vero ad externam illam & visibilem inducere & a-
 iunt alios, ad erroribus igitur & superstitionibus refertam congregationem, se homines Christi sanguine redemptos pertrahere fateantur necesse est. Quantum vero id sceleris, quis Sapiens non intelligit hæc? Quis cordatus à tam crassis fraudibus pedem non retrahet suum? Facite obsecro, & agnoscite veritatem.

Veritas autem Catholicæ & Romanæ
 Ecclesiæ hæc est. Primo, non duas, sed vnam
 tantum Christi in terris esse congregatio-
 nem.

*Veritates
 Catholica.
 1. Vnâ esse
 Ecclesiam.*

2. *Aspectabilem.*

3. *Puram
& sanctam*

Eph 5. 27.

*Tria san-
ctitatis eius
capita
NOTA.*

4. *Iudican-
tem sine er-
rore.*

nem. Secundo, hanc ipsam Ecclesiam omnib. qui oculos mentis & rationis clausos non habent, esse conspicuam ac patentem, Tertio, eam ipsam aspectabilem Ecclesiam, neq; deficere aliquando. neq; tã in ijs, quæ nobis credenda proponit, errare: quã in illis, quæ facienda docet, maculari vlllo modo posse. Nã vt inquit Apostolus. Exhibuit Christus Iesus. ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed vt sit sancta & immaculata: non quidem in singulis personis, vt inique peruerse hæc verba torquent hæretici: sed tum in verbo Dei, q̃ purum habet: tum in Sacramentis, quæ nõ solum sancta sunt, sed & sanctificant: tũ deniq; in constitutionib. suis, ita est sancta & immaculata, vt nec errorem vllũ docere, nec peccatum vnquam nobis præcipere possit. Quarto, profiteamur huic Ecclesie sic iudicata & firmata Deum Opt. Max. per Christũ Iesum Dominũ nostrũ, plenã dedisse facultatẽ: non solũ iudicandi, de omnib. quæstionib. & cõtrouersis, quæcunq; circa res fidei inter quosuis homines exorirentur: sed et de his omnib. absq; vlllo errore, id quod rectum est, decernendi & sententiam pronũtiandi. Hæc laus est nostra in Ecclesia sanctorum. Hæc consolatio maxima Catholicorum, Hæc glorificatio Christi Iesu, qui cũ esset petra ipse, in tã firma petra collocavit pedes

pedes nostros, ne in hæresum prolabamur
monstra. Itaq; ad hoc supremū, nullisq; er-
rorib. fidei obnoxiiū tribunal, sicut olim ma-
iores nostri, sancti & antiqui Patres ac Do-
ctores, ab ipso Euangelii exordio: ita & nos
veri & legitimi corū filii, nunc omnes, qui-
buscum nobis aliqua de rebus fidei cōtro-
uersa est, pertrahimus, nosq; ipsos ad illud
vocari gratum & charū habemus. Citarunt
illi olim ad hoc Tribunal Cherintum, Ebio-
nē, Arrium, Sabellium, Macedoniū, Nesto-
rium & alias pestes Orientales: prouocamus
& nos, nunc quoq; ad hoc ipsum iudicium,
Lutherum, Zuinglium, Calvinum, Suenc-
feldium, Gentilem, Seruetū, & ascleas corū
vniuersos, & duci nos ad illud non solū pa-
timur, sed et vltro citroq; scripta, dicta, fa-
ctaq; nostra ab illo diiudicari petimus. Qui
id facit, verus est Christi, ac sponsæ eius
Ecclesiæ alumnus. Qui autē his contuma-
citer resistit; Dei ordinationi resistit. Porro qu-
nam sit hoc tribunal, non est hic differendi
campus. Sicut nec omnium, quæ adduxi-
mus demonstratio. Hæc n, ideo in medium
protulimus, vt & Catholicorum hac in par-
te sententia: & hæreticorum appareat astu-
tia, qui montem deprimere Ecclesiæ, & lu-
cernam supra candelabrum positam, sub
modio nitantur abscondere.

Quare & Euangelio hodierno, & testi-
monis allatis contenti, hæc inde, p̄ veritate,
assu-

*Huc igitur
omnes &
trahimus
& trahit
mur.*

NOTA.

Rom. 13. 24

Math. 5. 15

*Probat
Ecclesiæ
apud nos
sc. quia.*

assumimus argumenta: quibus demonstra-
mus, apud nos Ecclesiam Christi, non alibi.
Primo, montem esse Ecclesiam, & ex Pro-
phetis, ipsoque Christo clare, & ex historia
hodierna typice constat. Porro montem ef-
se visibilem, quis negauerit? Visibilis igitur
erit Ecclesia: quod nos affirmamus: hæreti-
ci negant. Quid? quod Isaias hunc montem
vocat, *montem domus Domini*, atque ita inter-
prete Paulo, demonstratine docet, Eccle-
siam? Audi, quid dicat suo Timotheo. *Hec*
scribo tibi, inquit, ut scias quomodo oporteat
in domo Dei conuersari, quæ est Ecclesia Dei vi-
ui, columna & firmamentum veritatis. Quid
potuit dici, vel clarius ad dilucidandum I-
saiam, vel firmiter ad comprobandum Ec-
clesiam errare non posse? Verum tam exi-
mium testimonium, strictim non est præ-
tergendum, ideo de illo alias plura, nunc
sufficiat, & quod diximus, & scripturam per
scripturam interpretando, montem esse Ec-
clesiam. Mons enim iste, est mons domus
Domini, teste Isaiâ, sed teste Paulo, domus
Domini est Ecclesia. Ecclesia igitur mons,
ideoque conspicua erit.

1. hic est
mons.

2. hic do-
mus Domi-
ni.

1. Tim. 3. 15

3. hic mons
in vertice
montium.

Quod si vero omnis mōs aspectabilis est,
quanto magis mons in vertice montium, & su-
per colles. eleuatus (vt Ecclesiam Propheta
vocat) visibilis erit? Nec hoc solum, sed ipse
Christus insuper Ecclesiam suam comparat,
cui-

ciuitati supra montem positæ. Quanta igitur erit claritudo ciuitatis exædificatæ super montem, in vertice montium collocatæ? Lamentabatur olim Propheta, de ingenti suorum Iudæorum cæcitate, quam his describit verbis: *Palpauimus, sicut cæci parietem, & quasi absque oculis attrectauimus: impegimus meridie, quasi in tenebris.* Quanto porro iustius nos conqueri oportet, de ijs, qui Christiani dici volunt, & Ecclesiam Christi in monte positam: imo omnibus montibus & collibus superpositam, videre nolunt? O cæcitas intolerabilis! Nunquid nõ conspicuus est magis mons, quam paries? nunquid lumen Euangelij, non lucidius lucet ac splendet, quam lucebat, lucerna veteris legis? quã tamen soli in meridie lucenti comparat Isaias? quanta igitur & quã dira cæcitate percussi sunt homines isti, qui neque montem, neq; montem in vertice montium eleuatũ, neq; ciuitatem ei superpositam vident? quã vero sunt impii, qui insuper ita hæc omnia ab obtutibus hominum abscondere conantur, vt Ecclesiam omnino inuisibilem esse dicant? O vtinam tandem aliquando, à tam horrida liberentur amentia.

Sed progrediamur vterius. Quid enim de hoc monte subiungit postea Propheta? *Et fluent ad eum omnes gentes inquit.* Quomodo ergo inuisibilis erit Ecclesia: Si omnes gentes, non solum vident, sed et currunt ad eum,

4. Hic ciuitas super montem.

Is. 59. 10.

5. Huc fluent omnes gentes.
Is. 2. 2.

eam? imo cohortantur se inuicem, dicentes: *Venite & ascendamus ad montem Domini.* Id vero cū ad solam Ecclesiam Romanam, et nūc in Indiis, Brasilia, Iapone, Mexico fieri videamus, adhuc ne tam cæci erimus, vt eam pro vera Christi Ecclesia non agnoscamus? Omitto reliqua. Illa tria verba relinquere nō

6. Hic iudicatur gentes.

debeo: *& Iudicabit gentes.* Quid. n. aliud iis prædicit, quam hanc Ecclesiam, certo, vero, & neq; superstitioni vlli obnoxio iudicio iudicaturam omnes gentes? Quam potestatem datam Ecclesie à Christo Deo illis verbis: *Dic Ecclesie: si autem ecclesiam non audierit,*

Mat. 18. 17.

sit tibi sicut ethnicus & publicanus & credimus & profitemur, & diuinam Christi liberalitatem ac prouidentiam laudare cessamus nunquam. O vtinam idem etiam alii nobiscum præstare velint: quam eximie & animæ & mentis oculis consulerent suis.

7. Hic ascensus difficilis
Vertex amarus.

Ex Euangelio vnum addo. Montē Thabor in quo hæc Christi transfiguratio facta est, ascensu quidē aliquantulū difficiliorem: at vero in cacumine planū & amoenū iucundumq; fuisse testantur Historici: Talis est Ecclesia Christi Domini. Nā in ascensu quidē difficilior apparet. Cū. n. ea credat, quæ omnem creatū superant intellectum oportet vt qui illi obediūt, in captiuitatem redigāt *Apostolus.* At vero postquā semel conscenderis,

2. Cor. 10. 5.

deris, mirandam sane quietem, iucunditatē,
facilitatemq; ad credendum omnibus quæ
proponuntur hic reperies: secus fit in hæresi
& mōte Diaboli, qui cū sit Cacuminatus &
lubricus ideo nec eos qui ex hæreticis sunt
acutuli in eadē opinione diu persistere, nec
alios quietem conscientie permittit habere.
Probat id experientia, cū in tota vita, tū in
agone. Tu qui à Ministris seductus es, noli
quæso, expectare terminum illū: ne sicut a-
lios multos: ita te quoq; spes fallat tua, sed iā
iam, dum tempus, sanitatem, viresq; & animi
& corporis habes, ab obscura illa (ipsorum-
met iudicio) erronea, ac superstitionib. cō-
taminata Sathana Synagoga, ad conspicuā
hanc, lucidam, sanctam, nullis errorib. nul-
lisq; superstitionibus subiectam, Christi, te
recipias congregationem & Ecclesiam.

Verum enim vero de mōte vniuersim di-
ctum sit satis: iā ad ea, quæ in eo visuntur, &
audiuntur, trāseamus. Ac primū quidē ipsas
intueamur personas, q̄ sex omnino sunt, in
duas distributæ classes: quarū tres in gloria
apparent, Christus videlicet, Moyses & Elias:
tres alijs in terra prostrati iacent, Petrus, Ia-
cobus & Ioannes Christi discipuli. Omnes
vero quotquot sunt 40. dierū ieiuniū serua-
runt, sed diuersimode. Nā qui splendidi sunt,
modo su p naturali, totis 40. dieb. & noctib.
nihil cibi potusq; degustarūt. Moyses q̄ dem
bis: bis legē è manib. Dei accepturus. Elias
vero

II. PARS

Persona.

Omnes sex

quadragesimam

seruant.

Tres gloriose

se supra natura-

turam.

Ex. 24. 18.

Ex. 34. 28.

*Tres alia
more con-
suetudo Ec-
clesie.
3. Reg. 19. 8
Mat. 4. 2.*

Act. 10. 41.

*Clem. l. 5.
const. c. 13.*

*Ignat. in e-
pist. ad Phis.
Vide Bella.
contr. 1. lib.*

*4. c. 1. tom.
1. & alibi.*

*Cal. lib. 4.
inst. c. 12.*

*sect. 19. &
29.*

*Caluini im-
pudentia.*

vero semel. Tantūdem, quod scimus, Chri-
stus Dominus, vt ante octidūū audistis. Re-
liquas vero historias nostis, non est igitur, q̄
repetatur. Porro tres alij, licet aliter, ieiuna-
runt tñ quadragesimam. Quo teste? Tota
antiquitate. Duos profero, qui manduca-
runt, & biberunt cum Apostolis (Magnum
sane argumentum, quod magnificat ipse D.
Petrus) Hi vero testes sunt, Clemens Ro-
manus, comes Petri & Pauli Apostolorum,
& Iguatius, quem et matrē Dei vidisse, nar-
rant historia. Horum. n. vterq; asserit Apo-
stolos quadragesimale obseruasse ieiunium.
Quid, quod extet canon Apostolicus, quo
idipsum et aliis præcipitur? Duobus his san-
ctissimis & vetustissimis Patribus, ad stipulā-
tur omnes reliqui. In Oriente quidem Basi-
lius, Greg. Nazianzenus, Epiphanius, Cy-
rillus, Chrysoft. & alij: In Occidente vero,
Thelesphorus martyr, Ambrosius, Hiero-
ni. August. & ceteri, quorum Catalogum &
verba vide alibi. Quid ad hæc hæretici? De
his omnib. in angulo mūdi constitutus Cal-
uinus iudicans, loquitur [qua in parte, non
in totum excusare audeo veteres, quin & su-
perstitionis quædam semina iecerint.] &
paulo post subdit [& tunc passim præualue-
rat superstitiosa quadragesimæ obseruatio]
Quanta & iudicis impudentia, & illi credē-
tium excæcatio, qui tot & innumeris aliis
antiquissimis, veracissimis, sanctissimis viris
postpo-

postpositis, homini nec sancto, nec veteri, impia virga sua censoria omnes percutienti fidem adhibere, eumque imitari student? Quid isti iudici viuorum & mortuorū Christo Iesu in illa respondebunt die?

An vero illud dicent, & varios ieiunandi quadragesimam olim fuisse modos (quorū aliquos Calvinus recenset) & Catholicos nullam harum sex personarum in ea ieiunanda imitari? Quæ responsio etsi ad quæstionem propositam; cur videlicet hæretici, vni vel alteri scriptori Neoterico, contra quadragesimam debachati, potius credant, quā toti sanctissimæ antiquitati, nihil plane pertineat; ne tamen, vt solent, cauillentur, vel calumnientur potius, nos eorum præterire argumenta, en satisfacio. Et de continuo quidem quadraginta dierum ieiunio, dixi præterita Dominica, nempe, nec nos ligare; nec tamen defuisse, qui illud ita, vt Christus, Elias & Moyses obseruarunt. Vt magnus ille Simeon stilytes, qui teste Theodoro, viginti & octo annis, eadem illud expleuit ratione. De Apostolis, quæro ab hæreticis, vnde habeant, illos consueto Ecclesiæ modo quadragesimam non seruasse? Non aliunde profecto, quam ex proprio capite: quod totius fidei hæreticæ norma est: huic quidquid placet, verum: quidquid displicet, falsum esse debet. O caput sine capite! Nos autem cū tota antiquitate & ratione, quan-

Cauilli hæreticorum resutantur

Mos ieiunandi Apostolorum.

do legimus, siue in sacris, siue in aliis histo-
riis, Apostolos ieiunasse, festa celebrasse, in
templo orasse, ac similia fecisse, credimus il-
los modo consueto Iudæis, hæc peregisse om-
nia: nisi contrariū nobis aliunde constet.

Act. 15. 20.

*In quo nūc
differat.*

Ut de abrogatione quidē abstinentiæ legalis
constat ex Actis Apostol. at de tempore mi-
nime. Idcirco credimus Apostolos tota qua-
dragesima semel tñ in die cibum sumpsisse,
quod etiā nūc seruetur penē ubiq; in Eccle-
sia. Differentia tantū est in tēpore comestio-
nis. Sub Apostolis. n. & multo post, ad vespe-
ram, nūc vero in meridie cibus sumitur: Ut
ēt in hoc agnoscas diuinam providentiam,
quæ ut nos muniret contra calumnias here-
ticorum, affirmantiū nos ritus ac ceremo-
nias antiquæ legis in nouam inuexisse. sicut
in multis aliis rebus, ita in ieiunandi ratione
placuit nos à lege Moyse, dissidere voluit:
tū generatim, tū peculiariter pro ratione lo-
corū & consuetudinum. Qua de re quia egi-
mus ante octidū, nunc ad alia transeamus.

*III. PARS.
Verba Dei
Patris con-
siderat.*

Personis, verba succedunt: quæ iam ex-
cutienda nobis obueniunt: nec omnia quæ
in monte hoc audiuntur, sed illa tñ, q̄ è cæ-
lo lapsa & à Deo Patre dicta credūtur illa in-
quam, HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS, IN
QVO MIHI BENE COMPLACVI, IPSVM AV-
DITE. Ea n. Christo Iesu fauēte, & ad demō-
strandum ubi sit in tetris vera ipsius Eccle-
sia, & ad differendam contra omnes nostri
temporis hæreticos ac schismaticos, pul-

chram & vberē nobis subministrabunt materiam. Cæterum explicanda sunt ea nobis primum, vt iacto bono literalis sensus fundamento, optime res procedant cætere. Obtingit autem in primis notandum: his quod scimus ex scriptura (poterant enim etiam sapius alias dici) verba hæc è calo audita fuisse, primum quidem post baptisatum Christum à Ioanne in Iordane: Altera vero vice, hodie in transfiguratione eiusdem Domini Iesu. Sunt autem conscripta à tribus prioribus Euangelistis, inter quos, licet sit in dictis aliqua differentia, id tamen non officit: cum sensus vbique sit idem: mysteria autem, quæ in differentiis eiusmodi includi solent, alias tractari poterunt. Nunc ea, quæ Matthæus habet, perpendamus. Nec vero putandum est (vt quidam simplices in Eremo arbitrati sunt) ea ore Dei prolata esse: cum DEVS sicut corpore, ita ore careat, sed efformata sunt ex acre. Cuius rei typum aliquem in organis musicis habemus. Verum ipsa iam videamus.

Explicatur.

Bis dicta.

Formata ex acre.

Hic, inquit Deus Pater, Christum Iesum demonstrans. Iam enim Moyses & Elias discesserant, vt ex Luca colligitur.

Luc. 9. 33.

EST vere non metaphoricè, substantia- liter, non figurate EST.

FILIVS. non vt illi alii duo Moyses & Elias, quamuis fideles & morigeri: non filii tamen, sed serui tantummodo erant. Hic vero

Christus filius, alii serui.

EST FILIVS, Pulchre & neruose, vt assolet, hac de re, Paulus, loquens de vno illorū, inquit: *Et Moyses quidem fidelis erat, in tota domo eius, tanquam famulus: in testimonium eorum quæ dicenda erant, Christus autem tanquam filius in domo sua, quæ domus sumus nos.* Hæc Apostolus. FILIVS igitur erat, est, & erit Patri coæternus, connaturalis, consubstantialis: Proinde Lucas addidit articulum, magnæ apud Græcos emphasis, *Filius ille.*

Et filius primus.

MEVS. non ex alio quopiam natus, & à me adoptatus: sed MEVS, proprius & genuinus, à me solo procedens, & in me ab æterno & in æternum manens. Hic est igitur filius meus, inquit Deus Pater. & addit,

DILECTVS: cui verbo itidem adiungit Lucas articulum, vt noris non quamuis cum dilectionem, sed eam qua nec esse, nec excogitari potest maior, intelligere, idcirco subiungit.

Complacens duplex.

IN QVO MIHI BENE COMPLACVI. quod duplicem sensum habet secundum Doctores: vtrumque vt ego reor, & à Spiritu S. intentum: & egregie verbis hisce expressum. Alterum, qui summopere mihi charus acceptusque est: quæ intellectio verbo præcedenti valde quadrat: alterum, per quem placari & reconciliari mundo constitui,

tui, & propter quem omnem deponam erga genus humanum indignationem, cui sensui Græca & Hebræa plurimum fauent. Concludit Deus Pater.

IPSVM AVDITE, tum credendo omnibus, quęcunque ipse vos docuerit, etiam si creditu videatur vobis difficilia, cuiusmodi erat, quod paulo ante de morte sua prædixerat: tum exequendo quidquid vobis mandauerit. Vno verbo, AVDITE, id est, Credite dictis, obedite præceptis.

Christus audiendus.

Hęc de explanatione litterę: iam, quod proposuimus, prosequamur. Et quidem neminem, non modo, qui sunt; sed etiam qui nominari volunt Christiani, futurum arbitror, qui negare audebit, ibi esse veram Christi fidem & Ecclesiam, vbi verba hęc sanctissima, profundissima, de cęlo lapsa, locum habent. Qui enim secus sentiret, Iudæum aut gentilem, qui illis fidem non adhibent, esse se palam profiteretur. Cæterum, a qua congregatione ea plurimi fiant, id vero in dubium vocatur, singulis ad suum cęterum illa deriuare conantibus. Sed præter Catholicos, frustra reliquos laborare, iam demonstramus, per omnes classes, tam hæreticorũ nostri temporis (quibus & veteres adiungam) quam schismaticorum, discurrendo.

Quomodo inde Ecclesia cognoscatur. Violat enim verba hæc.

Primo. Ariani, etc.

Incipiamus autem ab ijs, qui supremi in Euangelismo haberi volunt: sunt vero supremi

premi in impietate, Seruetiani, in quâ, Gentilistæ, Anabaptistæ, quibus adiungamus antiquos Cherintianos, Arrianos, Ebionitas, & omnes reliquos, qui Christum verum & naturalem filium Dei, Deum, esse negarunt. Ab istis omnibus, non tanti fieri verba ista.

Christum esse Deum probatur. 1. E Si Verborum. 2. A simili exemplo.

HIC EST FILIUS MEVS DILECTVS, IN QVO MIHI BENE COMPLACVI, quanti nos illa æstimamus, etiam ipsi Ethnici & Iudæi, re intellecta, erunt iudices. Et merito sanè, imo necessario. Sit enim persona aliqua grauis, de cuius veriloquio, nemo dubitat; quæ demonstrans quempiam sibi assuetum; hæc ipsa, hic est Filius meus dilectus, proferat verba; nonne omnes id audientes, intelligent & credent, illum de quo id dicitur, verum, legitimum, ac naturalem esse ipsius filium? Hoc ipsum nos verba ista, ex ore acutissimi ac veracissimi Dei audientes, de Christo Iesu credimus. Credimus inquam, Iesum verum naturalemque Dei Filium esse, in quo ita sibi Pater æternus complacuit, vt diuinam suam Essentiam, Omnipotentiam, Sapientiam, ac denique omne id, quod ad naturam diuinam pertineret, eidem filio communicauerit. Quomodo igitur non erit verus Deus, qui eadem, quæ veri Dei sunt, habeat vniuersa? Porro cum contrarium his omnibus, ij quos nominauimus, & alij eis similes, hæretici sentiant, dicantque

tantque Christum non esse naturalem Dei Filium, nec quidquam in se diuinitatis habere, nonne tum Iudæi, tum Gentiles, tum Mahometani ipsi censebunt, à nobis maximi, ab illis vero minime verba illa diuina æstimari?

Quod autem ad comprobendam Diuinitatem Christi attinet, multis de hoc agere nolo. Illa tantum strictim noto, quæ tum hæc Dei, tum illa Apostoli, citata verba, nobis vltro offerunt. Sit primum ex comparatione Christi cum Moyse, quorum, hunc famulum tantum; illum vero etiam filium in domo Dei, fuisse asserit Apostolus. Quis vero hominum ignorat, eam inter famulum & filium differentiam esse, quod hic, sit legitima proles, ille vero minimè? Verus igitur & naturalis Filius Dei erit, Christus Iesus. Deinde nunquid Moyse non fuit ad- optius Dei Filius? Fuit sanè. & è primis vnus. Naturalis igitur Dei Filius erat Christus, cuius respectu Moyse famulus tantum nuncupatur. Præterea cum inquit Apostolus, Christum Iesum esse in domo sua, quæ domus sumus nos, nonne euidētissimè probat, Christum esse Deum? Quis enim legit vnquam, vel nos dici domum alicuius creaturæ, vel creaturam in nobis, tanquam in domo habitare? Dei solius, id est proprium. Idcirco idē alibi, inquit. *Nescitis, quia templum Dei, estis vos? & iterum: Vos enim estis templum*

3. Ex differentia Christi & Moysi.

4. Quia Moyse ad- optius.

5. Quia domus Christi sumus nos.

NOTA

2. Cor. 6. 16 *templum Dei* Templum autem Dei, & domus Dei, idem est. Quare cum Christus in nobis, tãquam in domo, habitare asseratur, Deus omnino erit. Validè certum est hoc argumentum. Addimus aliud ex voce è cœlo deriuata, in qua Lucas, bis articulo Græco vtitur, dicens: *Hic est ille Filius meus, ille dilectus*, vt noris Christum Iesum fuisse & esse

6. Ex verbis
Lucæ.

tum illum filium Dei non adoptiuum vt ceteri, Sed naturalem, quod ipsi soli competit: tum illum dilectum, in quo diligendo tota Patris dilectio exhauritur; quod neque quis est, neque esse potest, ratione vllius creaturæ. Denique hæc omnia verba Dei, id quod nos asserimus, significare, præter multas pijssimorum, doctissimorum, & sanctissimorum virorum ac sceminarum Catholicarum myriades, innumeros etiam hæreticos affirmare nouimus: quibus in illa iusti iudicij Diuini die, quid, qui contrarium sentiunt, respondeant, tempestiuè præparent; vel potius abiecto errore, ad veritatem profitentem, conuertantur velim.

SECVNDO
DO SOLVAT
HÆC VERBA
SCHISMATICI.

Placent hæc, quæ diximus, omnibus reliquis, qui huius farinæ non sunt, tam hæreticis, quam schismaticis, & vera esse aiunt. Verum cõtra istos, Græcos, inquam, & nostros Russos, qui in vnione Catholica non sunt, habeo ex ijsdem verbis aliquid haud leue. Quæro enim ab eis, cum inquit, Deus Pater, HIC EST FILIUS MEVS DILECTVS,

IN QVO MIHI BENE COMPLACVI, an ita pater in filio sibi cōplacuerit, vt quid- quid ipse sit, omnia filio concesserit, eo solo sibi relicto, quo ab ipso distinguitur, nempe paternitate; an vero non omnia, sed quædam tantum dederit? Eligant, vtrum velint, semperque verum erit, verba hæc Diuina, magis nobis quam illis cordi esse, ideoque apud nos, non apud illos Ecclesiam Christi reperiri. Si negabunt (quod tamen non solent) omnia sua Patrem Filio contulisse, præter paternitatem, apertissimè concludetur, nos de his verbis Dei, melius esse meritos, qui nullam aliam, præter dictam exceptionem, in eis agnoscimus, quam eos qui plures admittunt. Sin affirmabunt, cōcedant etiam necesse est, Patrem communicasse etiam Filio principium actiuum spirãdi Spiritum sanctum, cum hoc principio non distinguatur Pater à Filio, sed sola paternitate. Cum igitur Filius hoc non careat principio, necessum erit, Spiritum sanctum æquè à Filio, sicut à Patre, procedere. quod nos asserimus, illi pernegant. Quid hoc dilemmate euidentius?

Placent hæc quoque Calvinianis, Zuinglianis, & reliquis, qui idem nobiscum sentiunt, hæreticis. At nobis displicet, tum Zuinglius, & alij Sacramentarij: tum vero Calvinus, qui dilecto olim discipulo & filio suo

*Probatur
id euidenti
dilemmate.*

*Et Spiritũ
sanctum e-
tiam à Filio
procedere.*

*TERTIO.
Volant ea
& Calui-
nians, &c.
Tum occa-
sionè dando
Arrianis,
& alijs.*

suo Valentino Gentili (in quem postea, gladio Bernensium, animaduertit) cæterisque huic similibus, hæc verba Dei, **HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS**, quæ in Euangelio audimus, ad tropos trahendi, eaque non de naturali & consubstantiali, sed de adoptiuo quodam ac secundum voluntatem Patris filio, intelligēdi ac interpretandi occasionem dedit maximam. Quid ni enim Gentilis id faceret, cum his simillima penitus verba, **HOC EST CORPVS MEVM**, ex ore filij Dei emanātia præceptores suos figuris inuoluentes, ac neque sanum quicquam in ijs relinquentes, neque de vero Christi corpore, sed de succis ac energijs nescio quibus, ea interpretantes, animaduertisset? O quam id est verum! O quam olim acerbum futurum Calvinianis! à quibus peto, in dicto hoc Dei Patris, quod in Euāgelio hodierno audimus pronomē, **Hic**, idem nē significet, quod illa sequentia, verba, **FILIVS MEVS** idem, inquit. Pergo. Quid particula copulatiua **EST**, sumiturne verē ac realiter absque vlla figura? Dant. Concludo. Sequitur igitur, Christū Iesum, de quo hæc dicuntur, esse verū ac naturalem Filium Dei. Concedunt totum. Quare ergo (per Deum immortalem) in totidem verbis eiusdem filij Dei, Iesū Christi, cū inquit, **HOC EST CORPVS MEVM**, idem non facitis, sed omnia per

*Tum Ser.
ba Christi
peruertendo
omnia.*

tropos evertitis? Etenim loco pronominis, Hoc, vos panē ponitis, cuius hīc nulla penitus mentio: loco, E: T, figurā, vel aliud nescio quid intelligitis. loco: CORPVS MEVM, energiam vel succum corporis Christi, reponitis. Quomodo in tā aperta scripturā peruersione, nec Deum timetis, nec homines reueremini? Vel fortē non creditis, tam veracē esse filium, qui hęc verba ore suo protulit, quam Patrē, qui illa alia ex aëre formauit? Sed iam confessi estis, filium esse consubstantialem Patri, ac proinde æquē ac Patrem esse veridicum. Stant itaque hęc veritates: Vna; nos, qui hęc omnia, tam Patris, quam Filij verba, vt fonant accipimus, magis quam vos, Dei dicta, venerari. Altera; sicut per vos, ō Sacramentarij, Gentilem, in his verbis Dei Patris, tropos venantem; ita per nos, & per Lutheranos, vos, qui in Filij Dei verbis figuras quæritis, in illa die iusti iudicij Dei, condemnatum iri.

Placent hęc, quæ diximus vniuersa, Lutheranis & Confessionistis. Verum & contra istos habeo pauca, cū ex dictis Dei Patris; tū vero ex sermone Filij Dei. Requiro enim à Lutheranis; vtrum, sicut verba hęc Dei Patris, HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS, cum diceretur verissima erāt; verē & realiter existēte Filio Dei Christo Iesu in mōte Thabor; ita illa alia verba Filij, HOC EST CORPVS MEVM

*Conclusio
duplex.*

*QVARTO.
Scolā
ea Lutherani, &c.*

*Dilemma
te id eum
dens est.*

MEVM, fuerint indubia, verè & realiter præfente corpore Christi in Sacramento, quando hæc verba dicendo, Apostolis illud porrigebat? Vtrum eligitis? Si dicitis vera non fuisse; & vim facitis scripturæ, qui similia verba dissimiliter exponitis, & mendacem facitis Filium Dei, qui asserbat esse, quod necdum erat. Asserebat enim id quod manibus tenebat esse corpus suum, cum secundum vos nõdum esset, sed demum cum

*Et Christum
extra usum
esse in Eu-
charistia.*

eo Apostoli vterentur. Sin conceditis, sicut Patris, ita & Filij vera fuisse verba illa, cum dicerentur, concedatis igitur necesse est mendaces esse Doctores ac Ministros vestros, qui vos docent, demum in vsu Sacramenti, verum esse corpus Domini: quandoquidem cum hæc verba à Christo dicerentur, Apostoli nondum Sacramento utebantur, sed aliquanto, imo postremi multo post; præsertim sumendo calicem, quem diuidebant inter se. Bonum igitur tempus intercesserat, antequam vltimus ex eo biberat; & tamen

Mat. 26.

verba illa Christi, *Hic est sanguis meus*, multo ante prolata, verissima erant, dum dicerentur, etiamsi, necdum in vsu esset Sacramentum. Et hoc ipsum nos credimus, non vsu, sed vi verborum, ante omnem vsum adesse hic verum corpus Christi Iesu.

*QVINTO
Violant ea
omnes here-
tici & schis-*

Denique illa vltima Dei Patris verba, *IPSVM AUDITE*, valent pro nobis contra omnes,

omnes, quotquot fuerunt, sunt, erunt ué, siue hæretici, siue schismatici. Nos enim soli sumus, qui Filiû Dei audimus in omnibus, quæ docuit, quæ ué facienda præcepit. Recensere vniuersa, non solum vnius horæ, verum ne diei quidem integræ, opus est. Itaq; illo, quod in principio excussimus, Dic EC-

Soli Catholici audiunt Iesum.

Mat. 18. 17.

Luc. 10. 16.

CLESÆ, contenti sumus; persimile ei aduentes, quod Christus ad Apostolos, de ipsis & de eorum successoribus, sic inquit; *Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit.* His duobus Christi præceptis, in quibus omnia alia continentur, soli Catholici fidem adhibent, solique ijs, quos audire iussit Christus, sunt obedientes: cæterorum nemo. De hæreticis nimis in propatulo est, eos, siue in articulis fidei, siue in expositione sacræ Scripturæ, siue in receptione, aut reiectione librorum Canonice, siue in alijs rebus omnibus, salutem animi concernentibus, nullum alium audire, quam proprium caput & iudiciû. Huic quidquid placuerit, recipitur; quidquid displicuerit, spernitur, respicitur, conculcatur. Quis, aut ita imperitus est, quid id ignoret? aut ita impudens, qui id neget? Nos omnes, inquit hæretici, negamus; imo asserimus, vos, vos esse, qui hominibus creditis, qui decreta hominû, siue in Concilijs, siue à Pontificibus Romanis, siue alio modo efformata, tanquã Di-

Hæreticorum proprium caput.

Qui obiciunt, nos homines, se Christum audire.

P uina

uina recipitis oracula. nos vero soli Christo, de quo hic dicitur, IPSVM AVDITE, fidē adhibemus. Hæc istorum est oratio. Nos vero

*Cōtrarium
probat.*

quid? Cæcitatem & impudentiam miramur. Et primū quidem petimus, num illis loquatur Christus; quem se solum audire iactant?

1. Regerēdo

Loquitur, inquiunt, per sacram Scripturam. Respondeo: Ergo & nobis loquitur, cū nos quoq; eandem scripturam habeamus; & ita habeamus, vt nisi vos illā à nobis accepissetis, ea penitus caruissetis. Quid ad hæc? Illud

*2. Exempla
scriptura.*

nimirum, aiunt isti: quia nos benè, vos malè eam intelligitis. Scilicet. Nos (exempli causa) verba tam hæc in hodierno Euangelio, HIC EST FILIVS MEVS, quam illa Christi, HOC EST CORPVS MEVM, malè intelligimus; qui, vt sonant in auribus nostris, sic ea ad vnguē accipimus: vos vero benè, qui ne vnu quidem verbum sanū, in ijs relinquitis. Discernat & iudicet Deus, Angeli eius, & omnes compotes rationis homines, vtri nostrū melius. Et idem sit, & de illis, qui vos audit, me audit; & de sexcentis alijs scripturæ locis iudicium.

Quod vero ad decreta Prælatorū nostrorum attinet, fatemur nos ea, pro oraculis suscipere Diuinis, non omnia quidem, sed illa tantūmodo, quæ verè sunt eiusmodi. Quod dum facimus non hominibus, sed Christo Deo, nobis per illos loquenti, & ore suo præcipienti,

cipiēti, qui vos audit, me audit, qui vos spernit,
 me spernit, fidem adhibemus, & obtemperā-
 tes sumus, vt esse decet veros filios sanctissi-
 mi Patris. Vos vero, o miseri, purissimis, imo
 impurissimis hominibus, absq; vllō præce-
 pto diuino creditis, Ministris, inquā, vestris,
 & illorū Rabbinis, qui vobis verba capit. &
 intellectiōis suæ, pro verbo Dei, obtrudūt;
 & adhuc tam stupidi estis, vt adeo apertam
 fraudē, vel intelligere, vel respuere, recusetis?
 Misere mini, obsecro, animæ vestræ, ne cum
 perditis hominibus pereatis. Nonne vide-
 tis; quam impudenter apud vos Ministri
 gloriantur, se nihil, præter verbum Dei, in
 medium proferre, cum ne centesima pars
 concionum, quas faciunt, sit è verbo Dei
 desumpta? & si quid inde promunt, plerum-
 que suis prauis expositionibus corrumpūt.
 o quam iusto & sapienti Dei iudicio factum
 est, vt sicut in infinitis alijs, ita etiam hic e-
 ius vitij, cuius iniquè Ecclesiam insimula-
 bant, ac si illa hominibus, tanquam Deo
 crederet, ipsi rei reperirentur? Suo enim
 illi aut Ministrorum suorum iudicio, sicut
 Euangelio credunt.

3. Experi-
entia.

4. Ex Verbis
Ministrorū

5. Iusto Dei
iudicio.

Porro in Ecclesia Catholica, hic ordo ser-
 uatur (quem, & alias insinuavi) vt quid-
 quid ab hominibus, vt homines tantum,
 nulla legatione Dei fungentes, sunt, asseri-
 tur; id sub fidem Catholicam non cadat, sed

Ordinem
Ecclesie hie
NOTA

*Catholici
disceptant
de re qua
homo dixit.*

cadat sub cōtrouersiam. Hinc inter Catho-
licos, imo sanctos nōnunquam Patres, mul-
to autē magis inter Doctores Scholasticos,
tot sunt exortæ quæstiones, ac diuersæ de re-
bus liberis opiniones, quot vix iam nume-
rari possint. Quodq; tam malè habet hære-
ticos, vt linguis calamisq; suis insectari nos
hoc nomine nunquam cessent. Mirabiles
fanè sunt isti homines; cum disputantes nos
inuicem, inde contentiosos, curiosos, nuga-
ces vetant; cum in aliqua quæstione quietos
nos esse animaduertunt, hominibus, tanquā
Deo credere. nos calumniantur. Sed intelli-
gant tandem & perpendant, quæso, quam
nos hac in parte obseruamus regulam; sci-
ant itaque omnes quæstiones & controuer-
sias, quas inuicem habemus, esse tantum de
eo, quod homo dixit. Quam primum autem
cōstituerit, quid hac in parte locutus est Deus,
statim omnes veri Catholici, reiectis suis o-
pinionibus (quas cum esset controuerfia li-
bera, liberas habuerunt) in captiuitatem redi-
gunt suum intellectum in obsequium Christi; &
credunt quidquid per sponsam suam Eccle-
siam, Christus eis credendum proponit. Hac
est norma fidei, quam ab initio Euangelij
semper seruarunt fideles.

*Cum vero
constat Deū
locutum,
minime.*

2. Cor. 10. 5.

*Exemplis
res decla-
ratur.*

Rem aliquot declaremus exemplis. In ipso
nascentis Ecclesiæ exordio, aliquot post A-
scensionem Christi Domini in cœlum an-
nis

nis, liberum fuit dubitare, & dubitatio con-
trouertere (quod & factum est) an vna cum
Euangelio, seruandæ essent leges Mosaicæ,
de Circumcisione, de delectu ciborum, deq;
alijs sancitæ: quia tam affirmantem, quam
negantem partem homines proferebant. At
vero posteaquã (imo, vt arbitror, etiam an-
tea, sed ex alio capite) in primo vniuersali
Concilio auditum fuit: *Visum est Spiritui san-*
cto & nobis, nihil vltra imponere vobis oneris,
&c. nemini licitum fuit amplius dubitare
quicquam, ad ceremonias veteris legis Chri-
stianos minimè obligari. Quare? Quia via
ordinaria constitit, id quod homines antea
loquebantur, Christum dixisse; Similiter in
quæstione de rebaptizandis hæreticis, libe-
rum fuit per trecentos & amplius annos se-
qui, vtram quis vellet partem, siue affirman-
tem cum Cypriano; siue negatam cum *Arij;*
sed postquam & à summis Pontificibus, & à
Concilijs decisum fuit, ritè baptizatos ab
hæreticis, rebaptizandos non esse, omnis,
inter Catholicos, cessauit contentio. Cur,
quæso? Quia, de quo antea dubiè differe-
bant homines, hoc postea decidit is, de quo
dicitur in Euangelio, *IPSVM AUDITE;*
locutus est autem Christus per eos, de qui-
bus ipse olim ait: *Qui vos audit, me audit.*
Vides, quomodo in Catholica Ecclesia, o-
mnia ad scripturam saltem reducti reuo-
cantur,

*1. De obser-
uatione
legalium.*

Act. 15. 28.

*2. De non
rebaptizã-
dis hæreti-
cis.*

NOTA. cantur. Id ipsum, tum in alijs, tum in Concilio vniuersali, nostra memoria, Tridenti celebrato factitatum, ac determinata quædam, quæ olim libera erant, & videmus, & approbamus & diuinæ Christi Iesu prouidentia, hoc quoq; nomine, gratias agimus maximas.

3. Ex Euangelio, de Transfiguratione. Prætereo reliqua; ea quæ dat Euangelium hodiernum tango. Fide Catholica credendum est, & hanc Christi, & nostram quam expectamus, transfigurationem, secundum accidentia tantum fieri, substantia corporis humani integra remanente. Quare? Quia id Christus contra Eutychen, & alios per vicarios suos, & Concilia dixit. At vero, an hæc transfiguratio fuerit in toto corpore, vel tantum in eius superficie extima, liberum est dubitare. Quare? Quia hac de re, diuersæ sunt hominum, humanæ opiniones. Pari ratione, fide credimus Eliam hic in proprio apparuisse corpore; quia scimus, & ex scriptura, & ex determinatione Ecclesiæ, illum hucusque viuere, & venturum ante extremum iudicium: Quod Lutherus, & alij nostri temporis hæretici negant. In illo ergo quod & tunc habuit, & nunc habet fuit Elias corpore. Vtrum vero Moyses, etiam in proprio apparuerit corpore, fas est dubitare. Concedunt enim id D. Hieronymus, & D. Augu.

4. Videm de Elia.

Augustinus : Negat D. Thomas : tu, quem placet, sequere. Denique vocem hanc è celo lapsam, de vero & consubstantiali Patri, Filio, intelligendam esse, fides est Catholica. Quoniam vero modo, ea formata fuerit, liberum est, cuius discurre; dummodo quis in illum simplicium errorem non incidat. Hæc pro declaranda & comprobanda data regula, dicta sufficiant. De aduersarijs vero quid ? Id videlicet, eos etiam si decem Concilia œcumenica, centum summos Pontifices, mille doctissimos, antiquissimos, sanctissimosque Patres ac Doctores (per quæ media Deus nobis loquitur) afferas in medium, qui asseuerent, Deum id dixisse ; si eum cerebro Ministri, vel cuiusuis alterius non conuenit, non solum non credere, sed, etiam tam doctrinam ipsam, quam qui illam disseminant, Adere, & scommatis ac calumnijs onerare. Quam rectè ? Videat Deus, & iudicet.

*s. Indidem
de Voce.*

*Quid hare-
tici?*

Verum tempus est, ut post personas & dicta, facta etiam, quæ in monte hoc visuntur, contemplemur. Tria breuiter noto. Primum ipsam CHRISTI transfigurationem, quæ duplicis nostræ figuræ est : tum eius quæ in hac vita : tum illius, quæ in altera habebitur. Vtramque nos ad instar huius CHRISTI factam credimus :

III. PARS.

*Facta con-
templatur.*

PRIMUM

*ipsam trans-
figurationem.*

dimus: vtramque hæretici oppugnant, per extrema (vt mos fert istorum) currentes. Veteres enim (vt iamiam diximus) in illa quam expectamus, ita corpus nostrum transformandum asserunt, vt substantiam suam deperdat corpoream, & in aërem, vel etiam aëre aliquid subtilius conuertatur. Recentes vero, iustificationem (in qua hinc nostra transfiguratio consistit) imputatiuè tantum, & purè extrinsecè, nulla in anima nostra immutatione facta fieri autumant. Vtrumque abominatur fides Catholica, & proficitur, sicut in hac Christi transfiguratione, corpus quidem remansit idem; qualitates tamen corporis erant distinctæ; ita in vtraque nostra transfiguratione, animam quidem, & corpus manere eadem: at qualitates esse dissimiles, nam in hac quidem istius vitæ, noua gratia à Deo infunditur, quæ verè inhaeret animæ nostræ: in illa vero, tum animæ, cum corporis qualitates, erunt; ab ijs quæ nunc habentur, longè diuersæ & excellentes.

SECUNDO. Secundo, hinc visitur vestimentorum transformatio, quæ FACTA SVNT ALBA, SICVT NIX. Hinc Christi sponsa, sponsum imitando varijs in Festiuitatibus, diuersis sacrarum vestium vitur coloribus; quod, (vt solent) suauiter rident hæretici. Quidni etiam ipsum Christum hodie rideant?

ant? Minime vero, inquit, quia candor hic vestium Christi, quid subtus ageretur denotabat. Idem ò amici, hac ceremonia exigit à nobis mater nostra, nempe, vt filii eius intuentes candidum in templo colorem, ipsi quoq; fiant candidi per sacramenta dealbantes animas suas *in sanguine Agni: Apoc. 7.14* intuentes vero rubicundum, cuius vsus est in memoria martyrum, ad tribulationes ipsorumque martyrium pro Christo tolerandum, animentur. Idemq; de aliis coloribus sit iudicium. Quæ quicumque ridet, videat ne & ipse rideatur ab eo, quem Ecclesia imitatur, quando illud Prophetæ explebitur: *Qui habitat in cælis iridebit eos, & Dominus Psal. 2.4. subsannabit eos.*

Postremum his Matthæus describit verbis: *Et interrogauerunt eum discipuli dicentes: TERTIO. Quid ergo scribæ dicunt, quod Eliam oportet Eliam. primum venire? At ille respondens, ait eis: Elias Matt. 17. 10. quidem venturus est, & restituet omnia. Hoc ipsum nos credimus, Eliam, videlicet, qui nec dum obiit, venturum: & Christi aduentantis ad iudicium præcursores futurum, quod pernegant hæretici. Merito, inquit, Obiectio hæreticorum. subiungit enim Christus seipsum quasi corrigens. Dico autem vobis, quia Elias iam venit. quibus verbis aperte docet, se per Eliam Ioannem Baptistam intelligere. Nō corrigit se (Respondeo) ò inepte, non. Sed*

*Responsum
& regulā.*

NOTA.

Ioā. 4.

Ioā. 6. 33.

Luc. 1. 17.

Mat. 17. 12

*CONCLV
SIO per ex.*

à simili transit ad similem more sibi consueto. Ita enim loquens cum Samaritana, ab aqua materiali, transit ad aquam spiritua- lem : Ita cum Iudæis differens, de manna pane cœlesti, transitum facit ad Eucharistiam, panem, qui de cœlo descendit, & dat vitam mundo. Eadem hic omnino ratione, facta mentione veri Eliæ, quem venturum prædixit, transit ad Eliam in spiritu. Sic enim Ioannem Baptistam ipse Angelus vocat, cum inquit ad patrem eius : *ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Eliæ.* Nam de Elia Thesbyre, Christum hic in principio loqui, clarum est, tum ex interrogatione Apostolorum, ad quam directe respondet : tum ex verbis in futuro prolatis, tum vel maxime, ex eo quod inquit. *Et restituet omnia.* Prædicat enim hic verbis, per Eliam Thesbytem, conuertendas reliquias Iudæorum. Verba verò ista nullo modo Ioanni Baptistæ competere posse, evidens est. Is enim, teste ibidem eodem Christo, cum inquit, *sed fecerunt in eo quacumque voluerunt*, iam occisus fuit ab Herode, proinde nec quidquam restituere poterat. Id porro Elias Thesbytes faciet, ante extremum iudicium, sub Antichristi tempora.

Quare cum ex multis iisque evidentissimis argumētis deductis & diductis, tum ex monte

monte ipso Christi Iesu, tū ex personis, quæ *hortationē*
 in hoc monte visuatur: tum ex verbis, quæ *ex Propheta*
 è cælo audiuntur: tum ex factis, quæ ibi ge-
 runtur, clarissime apparuerit, non alibi quā
 apud nos esse veram in terris Christi Domi-
 ni Ecclesiam: quid aliud conuenit agere ijs,
 qui inde exerrarunt, quam verbis illis d uo-
 rum Prophetarum, quæ iam attulimus, se in-
 uicem cohortari, dicendo, *venite & ascenda-*
mus ad montem Domini, & ad domum Dei Ia. 1. 2. 3.
cob: Facite rogo, & per salutem animarū ve-
strarū vos obsecro, & per viscera misericor-
diæ Dei vos obtestor, facite, & reuertimini
ad gremiū matris vestræ Ecclesiæ. Ea. n. ra-
tionē, & implebuntur hæ prophetiæ in vo-
bis, & ipsa vos docebit vias Domini, & am-
bulabitis in semitis eius: & conflabit gladios
linguarum vestrarum, quas contra genitri-
cem acuisitis vestram, in vomeres, quibus ser-
ram conscientiarum & corporis vestri per
pœnitentiā proscinderis, & lanceas vestras
quibus seruos Christi appetistis, in falces, ad
demetendas, segetes sanctas, fidei, spei, &
charitatis, quæ in sola reperiuntur Ecclesiæ:
nec non ad referendos fructus humilitatis,
castitatis, patientiæ ac aliarū virtutū, cū pri-
mis autē OBEDIENTIÆ sanctæ: in quibus om-
nib. perseverantes vique in finem vitæ ve-
stræ, ex hoc monte visibili, ad illam montē
inuisibilem peruenietis, vbi Christus Iesus
 cum

cum Deo Patre, & almo Spiritu S, viuit & regnat Deus, in secula seculorum. Amen.

CONCIO III. S P E S.

VICISSI-
TVDO.
EVANGE-
LIVM.
Tertia cau-
sa lecti Eu-
angelii.

Mirabilis sane videtur esse, mater no-stra Ecclesia, quæ duabus quidem ab-hinc hebdomadibus, quando filii eius præ gaudio gestiebant, mæstum de passione Christi legit Euangelium: nunc vero cum tristantur, tum de peccatis dolentes (ò vti-nam omnes sitis tales) tum molesta ieiunia sustinentes, lætissimam de transfiguratione Domini depromit, nobisque ob oculos po-nit historiam. Quid hoc rei est? Illud, vide-licet, vt re ipsa demonstret se sponsam esse mirabilem sponsi mirandi: cuius si tam vi-tam, quam mortem intuebere, miraculum esse perpetuum fatebere. Cape vnum vel al-terum eius rei exemplum huic non absimi-le. Ducebatur Christus Iesus, summo cum totius ciuitatis gaudio Hierosolymam in triumpho: ipse vero videns ciuitatem fleuit super eam. Quid quæso, lætitiæ cum tristitia? quid tripudio cum fletu? Neque vero ipse solus

Luc. 19. 41.

solus lachrymatur, sed & alios hortatur ad fletum. Hoc ipsum egit Ecclesia in Bacchanalibus, ut tunc vidistis & audistis. E contrario vero post ultimam cœnam, iam iam mortem subiturus crudelissimam, sui oblitus, Apostolos variis, planeque stupendis solatur modis. Eum hodie imitatur Ecclesia, quæ immemor quasi instituti sui, filios miramouaque fouet ratione, factura id ipsum etiam post duas hebdomadas. Denique tam sponsus, quam sponsa, tam Christus quam Ecclesia, in hisce iisque similibus actionibus vniuersis, mundi alternantis, lætaque tristibus permiscens, effigiem nobis intuentiam proponit. Hæc vero tertia est, cur hoc Euangelium hodie legatur, haud certe contemnenda ratio, quam in Christi nomine excutiamus.

Cæterum ut id præstemus commodius ipsum considerabimus explicabimusque Euangelium: indeque tum ad vitæ nostræ moderationem, tum ad vicissitudinis istius declarationem, tum ad spem diuinam in nobis excitandam, doctrinas salutes hauriemus. Effice & perfice Christe Iesu, ita id faciamus, ut eo, ubi nulla est rerum varietas, te duce & auctore, felices perueniamus.

Quandoquidem in prima nostra concione procœmium huius, satis, ut opinor,

*Prop. Eu-
ang. cum
doctrinis ex-
plicabitur.*

pinor, copiose excussimus, dignum est, vt eo relicto ad vltiora gradum faciamus. Itaq; posteaquam Christus Dominus tres illos discipulos in montem duxisset, ibidem

TRANSFIGVRATVS EST ANTE

*Metamor-
phoses per-
stringitur.
2. Pet. 1. 16.* EOS. Transfiguratio à Græcis Metamor-
phosis dicitur. Huius porro hodiernæ
mentionem faciens, is qui illi aderat Pe-
trus Apostolus, inquit: *Non enim doctas fa-
bularum secuti.* & alludens & perstringens an-
tiquas Philosophorum & Poetarum ple-
nas fabulis & erroribus Metamorphosis.
Cæterum causæ huius transfigurationis
Christi fuerunt multæ. Verum aliis ad
postremam concionem relictis, vnã, quæ
huic in primis conuenit, consideremus. Ea
vero est, vt scandalum crucis exortum in A-
postolis ex prædictione mortis suæ tolle-
ret. Ideo coram aliquot illorum transfigu-
rari voluit.

*Transfigu-
ratio Chri-
sti scanda-
lum crucis
tollit*

*Quod etiã
nunc dicitur*

1. Cor. 1. 23.

Nec vero ex discipulorum modo, sed ex
omnium nostrum mentibus id scandalum au-
ferre voluit. Quid n. est, quod magis offen-
dit, quam crux tum Christi, tum nostra? De
cruce Christi, scitis quid Paulus dixerit: de
nostra, docet experientia quotidiana, quan-
topere eam fastidiamus, quamq; acerbã sit,
hæc nobis alternantium consolationum & de-
solationum, crucis & gaudiorum vicissitudo.
Lætari enim & honorari semper, cupimus &
petimus

petimus omnes. Sed recordemur, quæso dictum esse olim nostri similibus, *Nescitis, quid petatis*: subditq; in idem Christus, *Calicem quidē meū biberis*, Calix igitur tribulationū & crucis est hic degustandus, dilectissimi, imo, vt audistis bibendus prius, quā ad illū calicē perueniamus, quē *nouum bibiturū* se cum electis suis, in regno suo pollicetur Christus.

*Mat. 20. 23.**Mar. 14. 25*

Tres enim calices Dei videor mihi videre in scriptura. Vnum vini clarissimi & defæcatissimi, alterum, vini turbidi: tertium ex ipsis fæcibus paratum. De primo iam diximus. Duos alios (imo omnes tres.) expressit Dauid illo versiculo: *Calix in manu Domini vini meri, plenus mixto, Et inclinavit ex hoc in hoc, verumtamen fex eius non est exinanita, bibent omnes peccatores terra.* Istorum trium calicum, tam primus ille, purissimis è consolationibus constat, quam iste postremus è solis constatus tormentis, & in alia vita habebuntur, & durabunt in secula seculorum. Intermedius est huius vitæ, qui mixtus, in quo Deus inclinavit ex hoc in hoc, id est miscuit, secunda aduersis, consolationes desolationibus, vultque vt omnes ex eo bibant. Quicumque ergo id facere refugit, ideoq; illum primum sibi in hac vita format; lætari, gaudere, epulari, ac honorari semper, patiq; nūquā quidquam satagens, sicq; vsq; ad mortem perferas, abiq; omni dubio postremū bibat in

*Calix Dei triplex.**NOTA.**Ps. 74. 9.**Mixtus bibendus.*

ater-

Luc. 16. 22.

æternum necessum sit. Nonne exemplum huius rei euidentissimum ex ore ipsius saluatoris audistis, de illo diuite, qui epulabatur quotidie splendide & sepultus est in inferno? Ne igitur hunc, obsecro, imiteris, voluptates ac delicias continuas aucupando, sed memor ubi sis, mixtionem hanc ex manu Dei libens accipias, eaque delecteris. Ita enim & Christus transfigurabitur & spes sancta orietur in te. Sed iam videamus, quomodo hæc describatur transfiguratio.

*Christus
splendens
totus.*

ET RESPLENDVIT FACIES EIVS SICVT SOL, inquit Matthæus. Facit autem faciei mentionem, quia hæc videbatur ab Apostolis: quamuis non faciem modo sed & totum corpus eius resplendisse, cummunior sit Doctorum sententia, resque ipsa idem loqui videtur. Nam ideo subditur.

VESTIMENTA AVTEM EIVS FACTA SVNT ALBA. ex splendore enim glorificati corporis, radii in ipsa vestimenta ita emanabant, vt candida efficerentur, quæ antea talia non erant. Addit autem.

SICVT NIX. pro quo in Græco habetur, sicut lux, verum nostra lectio conformior est Marco, qui niuis itidem mentionem facit. Vtrumque porro concordat Lucas dicens, & vestitus eius albus & resplens. Porro

Porro huius meminit, tum ob eximium candorem, ideo Marcus addit, *qualia fullo non potest supra terram candida facere*: tum ob mysteriū & doctrinas morales, quas antequam percurramus, expedienda est quaestio, vnde nam hic splendor tam in corpore, quam in vestibus prouenerit. Nec est dubium vllum apud Catholicos, ex anima, quæ ab instanti creationis & vnionis suæ cum verbo, beata fuit, decorem hunc emanasse. Proinde longe diuersus fuit hic splendor, tum ab illo Moysis, tum ab eo qui apparebat in facie Stephani protomartyris. Horum enim claritas ab extrinseco: Christi in internis proueniebat. In nullo tamen eorum essentia corporis, sed qualitates tantum, permutatæ sunt. Locuti sumus hac de re concione præterita. Idcirco nunc adiungamus pulchram D. Hieronym. idem exprimentis sententiam: ait enim [vbi splendor faciei ostenditur, & candor describitur vestium, non substantia tollitur, sed gloria commutatur. Transfiguratio splendorem addit, faciem non subtrahit] Hæc ille. Qualis vero tunc Christus apparuit, talem ad iudicandum venturum, idem Hieronymus & Basilius ac alii asserunt, Quod de electis etiam (vt dixi) intellige. In illis enim, eam, quam in verbis Petri hic

*Differentia
inter splen-
dorem Chrō-
sti & alio-
rum.*

*Ex. 34. 29
Act. 6. 15.*

*Hier. in
Matt. 17. 2.*

Q

hic

hic expressam habes, causabit lætitiã: sed impiis timorem & horrorem summũ incutiet. Tu si sapiis, operam da: vt ex illorũ, non ex istorum sis numero. Id autem præstabis, si quæ transfiguratione hac denotantur, sedulo procurabis.

*Transfigu-
ratio Chris-
ti nostram
duplicem
denotat.
Prima qua-
lis.*

Iam dixi. hac Christi Iesu, duplicem nostram figurari transfigurationem, & illam videlicet, quæ in hac, & eam quæ in alia est vita. De priori agamus: cuius hic effigiem, tum in splendore faciei, tum in candore vestium, extimie expressam habes. Quicumque enim gratia seu charitate Diuina, quæ hanc transfigurationem efficit, præditus est, is & in anima tã pulchre splendet Deo & Angelis eius, quam amanter splenduit facies Christi, Petro & Sociis eius eius. *Et vestimenta eius sunt candida omni tempore, teste sapiente, id est corpus castum, & quæ, per corpus exercentur, opera, fiunt munda, pura, ac niue candidiora.*

Ecl. 9. 8.

O quam decora species in tali latet facie! O quam beatus cui hæc sunt! Sicut è contrario impiorum facies, id est, anima, tætra ac nigra, corpus vero ac opera eorum tenebrosa sunt nimis. *Denigrata est super carbones facies eorum, lamentando inquit Ieremias, apta vtens metaphora. Quem admodum enim carbo, & ipse in se ater est & quicquid tangit denigrat ac deturpat, & ad nihil aliud, quam ad combustionem va-*
let,

*Impiorum
anima, sic
ut carbo.
Thren. 4. 8*

let, ita anima hominis impii, abominabilis est Deo & Angelis, calitibusque vniuersis, homines vero, quibuscum conuersatur, inficit & ignibus ad exurendum est destinata. Videant vtrum eligant Christiani, cum *Tres eius proprietates.* *Electio.* Christone splendere, vt sol: an cum Diabolo obtenebrari & ardere, vt carbo: neq; tamen comburi in æternum. Num cū Christo opera habere candida, vt nix, num vero cū illo, qui non habuit *vestem nuptialem, ligatis* *Mat. 22. 12* *manibus & pedibus mitti in tenebras exteriores* *ubi erit fletus & stridor dentium.* Ego cui, tā chara est salus animarum vestrarum, quam mea mihi, suadeo vt frater, & hortor vt pater, primum vt eligatis. Quid vero agendū sit vobis, vt Christum imitemini, dicam in postrema concione: nunc autē ad Euangeliū redeamus, & quid transfigurato Christo actum fuerit intueamur.

ET ECCE, inquit Matthæus, in ipsa videlicet, trāsfiguratione cōstituto Christo.

APPARVERUNT: ipsi quoque visi in maiestate, teste Luca.

ILLIS tribus Apostolis comparuerunt, magna sane cum causa. Voluit enim Christus ostendere, non se solum, sed etiam alios splendidos futuros in gloria cælesti. Cæterū non statim Apostoli hæc viderunt. Nam vt ait idem Lucas, *grauati erant somno, & euigilantes viderunt maiestatem eius, & duos viros qui stabant cum illo.* Viri autem illi fuerunt.

Q 2

Mox.

*Christus ha-
bet testimo-
nium à le-
gislatore &
Propheta.
Mat. 7. 12.
& 22. 40.*

MOYSES ET ELIAS: ille quidem le-
gislator, hic vero è primis Prophetis, vt
haberet Christus Dominus testimonium
non solum à lege scripta & Prophetis, in
quæ totum vetus testamentum, diuidit i-
pse Christus, sed etiam ab ipsismet perso-
nis præsentibus, quæ testificabantur men-
tiri Iudæos dicentes, legi & Prophetis fuisse
contrarium Christum Dominum. Por-
ro de corporibus vtriusque diximus in præ-
cedenti Concione: de Elia quidem certum:
de Mose vero probabile esse, illa in proprio
apparuisse corpore, quod quidem Moyfes
peracto testimonio, ad quod dandum e-
uocatus fuit, iterum deposuit. Hi igitur duo
visi sunt.

*Loquuntur
de morte
propter A-
postolos.*

CVM EO LOQVENTES. Non cum
discipulis, sed cum ipso Christo. Quid vero
locuti fuerint tacet Matthæus, sed narrat
Lucas inquiens, & dicebāt excessum eius, quæ
completurus erat in Hierusalem. Hæc enim e-
rat è præcipuis causis apparitionis eorum,
nempe vt non solum transfiguratione sed
etiam horum testimonio tolleretur è men-
tibus Apostolorum scandalum crucis. Ita-
que Moyfes & Elias audientibus Apосто-
lis narrabant necessarium omnino esse, vt
Christus cruce compleret excessum suum
in Hierusalem.

*Mors iusto-
rum excessus.*

Quid vero nos inde ad mores pertinens
colli-

colligemus? Duo aut tria. Primum, quam pulchre vocet scriptura mortem, mortemque & crudelissimam & omnium turpissimam. Vocat enim eam excessum, siue, vt est in Græco, exitum, id est, migrationem quãdam. Qua quidem phrasi vtimur nos quoque Poloni; sed velim vt & vtamur ea bene, & operemur bene, vt ea ratione digni esse possimus hoc nomine. Sciendum est enim, non cuiusuis sed piorum tantum & sanctorum hominum mortem, excessum nuncupari. Nam de impiis, inquit Iob. *Et in puncto in infernum descendunt.* Dauid vero. *mors peccatorum pessima:* idem vero de piis. *preciosa,* inquit, *in conspectu Domini mors sanctorum eius.* Satagamus igitur, iterum iterumq; monito dilectissimi, vt per bona opera nostra, ac in iis perseuerantiam; hoc nomine digni efficiamur: vt mors non sit nobis subitanea in infernum protrusio, sed sit de peregrinatione hac felix excessus, & beata in caelestè patriam commigratio. Quam ad rem proderit nobis iugis ac frequens mortis meditatio, dicente Spiritu S. *Memorare nouissima tua, et in aeternum non peccabis.* Imo vero non solum meditari, sed & loqui de morte multum expedit, vt nos in Euangelio, hi viri precipui docent. O quam id proficuum! O quam rarum! O quam ita in desuetudinem abiit, vt ne morientes quidem quidquam de morte

Sap. 2. 20.

*Abusus huius
ius Serbi.*

Iob. 21. 17.

Pf. 33. 22.

Pf. 115. 15.

*Mortis meditatio per
utilis.*

Ecl. 7. 40.

*Agris ne-
cessaria.*

*Ideo procu-
randa.*

*Dum sa-
nus es.
Christi ex-
emplo.*

*A medicis
decreto Ec-
clesia.
Cono. La-
teranense.*

*A cognatis
etc.*

dici sibi patiantur. Tu scis, Domine Iesu, quam multi quin potius innumeri, hac ratione in peccatis permanentes, in infernum prouant, qui alias per sacramentum poenitentiae saluari potuissent. Obsecro & per salutem vestram vos obtestor, ut hoc tantum tamque terrificum malum, & ex vestris, & ex omnium aegrotorum mentibus, quantum potestis, explodatis. Remedium vero nullum est, esseque potest efficacius, quam quod habetis in Euangelio. Si enim dum sanus es de morte & audire & loqui assueueris, non modo non asperum, sed etiam iucundum erit, ea propinquante de illa differere. Si vero qui facere id neglexerunt, id eoque in aegritudine difficiles, imo morosi sunt ad audiendum quidquam de morte, inuentur obsecro, primo a medicis, ut Concilia & canones sanctissime praecipunt, ne videlicet infirmo applicent prius medicinam corporalem, quam adhibita fuerit medicina spiritualis. O Sanctissimum decretum. Utinam vero ab omnibus obseruetur. Deinde amici, cognati, noti, multo magis vero Domini, parentes, uxores, & alii, siue oportune, siue etiam importune non negligant hac de re monere infirmos, quorum curam gerunt. Neque vero moueantur, illo plane diabolico inuento, aegrotum si id illi dictum fuerit, peius habiturum, vel etiam mortem

mortem incursum, sed potius confidant in Domino IESU, illum (si ipsi suo perfuncti fuerint munere) infirmo, & animæ & corporis salutem, misericorditer concessurum. Quod si vero ipsi id vel facere verentur, vel facientes nihil proficiunt, accedant & subornent, rogo, aut sacerdotes præsertim Religiosos, aut viros famina sue alicuius apud ægros auctoritatis, qui id Christi & salutis proximi amore, præstent efficaciter & libenter, ipsi quoque pro hoc sancto officio, cum alias, tum in extremis suis, gratiam & diuinum auxilium relaturi vberimum.

A Sacerdotibus.

A præcipuis

Postremo, ex hoc colloquio discimus, quod etiam si frequenter inculcatur à nobis, ægre tamen, imo ne ægre quidem intelligitur à vobis: illud inquam, nos per multas tribulationes, ex hac ad illam vitam, transire oportere. Mirum certe dictum est, quantus hac in re, veteris occupauerit mentes hominum. Quem utinam aliquando tandem, vel hoc tam illustri excutiamus exemplo. Quid n. in hoc auditur monte? colloquium de necessitate tribulationum. Quid vero visitur? sex personæ, uti sanctissimæ, ita tribulationum plenissimæ. Moyses ab infantia ipsa iis assuetus, nonne eas toto vitæ suæ pertulit tempore? Elias toties persequentem se ad mortem reginam fugiens, quas non ærumnas ac molestias sustinuit? Neque vero, finis earum est. Ma-

Tribulationum necessitatem.

N O T A,

Exemplum horum omnium.

nent enim illum sub Antichristo, maiora, quin & mors ipsa. De Christo Iesu, illud tñ commemoro, quod ipse apud Prophetam inquit, *Torcular calcaui solus & de gentib. non est vir mecum.* Quorsum hæc? ut noris nec Moysen, nec Eliam, nec quenquam hominum, illum in pœnis tolerandis æquasse unquam. Quid dicam de tribus aliis in terra iacentibus? Hi vero contumeliis affecti sunt, flagellati sunt, tetrus carceribus mancipati sunt, cathenis & compedibus onerati sunt, in oleo frixi sunt, in gladio ceciderunt, cruci affixi fuerunt. Et vero his omnibus nos feliciores esse ac minimum quid, dum hic viuimus, pati nolumus? Profligemus, obsecro dilectissimi, hoc absurdissimum vitium à nobis. Concipiamus autem animum magnum ac generosum desiderii patiendi, & pro peccatis nostris & pro nomine Iesu, ut à Iesu mercedem suo recipiamus tempore. Interim vero spe, quæ maxime in tribulationibus crescit, nutriamur optima. Sed ad historiam redeamus. His igitur visis & auditis.

RESPONDENS AVTEM PETRVS, dicitur id Phrasi Hebræa, qua omnis locutio responsio vocatur. Lucas sic habet. *Factum est, cum discederent ab illo, nempe Moyses cum Elia à Christo se separarent, Petrus.*

DIXIT

Is. 63. 3.

Veternus
 excutiendus.
 Hebr. 11. 36

DIXIT AD IESVM. Ordo historiae
 is videtur fuisse. Posteaquam Christus Do-
 minus cum illis tribus Apostolis ascendisset
 ad montem, more sibi consueto dedit se o-
 rationi, in qua etiam pernoctavit. Apostoli
 vero somno grauari obdormierunt, cum-
 que strepitu fortè aliquo vel potius diuino
 nutu euigilassent, viderunt & Christum
 transfiguratum, & Moysen ac Eliam cum
 Iesu de morte, quam subiturus erat Hiero-
 solymis, differentes. Qua admirabili & iu-
 cundissima visione recreati, cum animad-
 uerterent Moysen cum Elia discessum pa-
 rare, Petrus feruore illo suo, quem etiam a-
 lias haud semel declarauit, prorupit in ver-
 ba; & retinere eos volens exclamat.

*Ordo hi-
 storiae.*

DOMINE; Iesum inuocans, quem Do-
 minum Moysi & Eliæ, qui eis ne discede-
 rent, imperare posset agnoscens, Deum esse
 fateatur; diuinitatem tamen eius non videt,
 Petrus: (sicut quidam putabant illum vi-
 disse) addit porro

*Feruor
 Petri, qui
 agnoscit,
 non videt
 diuinitatē.*

BONVM EST NOS HIC ESSE, iuxta
 verbum Græcum, non solum bonum, sed
 & pulchrum & iucundum. Omnia enim
 hæc in mente Petri concurrebant. Bonum
 visum est illi, vt ea ratione timores mortis e-
 uaderent. Pulchrum quoque aspectu, & iu-
 cundum interno gustui, ideo subdit,

SI VIS, quibus voculis Simon (quod
 Q5 ver.
*Et docet
 nos obedi-
 entiam,*

verbum Obedientem significat) egregium nobis obedientiæ dat documentum; nempe ne nimium consolationibus addicti, eas à Domino Iesu extorquere velimus; proinde vocem Petri, *Si vis*, in corde & ore habere debemus, Diuinæ ipsius voluntati in omnibus, nos semper conformantes & submittententes. Id enim etiam ipsum Christum in horto fecisse nouimus. Itaque Petrus præmissa debita resignatione desiderium suum declarat, dicens.

*Necno pass-
pertatis a-
uorem.*

FACIAMVS HIC TRIA TABER-
NACVLA. non sumptuosa, vt arbitror, sed
vilia ex arbutis, qualibus piscatores vtuntur,
quia is, qui id loquebatur, piscator, non ar-
chitectus fuit. Quis vero nostrum vilissimū
tugurium, cum tali visione non eligeret, pro
amplissimis Regum palatijs? Danda igitur
est opera; ne propter sumptuosa ac luxum
testantia ædificia, illis quæ in cælo habentur,
priuemur structuris amœnissimis. Quid?
putasne neminem fore eiusmodi? Ac ego
vereor, ne plures olim reperiantur, iusto
Dei iudicio, quam nunc esse censentur. Ca-
uendum igitur nimium, cum omnibus, tum
ijs qui in sortem Domini sunt vocati; cum
alijs de causis, tum ne pauperes suo frauden-
tur pabulo. Quod quam & frequenter &
ineptè, propter nugas quasdam magno co-
emptas precio, fiat, nouit Dominus, vident
&

*Luxus adi-
ficiorum
vitandus.*

& ipsi homines, ac pij ingemiscunt; Vtinam etiam ipsi, quorum res agitur, & lugeant, & quæ in aurata expendunt laquearia, in crasas pauperum vestes, vilemque cibum conuertere velint. Quam belle & feliciter, & in-

*Tres inde
fructus exi-
mij.*

ceptas, quæ maiores mirantur, euitarent; & fratribus egentibus opem ferrent, & sibi thesaurum æternum compararent. Quanta bona? Vtinam intelligantur & procurentur. Sed audiamus, quibus hæc tabernacula, Petrus vult fabricare.

*Mirum Pe-
tri deside-
rium.*

TIBI VNVM, inquit ad Christum regem regum, & dominum dominantium.

ET MOYSI VNVM: ipsi quoque olim sexcentorum millium militum duci ac principi, Regisq; Ægypti cum toto eius regno, mirando domitori.

ET ELIÆ VNVM. illi inquam Elia, qui Reges ponebat & deponebat; qui pseudopphetas mactabat; qui alia quæ nullus Rex, imo ne omnes quidem simul conglobati, facere possent, præstabat. His omnibus noster Petrus tabernacula vult fabricare. Sanè non sine mysterijs, quorum intellectionem vos à Deo impetrate. Mihi vnū occurrit: nempe præfagire & prædicere his verbis, Petrum, sibi à Deo aliquando dandam potestatem fabricandi ædificia spiritualia in cælo, vnde erat Christus: in terra, vnde Elias: inferno, vnde Moyse. cælū quidē clauibus aperiendo, in terra vero Ec-

*Hinc my-
sterium po-
testatis Pe-
tri.*
NOTA.

clesiam

clesiam gubernando; ex inferno aut animas per indulgentias liberando. Quod & factum est, & fit quotidie per successores, summa cum omnium nostrum consolatione. & Deo nostro, pro tanta potestate data hominibus, gratiarum actione.

*Quinq.
causa in sci-
tia Petri.*

Verum quid dicemus ad illud, quod Marcus subiungit, loquens de Petro; *no enim sciebat, quid diceret?* Duo dico. Alterum sepe ignorare quosdam, quid per os eorum, loquatur Deus. Alterum; merito id dici, multis nominibus. Primo, proprium timendum est, loqui inconsiderate: Timuisse autem Apostolos, idem testatur dicens: *Erant enim timore exterriti.* Secundo, quia pugnancia rei naturae loquebatur. Iis enim, qui erant in gloria, tabernacula vult fabricare; cum beati illis non indigeant; sui vero & sociorum, qui ijs opus habebant, ne mentionem quidem ullam fecit, nam quod dicitur, eos cum Christo habitare voluisse, neque est in Evangelio, neque scio an Petro in mentem venerit. Tertio, quia hac ratione videbatur velle impedire passionem Christi, quod nullo modo fieri debuit. Quarto, quia peruerso ordine gloriam ante laborem, mercedem ante meritum quaerebat. Denique quia nec vires nec facultates suas metiebatur, quibus id perficere posset. Quare non quidem improbo (vt Sanctorum verbo utar) sed praepostero

postero Petri desiderio, remedium statim adhibetur. Nam

ADHVC EO LOQVENTE, vt cognosceret tabernaculis opus non esse.

ECCE NVBES LVCIDA: quæ cuiusdam domus ad instar illis fuit: & quæ

OBVMBRAVIT EOS. Apostolos videlicet textit (imo & illos alios) mysteriumque pandit, illud de quo in hac Concione agimus. Nempe vicissitudinem illam docet, & alternantiam tum luminis cum obscuratione, tum rerum secundarum cum aduersis, nobis ob oculos ponit. Quid vero ex hac nube boni?

Nubes vicissitudinē docet.

ET ECCE VOX DE NVBE, DICENS. vox videlicet Dei, in nube more suo cōparentis. Id enim olim vſitatum fuisse, testatur ipse Moſes, cum inquit: *Gloria Domini apparuit in nube*, imo ipse Deus dicens. *Vniā ad te in caligine nubis*. Dauid vero de Deo ait. *qui ponit nubem ascensum suum*. Itaque sicut olim Moysen, ita nunc Apostolos nubes obumbrat: & vox Dei inde auditur: differenter tamen; qua de re agemus postea. Iam vero vocem audiamus.

In nube Dem.

HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS, inquit Deus Pater. de verbis hisce egimus in præcedenti concione, quantum factum erat pro illo loco, nunc doctrinas ad mores pertinentes ex ijs hauriamus. Sed enucleanda

*Difficultas,
cur proph-
etiam visio-
ne certiore
dicat Pe-
trus.*

2. Pet. 1. 18.

*1. Ex vulgi
opinione.*

*2. Vt pra-
sertim do-
ctos humili-
tatem do-
ceat.*

NOTA.

da est principio difficultas, quā peperit nobis D. Petrus, qui visionis & verborum horū faciens mentionem, inquit: *Et hāc vocem nos audiuimus de cælo allatam, cum essemus cū ipso in monte sancto, & habemus firmiorem propheticum sermonem, cui benefacitis attendentes.* Quid? numquid visio hęc satis firma non erat, quæ & voce Dei, & testimonio Moyſi ac Eliæ, & trium Euangelistarū scriptis firmata fuit? Fuit equidem firmissima. Cur ergo dicit Petrus, esse firmiorem propheticum sermonem? loquitur, tum ex aliorum opinione, tum ad nostram cautelam. Erat enim forte non nemo (vt fit) qui visioni huic non adeo plenam fidem adhibebat, sed propheticum extollebat vaticinium. Quæ opinio quamuis recta non esset, tamē quia vidit Petrus, causa nil obesse, vnde quis veritati (cōtra hereticos, postea Gnosticos dictos, quos in illa epistola Petrus persequitur) assensum præbeat, dum modo, quod verum est credat, fidem illorum his verbis cōfirmat. Eximium sanē, tum humilitatis exemplum; tum documentū quomodo nos in similibus gerere debeamus. Si enim princeps Apostolorum, nihil mouetur, etiamsi quidam nō plenam visioni ipsius fidem adhibeant, quāto minus nos commoueri decet, si quis nostram opinionē sequi recusat? dum modo id fidei non obſit Catholicæ. Cum ergo contrario vitio nonnunquam

nunquam aliqui, præsertim doctiores labo-
rent plurimum, æquum est, ut illud tanta au-
toritate à se valde propulsent. Imo alter
quoq; Apostolorum princeps Paulus, idem
nos docet. Quid enim verba illa, *dum omni
modo siue per occasionem siue per veritatē Chri-
stus annūciatur; & in hoc gaudeo, sed & gaude-
bo.* Spirant aliud, quam hanc ipsam & humi-
litem & doctrinam? Idiplum igitur nos
quoq; agamus; ne nimium opinionibus no-
stris addicti, in graues incidamus errores.
Hic enim vel solus vel præcipuus omnium
hæresum est fons & origo.

Sed & aliam dat nobis his verbis Petrus
cautionem; nempe, ne nimium credentes
visionibus, deludamur à Sathana. O quã id
& olim & nunc pernecessarium. Quid e-
nim & antiqui Gnostici, Manichæi, & aliæ
pestes; & nunc Anabaptistæ, & Euthusias-
tæ, imo vero inter Catholicos etiam muliercu-
læ quædam proferunt & referunt plerumq;
quam siue somnia sua, siue à Dæmonē cōfi-
ctas visiones quibus non modo à vili plebe
multos, sed etiam è doctis, graues nonnullos
viros dementant, ut ijs credant? Magna igitur
hic opus est discretione, cum alijs, tum
viris spiritualibus, ut & ipsi sibi caueant, ne
ab illis deludantur, & alijs opem ferant,
præsertim debiliiori sexui, qui ad hæc pro-
nus existit. Quapropter in promptu sunt
nobis

*Idem facit
Paulus.
Phil. 1. 18.*

*3. Ut in-
struat, quomodo
visio-
nibus cre-
dendum.*

nobis habenda, tum media discernendi spiritus, qui ex Deo sunt: tum remedia fraudes cauendi. Qua de re non inutiliter esset nobis longior sermo instituendus, sed ne nimia prolixitas, quenquam offendat, ad aliud tempus. id differendum erit, dicemus quædam in vltima concione. Plura qui volet legat insignem illum Ordinis Prædicatorum, Prædicatorem virumque sanctissimum D. Vincentium, qui eximie tractauit hanc materiam, sub finem tractatus sui spiritualis. Nos vnicam tantum quam hîc D. Petrus insinuat tangamus spirituum discernendorum regulam. Ea vero est, propheticus & Euangelicus sermo, cui quidquid repugnat, repudiandum; quidquid consonum est, suscipiendum erit. Gaudebunt hîc nostri, qui falso & impudenter Euangelicos se esse iactent, se nihil efficient. Non enim isti propheticum aut Euangelicum sermonem, sed proprii capitis intellectionem pro regula fidei habent, vt cum alias, tum præcedenti concione discussimus; nec tacebimus, data alia etiam occasione. Id certum est, in sola Catholica Ecclesia, hanc seruari regulam, vbi non modo quæ expresse & peculiariter, sed etiam quæ implicite & vniuersim dicuntur in scriptura, pro regula fidei & habentur & practicantur. Sed ad Euangelium redeamus.

*Regula.
Sermo di-
uinus.*

*Quo caute
utaris.*

*Iuxta sen-
sum Eccle-
sia.*

IN QVO MIHI BENE COM-
 PLACVI, inquit Pater cœlestis de IESU
 SALVATORE nostro. Quibus dictis ta-
 lem nos fidem adhibemus, vt assera-
 mus, ita sibi Patrem æternum in coæter-
 no suo filio complacuisse, vt nullus homi-
 num ex omnibus quicunque sunt, erant &
 futuri sunt, Deo Patri placere possit, nisi
 per hunc filium. Neque enim est alius
 quispiam in cœlo & in terra, & in omnibus
 abyssis, in quo oporteat nos saluos fieri,
 nisi in eo cui dicitur: HIC EST FILIVS
 MEVS DILECTVS, IN QVO MIHI
 BENE COMPLACVI. *Vnus enim Deus,*
 inquit Apostolus, *vnus & mediator Dei &*
hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redem-
ptionem semetipsum pro omnibus. Et iterum
 loquens de Deo Patre ait: *Qui prædestina-*
uit nos in adoptionem filiorum per Iesum Chri-
stum in ipsum. Rursum. *Si autem filij & hæ-*
redes, hæredes quidem Dei, cohæredes vero
Christi. Hæc est fides Catholica, contra o-
 mnes calumnias, quibus nos, tanquam in
 quopiam alio, præter Christum, spem re-
 demptionis & salutis collocemus nostram,
 onerant hæretici. Hoc est vnicum nostrum
 refugium contra insidias Diaboli vniuer-
 sas. hæc fiducia, qua & gratiam & gloriam
 nos affecuturos, speramus. Per Iesum
 Christum enim naturalem filium nos ado-
 ptio-

*Catholica
 de vno me-
 diatore ser-
 uenta.*

1. Tim. 2. 5.

Ephes. 1. 5.

Rom. 8. 17.

*Adoptiui
 filij per na-
 turalem.*

R

ptio-

puionem filiorum accipimus; in hac quidem vita imperfectam, in illa vero perfectam.

*Omnia trās-
figuratio
per Chri-
stum.*

Audita sunt autem bis verba hæc è cœlo: prima quidem vice post baptismum; altera vero hodie. vt cognoscas, hoc, quod iam pandimus, mysterium: nempe, tum primam transfigurationem, quæ fit per gratiam & datur primum per Sacramentum Baptismi; tum secundam, quam expectamus in gloria, & cuius hîc typum ac gustum vides, non aliter quam propter Christum, & per Christum haberi. Vtrumque eodem in loco egregiè expressisse mihi videtur Apostolus illis verbis; *Secundum suam misericordiam saluos nos fecit, per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abundè per Iesum Christum Saluatorem nostrum, vt iustificati gratia ipsius, hæredes simus, secundum spem vitæ æternæ.* Hæc igitur consideremus, hæc adamemus, & ad hæc cæpessenda, totis mentis & corporis nostri viribus contendamus dilectissimi; In his enim (vt audistis) spes vitæ æternæ consistit. Porro si modum hæc acquirendi requiris, is excellenter describitur vltimis duobus cœlestis vocis verbis.

Ea vero habetur audiendo Christum.

IPSUM AUDITE; audite inquam, fidem dictis eius adhibendo; audite, spem & fiduciam in ipso solo collocando; audite, illum amando,

amando, & ex amore, quæcunque ipse, si-
ne per eos, quos suo loco reliquerit, vobis
demandauerit, perficiendo. Omnia enim
hæc, verba, **AUDITE**, hîc & alibi in scri-
ptura vsurpatum, complectitur. Id igitur a-
gamus dilectissimi, & agamus strenuè ac in-
defessè. Credamus omnibus, quæ nobis ad
credendum proponit Christus Dominus per
sponsam suam; quæ neque errare ipsa, neque
nos in errorem inducere potest. Ij vero qui
inde exerrarunt, redeant oro, nec patian-
tur sibi imponi à Syrenum ministrorum
cantibus; quos itentidem repetunt, dicen-
tes, se in solo Christo, nos vero in sanctis
spem collocare nostram. Id enim si de spe
redemptionis gratiæ & gloriæ intelligunt,
falsissimum est, vt iam iam audiuistis. Hanc
quippe in solo Mediatore Christo Iesu Ca-
tholici collocant semper, sin vero de spe,
quam in intercessionibus Sanctorum habe-
re consueuimus, eos videlicet nobis donum
aliquod à Mediatore ac ipso Deo impetra-
turos, res agitur, fatemur quidem nos eorû
hac in parte vti opera, ducemque sequi Apo-
stolum Paulum, qui idem à fidelibus expe-
tijt: *Fratres orate pro nobis*, inquit ille, & alias
sæpe. Omnis autem, qui se alienius cõmen-
dat precibus, spem in eo collocet aliquam
necesse est. Numquid Apostolus hæc dicen-
do, iniuriam intulit, vni Mediatori Christo

*Licet tamẽ
etiam San-
ctos inuo-
care.*

*Quod fecit
Paulus.
1. Theff. 5.
25.*

R 2

Iesu?

*Quia hinc
gloria Chri-
sto.*

Iesu? Absit. Neq; nos igitur. Tantum enim abest, vt id aliquid meritis Iesu deroget, vt arroget etiam plurimum. Quidquid enim Sancti habent per merita Christi habent, & cum exaudiuntur, propter Christum, cuius vera & viuacissima membra sunt, exaudiuntur. Non igitur negligamus in nostris necessitatibus, eorum implorare orationes; cum horum qui vna nobiscum in hoc mortali viuunt adhuc corpore; tum illorum, qui iam cum Christo regnant in caelis, vt qua iam ipsi feliciter perfruuntur transfiguratione, nos quoq; eiusdem participes esse queamus.

*Procuran-
da igitur
hereditas.
& quomo-
do.*

Iacto autem, tum fidei Catholicæ; tum fiducia cum in Sanctorum intercessionibus, tum vero in meritis Christi Iesu, in primis autem in misericordia Diuina, solido fundamento; fugienda sunt nobis opera mala, facienda vero opera bona ex charitate procedentia. Et si quidem lethalis alicuius concitatio tibi peccati, illud per pœnitentiam omnino abluendum est. Hæc enim vniuersa, & ille præcipit, de quo è cælo dicitur, **IPSVM AUDITE**; & ipsa ratio vtilitasque nostra à nobis sedulo exigit. Exemplum à minori capite. Sit cuius aliquis locupletissimus vel etiam Princeps quispiam amplissima habens dominia; qui te tabulis in filium adoptare, heredemque omnium suorum bonorum constituere velit, dummodo hæc præstare velis.

*Ab exem-
plo simili.
quod.
NOTA.*

Primo

Primo vt dictis illius veracissimis, fidem omnimodam adhibeas, fiduciamque in eius benevolentia habeas; Deinde, si illum læsisti, culpam vt agnoscas tuam, factum doleas, & in posterū ab omnibus, quæ eum offendunt, diligenter tibi caueas. Postremo, vt quæcunq; ille tibi honesta præceperit, sedulo exequaris, ac inter alia, corpus domestuum ieiunijs, cleemosynis ac alijs pijs vacando operibus. Hæc inquam, si ad breue tempus, tibi cum eo, quod dixi, præmio, proponerentur, reciperesne te omnia esse facturum? Nihil equidem dubito, sed causam requiro. Ratio inquis, in promptu est. Quis enim & tam modicum, & tam honestum non suscipere laborem, vt toto vitæ meæ tempore lautè ac honoratè viuere possem? Quamdiu porro te victurū autumas? quadraginta, ais, vel etiam pluribus annis. Iuuenis sum enim: ille vero senex nimium. Cur ergo, per Deum immortalem te rogo & obsecro, idem non facis illius hæreditatis ergo, quam & ipse, qui non mentitur, tibi promissit Deus, & eiusmodi est, qua cum omnes huius mundi diuitiæ, honores ac voluptates, ne cōparari quidem possint, & quæ insuper perdurabit in æternum? Num longitudinē accusas temporis, quo Christianè tibi viuendum esset? At hæc quæta stultitia! propter triginta vel quadraginta annorum

commoda (& quis scit, an etiam vno victu-
rus sis anno) aliquot annorum velle pati in-
commoda; propter voluptates vero & bea-
titudinem perpetuo permansuram, nolle, vel
totidem vel paulo plures, aut etiam paucio-
res, honestissimos tolerare labores? qui prin-
cipio quidem aliquatulum sunt molesti, sed
assuetis, etiam iucundissimi. Tu ipse iudica:
& non permittas, quæso, brutis passionibus
tuis, te a recto iudicio amoueri, vt illis obe-
dias. Sed reliquum Euangelij iam videamus.

ET AUDIENTES DISCIPULI, magnificam
hanc è cælo delapsam vocem, ipsi quoque.

CECIDERVNT IN FACIEM SVAM.
Quid causæ? nempe, quia

*Vicissitudi-
nis aliud
argumentū* ET TIMVERVNT VALDE. Ecce etiam hic,
vbi minime locum videbatur habere, vicif-
situs apparet. Iucunditatem enim i. iam &
latissimam maximam, quam Petrus cum socijs
1. Ioa. 4. 28. habuit, sequitur timor, qui utiq; panam habet,
teste scriptura & experientia. Et talis timor
*Differentia
inter timo-
rem montis
Christi &
Moysi.* oritur, qui discipulos in terrā proster-
nit. Est tamen animadvertendum, timorem montis
huius longè esse diuersum, à timore montis
Moysi. Ibi enim auditur vox terribilis. E-
Exo. 20. 5. go sum Dominus Deus tuus, fortis, zelotes, vi-
sitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam &
quartā generationem. hic vero vox & suavissi-
ma. HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS. Illic
Iudæi audientes & videntes vocē & lampades.

Et sonitum buccina, montemq; fumigantem, ex-
 clamauerunt dicentes Moyse, loquere tu nobis
 Et audiemus, non loquatur nobis Dominus, ne
 forte moriamur; hinc è contrario inquit Petrus,
 BONVM EST NOS HIC ESSE. Illic denique
 hæc omnia fiebant, vt timor Dei esset in illis
 ne peccarēt; hinc nihil tale audis, vt intelligas
 differentiam inter antiquam & nouam legē.
 Illa enim tota in timore fundata fuit; hæc in
 amore, qui tamen metū filialem in se inclu-
 dit. Hic autem in eo consistit, vt nō iam me-
 tu pœnarum, sed reuerentia pijsissimi & amā-
 tissimi Patris à peccatis abstinemus. Id igitur
 agamus. Hic enim est solidæ spei, solidū
 fundamentum. Sequitur aliud, cum dicitur

1b. 8. 18.

3.

*Spei fun-
 damentum,
 timor fi-
 lialis.*

ET ACCESSIT IESVS, ad discipulos pro-
 stratos in terra in faciem suam, vt etiā hic dif-
 ferentiam colligas. in faciem enim prosterni
 humilium est, quæ virtus noui Testamenti
 est propria. Ibi vero licet tremefacti Iudæi;
 stant tamē, vt rebelles solent. Quod & paulo
 post opere demonstrarunt ipso, vitulum sibi
 constantes, cumque adorantes contempto
 Deo. Humilitati igitur studeamus; quod ali-
 ud spei fulcrum est. Accessit igitur Christus.

*Alterū hu-
 militas.*

ET TETIGIT EOS. homo homines. vt
 vero Deus, & metum fugauit, & membra
 debilia solidauit.

DIXITQUE EIS. non solum reipsa, sed
 etiam verbis solans Apostolos.

R 4.

S V R G I.

*Tertium,
fidere Deo.*

SVRGITE, ET NOLITE TIMERE. Dum vt surgant præcipit, vires surgendi tribuit; dum vero pauorem prohibet, illum amorem suadet, qui *foras mittit timorem*; pauorem inquam, non filialem, sed illum feruilem excludit. Per hæc vero omnia docet, tam Apostolos, quam nos, vt fidamus Deo, qui in omni tribulatione præsto adest semper: etiamsi nonnunquam id nos lateat: quod non iniuria, sed consulto fit. Ita enim expedit. Quid vero Apostoli?

LEVANTES AVTEM OCULOS SVOS, quos timor & prolapsio in terram clausurat,

*Solatia
nimium
ne appetas.*

NEMINEM VIDERVNT. Iam enim Moyfes & Elias discesserant; imo & ipsa euauerat transfiguratio. Vt noris, dum hic viuimus, diurnas nos consolationes habere nō posse, multo minus autem perpetuas. Quare eius, quam à principio commendauimus, sis memor vicissitudinis. Multi enim consolationes etiam honestas, etiam spirituales nimium appetentes, à recto pietatis ramite turpiter aberrarunt, quando, cum has quoties vellent, habere non valerent, mundana, animalia, diabolica cōsecrati sunt solatia. O deplorandum genus hominum illis phreneticis per simile, quibus, si vel non statim, vel non tantum, quantum vellent, cibi apponas, sordes vorant. ita omnino isti.

*Simile.
NOTA.*

Tu

Tu principiis obsta: & siquidem adsint consolationes, modeste eis utere: ne superbias. Sin absint, nimium eas non appetas, ne deludaris à Sathana, hoc enim sapienter te docet sapiens, cum inquit: *In die bonorum, ne immemor sis malorum: & in die malorum, ne immemor sis bonorum.* Eximia doctrina pro personis spiritualibus, imo pro omnibus, & maxime iis, qui in procurandis solatiis, toti sunt immergi. Itaque Apostoli neminem vident.

Eccl. 11. 27.

NI SI SOLVM IESVM. Qui instar omnium, & adiutor est omnium. O utinam id, & credamus & meditemur omnes: atque ut par est, tam pro consolationibus, quam pro desolationibus: tam pro secundis, quàm pro aduersis rebus, æquales ei gratiarum actiones reddamus semper. Cum vtrumque æqualis sit erga nos gratiæ & beneuolentiæ signum. Quod si nos id latet, at non latet eum qui scit quid & in præsentibus & in futuro nobis prodesse possit. Et iuxta hæc vitam moderatur nostram. Quam bene omnia bonus! In illo ergo sit spes nostra tota. Sequitur in Euangelio.

*Pro omnib.
gratia agens
de Deo.*

ET DESCENDENTIBVS ILLIS DE MONTE, ac ad alios discipulos remeantibus.

PRÆCIPIT EIVS IESVS, Dominum & Magistrum ut agnoscas. Iubet igitur eis.

*Christus si
visione celat.
1. ob Apo-
stolos.
2. ut nos da-
ceat.*

*3. ut regu-
lam det di-
scernendi
spiritus.*

*Obiectiones
solvuntur.
2. Cor. 12.*

DICENS, NEMINI DIXERITIS
VISIONEM. quibus verbis silentium eis
indicit. Quare? Primo ne alii Apostoli, pro-
pter suam absentiam tristarentur. Secundo
ut nos doceat, ea quæ ad laudem nostram
pertinent: quam maxime premere silentio.
Difficile at pulchrum & proficuum valde,
Tertio, ut nobis insinuet aliam examinan-
dorum ac discernendorum spirituum regu-
lam. Quando enim aliquis, vel aliqua suas
nobis revelationes ultro intrudit, magnam
dat suspicandi occasionem, illusiones illas po-
tius Sathanæ, quàm diuinæ esse revelationes.
O quot etiam viri docti & pii hac ratione de-
cepti fuerunt. At inquis, sanctitatis laude
præminent, qui hæc referunt. Certe haud
magnum sanctitatis indicium est talia iacta-
re. Quis sancto sanctorum & Apostolo eius
Paulo sanctior? Quorum tamen ille, ut audis
in Euangelio, celare visiones iubet. Hic au-
tem post multos tandem annos, nec aliter,
quam ipsa adactus necessitate, vnam suarum
manifestat revelationum; idq; & tam inuo-
lute agit, ut non facile agnoscas, de quo lo-
quatur, & in genere tantum. Sed eadem in-
quis, necessitate, imo diuina iussione, qui-
dam vel quædam coguntur suas manifesta-
re visiones. Perraro equidem id euenit:
persæpe vero sub hoc prætextu incauti, &
ipsi, à Sathana deluduntur, & aliis illudunt:
Pro.

Proinde cautos nos esse oportet, tum circa nostras, tum circa aliorum reuelationes diiudicandas. Accipe vnam è regulis. Cum inde aut nihil, præter nostrum resultat honorem, aut modicum quid (secundum illas vniuersales normas, quibus omnia ad laudem Christi trahere consueuimus, licet aliud quid in pectore lateat) tacendum est. Quo auctore? ipso Christo in hodierno Euangelio. Quis enim dubitauerit, manifestationem huius visionis, & in magnam Christi Domini gloriam, & non in partem aliorum vtilitatem cedere potuisse? Nihilominus taceri, saltem ad tempus præcipitur, nempe.

DONEC FILIUS HOMINIS, ipse videlicet, qui hæc loquebatur Christus Dominus.

A MORTUIS RESVRGAT. qua dēre quaritasse inter se Apostolos, *quid esset, cum Mat. 9. 10. a mortuis resurrexerit,* testatur alter Euangelista. adeo difficile illis erat intellectu, quod nobis est iam tam facile creditu. Est igitur, quod & diuinæ ipsius bonitati maximas agamus gratias, & ad benefacta maiora percipienda nos sedulo præparemus.

Eam vero ad rem plurimum nos iuuabit, *Duo circa tū vicissitudinū, de quibus in hac concione finem consideranda.* multa locuti sumus, iugis cōsideratio: tū diuina spei diligens in nobis exsuscitatio. His igitur

*PRIMUM
vicissitudi-
nis.*

*2. Necessi-
tas carū ex
Euangelio.*

igitur duobus, iuxta condita, finem dictis imponamus. In primis autem vicissitudinē rerum prosperarum cum aduersis, consolationum cum desolationibus, tum necessitatem, tum durationem, tum remedia, tum fructus videamus. Et necessitas quidem earum ita toto Euangelio nobis ob oculos ponitur, vt nihil sit in eo, quod non alternationem istam spiret. Etenim mons ipse, nonne & in ascensu suo asperitatem, & in superficie iucunditatem habet? En varietas. Quid personarū? Earum tribulationes paucas audiuitis, plures cogitare & in sacris codicibus legere potestis. Ipsius certe capitis Christi Iesu ita ex prosperis & aduersis ab instanti conceptionis, vsque ad extremum vitæ suæ, quasi conflata fuit tota. Res vero ceterarū, quæ in monte hoc visuntur, imo & rerū similitudines eandem nobis inculcant varietatem. Etenim visio ac transfiguratio ipsa, aspectu quidem iucunda est: at vero vox tam terribilis, vt discipulos in terram prosternat. En vicissitudo. Quid autem pulchrius Christo, Mose & Elia, quibus Petrus vult ædificare tabernacula? Quid vero terrificum magis morte, & morte crudelissima, de qua inuicem loquebantur? Denique Sol ipse, cui facies Christi comparatur, & dum splendet, mulcet: & dum obtenebratur terret. Similiter nix & aspectum recreat
can-

candore, & algore tactum lædit. Ecce vni-
uersa vicissitudinibus plena, & in monte: &
in ea quam mons ipse designat Ecclesia.

Quamdiu porro hæc durabunt? Respe-
ctu quidem Christi durarunt, *DONEC FI-*
LIVS HOMINIS A MORTUIS resur-
geret: in Ecclesia vero eius permanebunt,
donec idem Christus ad iudicandum vene-
rit. Remedium vt ea æquanimiter toleren-
tur requiris? Cape. Tum hoc ipsum, quod
iam diximus, nempe necessitudinem ipsam.
Quis enim fortis & magnanimus (quales
Christianos esse decet) non ferat patienter,
imo & libenter, quod euitari non potest
quodq; ei cum omnibus, etiam præstantif-
simis commune est? Tum vero prouidentie
Diuinæ pia ac diligens meditatio & admi-
ratio. Is enim ita vult fieri, qui in sua dispo-
sitione non fallitur. Causas requiris? Ipse
nouit omnes. Do aliquot. Primo largitur
prospera & consolationes, ne deficiamus in
via: immittit aduersa ac desolationes, vt nõ
simus fidentes in nobis, quod totidem verbis
expressit Apostolus. Secundo, concedit be-
neficia, vt illum, dat plagas vt nosmetipfos
agnoscamus. Tertio tribuit bona, vt bonũ
laudemus: mala vt plus mereamur. Deniq;
in consolationibus gustum futurorum, in
desolationibus typum præsentium, vt hæc
quidem fastidiamus, illa appetamus, exhi-
bet,

2. Duratio.

3. Remedia

*Tum neces-
sitas ipsa.*

*Tum diui-
na prou-
dentia con-
sideratio,*

quam

NOTA.

*Tum cau-
sas eius*

quatuor.

2. Cor. 1. 9.

Pf. 72. 1. bet. O quam bonus Israel Deus! Tu plura
Ecl. 11. 27. ab eo pete & obtinebis, nec non media, qui-
In 8it. 55. bus leues fastidium, & utaris illis. Dedi v-
PP. num ex sapiente. Accipe aliud ex magno
Tum exem illo Macario, qui in aduersis & desolationi-
plum Ma- bus eleuabatur: in secundis vero rebus &
curij. consolationibus humiliabat semetipsum:
 eaq; arte superatum se esse Sathan ab eo cō-
 fessus est. Egregium sane ac efficax reme-
 diū: proinde eodem nos quoque utamur. Et
 si quidem aduersis ad desperationem adigi-
 mur, extollamus nos & clamemus cum A-
 postolo: *Omnia possum in eo, qui me confortat.*
Phil. 4. 13. Sin vero prosperis eleuamur, humiliemur
 & dicamus cum Iob. *Homo putredo, & filius*
Iob. 25. 6. *hominis vermis.* Et cum sapiente: *Quid super-*
Ecl. 10. 9. *bis terra & cinis?*

4. Fructus. Ad extremum vicissitudinum patienter
 toleratarum fructus noto: iam iam notau
 plurimos: tum Dei suiq; cognitionem: tum
 maius meritum, indeq; gratiæ & gloriæ ab-
 undantiam. Quid his bonis maius bonum?

SECVN. Adde vnum, *SPEM* videlicet ipsam, quæ cum
DO. SPES. toto vitæ tēpore: tum vero in extremis no-
Quæ crescit stris multum inde sumit virium. Sicut è cō-
 trario, qui vicissitudines istas intelligere no-
 lunt: sed volunt diuitias congregare & deli-
 cate viuere, ipso Apostolo teste, *incidunt in*
1. è fuga de- *tentationes & laqueum Diaboli, & desideria*
liciarum, *multa inutilia, & nociua, quæ mergunt homi-*
Ec. *nem*
1. Tim. 6. 9.

nem in interitum & perditionem. Hinc enim illi horrores mortis, de quibus disseruimus, ut licet mors sit præ foribus, non permittant tamen ullam eius mentionem apud se fieri, indeque, ut ex Apostolo audis, interitus & perditio tum corporis tum animæ sequitur. Dixerat quidam [nescio quomodo dominus mortem timet, qui minus deliciarum nouit in vita.] At ratio in promptu est. Qui enim Christianus istas minus curat, is magis illas quas expectamus & appetit, & procurat, & sperat diuitias & delicias. Id igitur agamus diligenter: iis, quæ in decursu orationis dedimus, mediis sagaciter vtentes. Quorum duo capita. Alterum credere & fidere Christo Deo: credere quidem omnibus, quæ per sponsam suam nobis credenda proponit: fidere vero illum nunquam nobis in nostris defuturam afflictationibus, prout his tribus discipulis non defuit. Quinimo factum hoc, & præteritis & præsentibus & futuris illorum occurrit necessitatibus. Præteritis quidem per Moysen & Eliam, qui eos docent, id quod illis paulo ante incredibile visum est, non solum credibile sed etiam necessarium omnino esse: nempe, ut Christus Ierosolymis pro humano genere mortem in cruce opperet. Præsentibus vero medetur
malis

*2. ex meditatione
mortis.*

Veget.

*3. ex fide &
fiducia in
necessitatibus.*

malis : quando timore prostratos, ipse tactu corroborat & erigit suo. Futuris denique præcauet, visione hac adseuenturas tribulationes eos præmuniens, & animatos reddens. Vere misericors, vere paternam suorum curam gerens. Idem tu quoque de eo tibi pollicere velim. Alterum mediorum caput est. Diuinæ ipsius voluntati & sincere quidem te resignabis, si in omnibus quæ vitam hanc temporalem concernunt, illo & Petri & ipsius Christi, si vis (voluntati ipsius tuam conformans) vteris perpetuo, sique tam commoda, quam incommoda ab illo immissa æquo suscipies animo. Efficaciter vero te trades, ipsum audiendo, & quæcunque ille tibi, siue per seipsum, siue per eos, quos sui loco reliquit, demandauerit, opere ipso alacriter perficiendo. Præstet hoc nobis Christus Iesus Dominus noster, qui cum Patre in unitate Spiritus sanctus viuunt & regnat

Deus in secula seculorum.

Amen.

4. *Et sincere
resignatio
me.*

CON.

CONCIO IV.
CHARITAS.

AMOR
TRANS.
FICV.
RANSET
VISIO-
NES.

Quarta
cur hoc Eua-
ang. lega-
tur ra-
tio.

Tribus concionibus, tres cur hoc Euan-
gelium isto legatur tempore, & attuli-
mus & excussimus causas, tam efficaces &
copiosas, ut earum singule singulis pene sin-
gularem & sufficientem dicendi submini-
strarint materiam: superest & ratio & con-
cio quarta. Nostis quidnam vobis hoc tem-
pore Ecclesia maxime commendet? Nosse
vos ambigere nequeo, cum dies hos, tem-
pus pœnitentiæ, à vobis nuncupari audio.
Quod ergo olim & ipse Christus & eius
præcursor prædicabant dicentes: Pœniten-
tiam agite, hic vero etiam addit, *Facite ergo
fructus dignos pœnitentiæ.* Id ipsum ex ore ma-
tris vestræ, nunc quoque resonare in auri-
bus vestris credere debetis. Qui sunt vero
hi fructus pœnitentiæ? Fructus hos pœni-
tentiæ ad tria reduci capita: puto vos alias
audiuisse, primum est ieiunium, sub quo
disciplinæ, cilicia, & aliæ carnis afflictatio-
nes comprehenduntur: Secundum elec-
mosynæ, ad quas cætera opera misericordiæ
S redu-

Mat. 4. 17

Mat. 3. 20

Ib. vers. 8.

N.

reducuntur : tertium orationes, quæ tum sacramentorum, tum sacrificiorum, tum aliarum deuotionum frequentationem, complectuntur. Pulchrum sane exercitium, ore Angelico laudatum : Raphaelæ sic ad e-
Tob. 12. 8. trumque Tobiam loquente: *Bona est oratio, cum ieiunio & eleemosyna.* Hoc ipsum nobis, cum omni, tum vero in primis hoc tempore commendat Ecclesia diligentissime. Rem ita se habere ex Euangelis, quæ ab initio quadragesimæ leguntur, facile cuiuis animaduertet. Quid vero cum hac Transfigurationis historia agit hodie Ecclesia? Vult nimirum inter alia monstrare filiis suis, quidnam hæc penitentis cum fructibus suis exercitatio, in animabus pariat nostris. Efficit enim spiritualem nostram, tum in hac, tum in alia vita transfigurationem.

*Propos. qua
 arum.*

In hac itaque concione agemus principio de causis, quæ induxerunt Christum Dominum ad hanc transfigurationem peragendam: deinde de nostra, quam hic habemus, transfiguratione, vnde nam sit & in quo ea consistat: Præterea de mediis ad eam acquirendam, retinendam, ac augendam necessariis: Postremo effectus eius mirabiles, per quos ad agnitionem, an ea in nobis reperiat, peruenire possumus, contemplantur. Da Christe Iesu id ita agamus, ut per hanc imperfectam, ad illam perfectissimam
 quæ

quæ in beata SSæ. Trinitatis visione consistit, transfigurationem te auctore felices perueniamus.

Si vno verbo vniuersim scire cupitis, *Vñ amoris* quid nam hæc omnia, de quibus nos auctores recepinus, efficiat; AMOREM seu CHARITATEM esse dixerim. Caritas enim Christum Iesum impulit, ad eam quam audistis perficiendam transfigurationem. Caritas est causa, imo ipsa quasi essentia transfigurationis nostræ: Caritas, media ad illam acquirendam & retinendam quærit, eaq; ita condit, vt hinc omnem suam recipiant efficaciam. Charitate hæc transfiguratio in nobis augetur, illaq; æterna perficitur. Fructus deniq; ipsi, seu effectus transfigurationis, nihil aliud quam aut gustus aut gradus potius sunt charitatis. Hæc igitur per ordinem videamus.

AMOR itaque Christi Domini erga genus humanum, prima & princeps est huius transfigurationis causa, quam cæteræ comitantur. Amore enim constructus Dominus IESVS, tam ab Apostolis, quam à nobis omnibus, cum sæc, tum nostræ crucis scandalum auferre voluit, docens nos hac sua actione, pertinendum non esse, id quod tantam habet remunerationem. Amore præparauit hos tres discipulos ad sufferendas omnes tentationes

*I. MEM-
BRVM.
Sex causa
peculiare
transfigura-
tionis Christi.*

- tationes (præcipue vero eam, quam in hor-
te subire debebant) & ad eandem, spem
eximiam, quam viderant, gloriæ, superandas.
3. Amore & prædixerat Apostolis, quosdam
Mat. 16. 28 non gustaturos mortem, donec viderent fi-
lium hominis venientem in regno suo, & quod
promiserat iam præstat tribus istis effigiem
4. regni cælestis ob oculos ponens. Amore,
transfiguratione hac sua typum dat eius,
quam hic possident, transfigurationis, de
5. qua in præcedenti egimus concione. Amo-
re demonstrat fontes, unde hæc profluat in
nobis immutatio, qui non sunt alii, quam illi
de quibus egimus in exordio, cum primis
vero oratio: proinde ipse Christus post ora-
tionem hanc suam perfecit transfiguratio-
nem. Amore denique his tribus Apostolis,
6. & in illis nobis omnibus, qui id ex eorum
sive dictis, siue scriptis eramus intellectu,
gustum dedit nostræ, quam expectamus,
futuræ transfigurationis. Gustum inquam:
Isa. 64. 4. Nam ipsam vti est, teste veteri & nouo elo-
1. Cor. 2. 9. quio, oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in
cor hominis ascendit. Qui igitur enunciari
poterit, quod ne cogitatione quidem quisquam
quam assequi potest?

*Quibus nos
amorē eius
excutimus in no-
bis.* Nos vero quid inde discemus? aut quo
modo amorī huic respondebimus? Nullo
alio, meo iudicio, efficaciori modo id præ-
stabi-

stabilimus, quam si hoc quasi fortissimo chalybe, amore inquam Christi Iesu, ex lapideo corde nostro, scintillas quasdam amoris eius in nobis excutere conabimur. Id igitur, obsecro, faciamus, singulis quos recensuimus, amoris Christi indicibus, singulos cordi nostro ictus præbentes, indeque quas dixi, amoris erga illum nostri, scintillas elicientes: Hac ratione. Amore ille suo diuino, aufert à nobis scandala; amore nos ipsius, neque scandalizemur ex vlla eius actione, licet causæ earum nos lateant, neque scandalizemus proximum nostrum, pro quo ipse mori dignatus est. Amore Christus nos ad patiendum pro nomine suo, animat & confortat: amore nos ex manibus eius, tam prospera quam aduersa, æquo suscipiamus & perferamus animo. Amore Christus & multa suis pollicetur, & quod promittit, fideliter præstat: amore nos vicissim & fidem ei datam seruemus, & in eius misericordia iugem ac bonis operibus ornatam fiduciam habere studeamus.

Verum nosse forte cupitis & authorem
transfigurationum nostrarum, & in quo
ex consistent. Quod vno dixi verbo, nunc
explico. Autor & effector vtriusque trans-
figurationis nostræ, alius non est, quam ipse
Deus Omnipotens trinus & vnus. Neque

1.

2.

3.

II. MEM-
BRUM.
Nostræ trās
figuratio.

*Que du-
plex.*

*Auctor ea-
rum, solus
Deus.*

*Natura:
charitas.*

*Rom. 5. 5.
Differunt
duratione.*

*Causa, di-
uersitas a-
moris.*

1. Cor. 13. 2.

que enim præter naturæ nostræ condito-
rem, rei tam excellentis conditor & effor-
mator esse potest quisquam alius. Si enim
naturas rerum ipse dat, creatque Deus,
quanto magis ea, quæ supra naturam sunt,
ab ipso solo ut à principali causa procedere
neceffe est? Eiusmodi vero est nostra
transfiguratio, quæ in gratia & charitate
consistit: sine qua neque in hac, neque in
illa vita quisquam transfigurabitur. Por-
ro caritatis conditor, ipse est Deus, teste A-
postolo sic de vna personarum diuinarum
loquente: *Charitas Dei diffusa est in cordibus
nostris per Spiritum sanctum qui datus est no-
bis.* Sunt tamen inter duplicem hanc trans-
figurationem nostram, nec paucæ, nec mo-
dicæ differentiæ, Vnam noto. Ea enim
quæ hic habetur, amitti potest, imo sæpe à
multis amittitur. Illa vero cœlestis peren-
niter manet. Causam varietatis dat idem
amor, qui quidem, dum hic sumus, fun-
datur in fide, quæ cum eodem Apostolo
teste, obscura sit & ænigmatibus inuo-
luta, & ipse amor illam comitans, imper-
fectus & mutabilis erit (nisi aliunde fir-
metur, ut factum est in Apostolis.) At
vero in patria, cum amor & charitas nostra
beata diuinæ essentiæ visione firmetur ac
stabilietur, transfiguratio quoque illa im-
mobilis, perennis, ac omnibus numeris ab-
soluta

Soluta manebit semper. De transfiguratione huius vitæ audistis testimonium Apostoli, de alia, illud eiusdem intellige: *Charitas nunquam excidit*. Hic enim excidere potest, sicut exciderat in illis, de quibus idem: *Nunc autem ego scens dico, quorum finis interitus, quorum Deus venter est*. Si quis vero in charitate, usque ad mortem permanferit, eius charitas nunquam amplius excidet. (sicut definit fides, spes, donum linguarum, & alia de quibus ibi loquitur Paulus) sed perficietur in illa vita, permanebitque in æternum. Quare cum luculenter constet, quantæ & dignitatis & necessitatis sit hæc virtus, quilibet apud se statuatur, quam æquum sit de ea & aquirenda, si eam perdidimus, & conseruanda augendaque si ea potiti sumus, noctu atque interdiu cogitare, ac media ad id requisita querere, inuentisque vi.

Eam vero ad rem proderit plurimum, tum triplicis quæ in scriptura habetur transfigurationis consideratio: tum triplicis tabernaculi, cuius Euangelium hodiernum mentionem facit in nobis fabricatio. Hæc igitur videamus, & à transfigurationibus incipiamus. Quarum quatuor quidem (plures non suppetunt) in sacris litteris videor mihi videre: vnam Moyfi, duas Christi Domini: quarum altera

*Exempla.
Ibi. vers. 8.
Philip. 3. 18*

Dignitas.

*III. MEM.
BRVM.*

Media habet.

Duo eorum capita.

PRIMUM

Transfigurationis ratio triplex.

hodie, altera post resurrectionem peracta fuit. Postrema est Stephani, de qua sic in Actis: *Et intuentes eum omnes, qui se-
debant in Concilio, viderunt faciem eius,
tanquam faciem Angeli.* Caterum quia hæc protomartyris ad hodiernam Christi reducitur, quatenus ea nostram, quæ in hac vita habetur, designat transfigurationem (de qua non paucis egimus in præcedenti concione) idcirco hac postposita, aliam circa tres priores assumamus contemplationem. Videntur enim hæc tres transfigurationes nobis ob oculos ponere, tum triplicem caritatem: vnam minus perfectam, alteram perfectiorem; tertiam vero perfectissimam; tum triplicem, qui inde fluit hominum Deo charorum statum, statum inquam antiquæ legis, noui testamenti & patriæ cælestis. Primum denotat transfiguratio Moysi, de qua hæc habemus. Principio illum ignorasse, quod cornuta esset facies sua ex consortio sermonis Domini. Secundo quod videtes Aaron & filii Israel cornutam Moysi faciem timuerunt prope accedere. Porro quæ hic cornua dicuntur erant duo quidam radii lucidi, è Moysi capite promanantes, qui Aaronem & alios tum rei nouitate, tum splendore suo terrebant. Tertio constat nobis è scriptura Moysen posuisse velamen super faciem suam: quod quidem teste Apo-

Act. 6.15.

Causa eius
triplex a-
mor.Effectus tri-
plex status.1. Veteris le-
gis.Cuius tres
proprietates.

Exod. 34.

22.

Apostolo, usque in hodiernum diem cum legitur Moyses positum est super cor Iudæorum, ne veritatem Evangelij agnoscere queant. En tibi effigiem veteris Testamenti. Alterum vero in quo nos sumus, hodierna Christi Domini transfiguratio; tertium vero nempe cœlestem, illa quæ post resurrectionem in Christo apparuit, statum designat. Convenit quantum video in tribus. Primo quia omnes post afflictiones peractæ fuere. Moysi quidem, tum post graves illas turbas & tristitiam, quam habuit ex turpissima suorum Idololatria; tum post ieiunium quadraginta dierum. Christi vero hodierna, tum post simile ieiunium (quod tamē multo ante præcessit) tum post ingentes molestias, quas illi sui intulerant Iudæi. Tertiam vero illam perfectissimam, perfectissima (ut ita dicam) præcessit tribulatio, quam triduo ante in cruce sustinuerat. Quis hinc ad patienter tolerandas huius mundi tribulationes non moueatur? Secundo conveniunt, omnes tres in monte factæ sunt. Molis quidem in monte Sinai; hodierna in monte Thabor; illa vero alia, in monte Calvariæ, teste Ioanne, cum inquit: *Erat autem in loco, ubi crucifixus est hortus & in horto monumentum novum: Unde Christum resurrexisse novimus.* Postremo consonat quia omnes sunt quædam transfigurationes, licet multum differentes in multis.

2. Cor. 3. 15.

2. Novi Testamenti.

3. Passio.

Conveniunt in tribus.

Ioan. 19. 42.

*Differen-
tiarum ca-
put. quia
lex Christi
media.
NOTA.
Deduci-
tur id.
L. RATIONE.*

Disparitates igitur iam intueamur, quarum caput & origo est, figura & res figurata, umbra & veritas, Ita enim & hæ tres sibi connectuntur transfigurationes, ut anterior figura sit semper sequentis: hæc vero veritas antecedentis. Quo fit ut lex Christi, statusque Euangelij medius sit, tum inter priscum, tum inter beatorum ordinem ac gradum. Proinde si cum antiquis, qui ab ipso mundi exordio ad Christum vixerunt, comparetur lux: Si autem glorie cœlesti conferatur, umbra quædam futurorum bonorum erit, lex nostra. Ita magnus ille Dionysius Areopagita, magnifice hæc dere differit & philosophatur. Imo ipse Apostolus vno eodemque in loco, idem mihi expressisse videtur. Postquam enim de veteri Testamento velo obducto, ut audistis, differuisset, subdit. *Nos vero omnes, reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu, ut noris legem Christi, siquidem cum lege veteri conferatur, reuelata facie gloriam Domini speculari; Si tamen cum beatorum statu componatur, imaginem quædam esse ac figuram per quam transformamur & transfiguramur à claritate hac imperfecta in claritatem illam perfectissimam, qua beati in cœlis iam perfruuntur. Effice benignis*

*2. Diony.
sio.
3. Ex Apo-
stolo.*

4. Cor. 3. 18.

nignissime Iesu, vt nos quoque in tuo nomine hic congregati, per merita tua, à *Domini*, id est, tuo qui noster Dominus es *spiritu*, & huius imperfectæ, & illius perfectissimæ trãformationis participes efficiamur aliquando.

Cæterùm ad declaranda quæ diximus, vnum saltem exemplum adferamus, priusquam ad differentias inter hæc considerandas deueniamus. Exemplo sit cœleste illud manna, quod præter cibum corporalem spirituale nil continebat, sed nuda tantum figura Eucharistiæ fuit. In Eucharistia vero habemus quidem rem ipsam, *per* *Ioan. 6. 33.* *nem qui de celo descendit*, verum videlicet corpus & sanguinem saluatoris ipsum Christum Iesum; relictum tamen speciebus & minimè aspectabilem, quem in cœlo reuelata facie visuros nos speramus. Idem dic de transfiguratione & multis alijs, ex quibus euidenter patet, quomodo status noui Testamenti, inter duos illos, sit medijs. Sed sunt & aliæ inter hæc differentia. Moysis enim transmutatio tantum abest, vt virtute ipsius peracta fuerit, vt ignorarit an ea illi obuenerit. At CHRISTI Domini veraque transmutatio ipsius potestate perfecta est, quæ etiam vtriusque nostræ transfigurationis & exemplar

4. Exemplo.

Ioan. 6. 33.

Hinc differentia.

1. iam dicta.

2. Ratione causa efficiens.

3. *Timor & duplex amor.*

par & causa existit. Alias differentias perstrinxi in precedenti concione, præsertim illam timoris, in quo vetus; & amoris, in quo novum Testamentum fundatum fuit; nunc addo tertium quid, amorem videlicet & perfectissimum & inamissibilem, qui celestis patriæ proprius est. De duobus prioribus est illud Apostoli. *Non enim accepistis spiritum servitutis iterum* (Nota verbum) *in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba pater.* De tertio vero illud propriè intelligitur alterius Apostoli;

Rom. 8. 15.

Perfecta charitas foras mittit timorem. Quamvis enim, etiam nunc reperiatur aliqui, quibus id suo modo, id est, respectu veteris legis competat; tamen demum in patria, ubi de non amissione gratiæ securi erimus, perfectè id impletum iri, non est, qui non videat,

1. Ioan. 4.

Exhortatio. Quare cum in amore fundati simus dilectissimi; ne iterum revertamur ad legem servitutis & timoris, sed amemus & ex amore impleamus legem Domini Iesu, ut ipse quoque impleat in nobis, quod pollicitus est nobis, dicens: *iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo toller à vobis.* Gaudium autem amoris effectus est. Ames igitur nunc, ut gaudeas, & hic benè & illic plenè. Ideo enim subiungit, *ut gaudium vestrum sit plenum.* Hic enim plenum esse nō posse Augustinus, & res ipsa loquitur.

Exhortatio.

Quare cum in amore fundati simus dilectissimi; ne iterum revertamur ad legem servitutis & timoris, sed amemus & ex amore impleamus legem Domini Iesu, ut ipse quoque impleat in nobis, quod pollicitus est nobis, dicens: *iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo toller à vobis.* Gaudium autem amoris effectus est. Ames igitur nunc, ut gaudeas, & hic benè & illic plenè. Ideo enim subiungit, *ut gaudium vestrum sit plenum.* Hic enim plenum esse nō posse Augustinus, & res ipsa loquitur.

Ioan. 16. 22

Ioan. 16. 22 gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo toller à vobis. Gaudium autem amoris effectus est. Ames igitur nunc, ut gaudeas, & hic benè & illic plenè. Ideo enim subiungit, *ut gaudium vestrum sit plenum.* Hic enim plenum esse nō posse Augustinus, & res ipsa loquitur.

1b. 2. 24.

1b. 2. 24. Hic enim plenum esse nō posse Augustinus, & res ipsa loquitur.

Perueniemus autem ad illud gaudium plenum dilectissimi : si tria tabernacula in nobis fabricauerimus, ac in ijs, quamdiu hic sumus, habitare non neglexerimus. Neque vero timeamus, ne hoc nomine reprehendamur, vt reprehensus fuisse videtur Petrus, quando dicitur, illum nesciuisse quid loqueretur. Tantum enim abest, vt id nobis prohibeatur, vt potius præcipiatur. Nec sine causa vtrumque. Petri namque tabernacula in monte: nostra in mente. Petri terrena, nostra spiritualia. Petri parum duratura, nostra perpetuo mansura esse debent. Nostra enim fundantur in Charitate, quam nunquam excidere audistis ex Apostolo. Sed & materia ex qua ea formantur, eadem charitas est. Quibus vero sunt exædificanda? Primum & præcipuum debetur Triadi sanctissimæ, Christo Iesu ac omnibus sanctis: Alterum vero nosmetipsos, postremum proximos nostros concernit. Figuram eorum habemus in ijs, quæ Petrus extruere voluit. Dei enim, ipsius Christi; nostrum vero Eliæ; proximi autem Moyfi denotat tabernaculum. Quæ vero eorum sedes? Mens est & cor nostrum, ita tamen vt & lingua & manus, cum opus est, ad ea efformanda concurrant.

Anigmati forte hæc videntur vobis esse similia. Edifferamus igitur illa, vt omnes intelligant.

*SECVN-
DVM ca-
put medio-
rum.
Tria taber-
nacula.
Eorum
A Petri
discrimen.*

*1. Cor. 13. 8.
Materia,
amor.*

Descriptio.

*Sedes, cor
&c.*

*Natura
Trinitatis
imago.*

telligant. Ac in primis reducamus vobis in memoriam, quod alias diximus, charitatem seu amorem, de quo hic agimus, & vnum & trinum esse. Vnus est ex natura sua, trinus propter tres hosce respectus: qui tamen ita sibi inuicem innexi sunt, vt aut omnes aut nullum habeas necesse sit. Nec mirum. Vnus etenim idemque amor est, quo & Deum & proximum, & nosmetipsos ordinatè amamus: Separantur autem mente & lingua, quando & tanquam de separatis loquimur, & vnum sine altero consideramus. Denique præceptum de his Dei ipsius & Christi Iesu audi. de primo quidem:

*Præceptum
de illis Dei
& Christi.
Deut. 6. 5.
Mat. 22. 37.*

Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua, ait Deus. Nonne vides tam à Moysè, quam à Christo, cordis primam fieri mentionem? Et merito. Ex corde enim diffandi debet, & in linguam, vt cum necesse est, illum coram hominibus confiteamur, & in manus, vt quæ præcipit operemur. Idemque in ædificio alterius & tertij tabernaculi obseruandum est. De quibus eiusdem Christi ibidem mandatum habes, cum dicit; Diliges proximum, sicut teipsum. Tenemur igitur etiam nosmetipsos diligere, & ad instar tabernaculi nostri, proximo tabernaculum in nobis figere firmareque. Sed caue ne id de illo inordinato, sed de ordinato

16. 9. 39.

dinato amore intelligas. Is enim cœlum,
ille vero infernum ædificat. De quibus,
quia alias copiosius egimus, integris etiam
concionibus: nunc strictim tantum quæ-
dam erunt insinuanda, nec alia quam quæ
hodiernum nobis porrigit Euangelium; &
quæ designant hæ tres personæ, quibus Pe-
trus singulis singula vult fabricare taberna-
cula, seu tentoria.

*Dom. 2. §
3. & 4. Ad
uentus.
Concl. 4.*

Nostis tabernacula & tentoria duas ha-
bere partes essentielles, fulcrum videlicet, si-
ue columnam; & ipsum quod ex ijs pen-
det velum, aliudue velo respondens, quod
ab intemperie aëris munit habitantes in
eis. Hæc ipsa in nostris tabernaculis spi-
ritualiter intellecta spectanda erunt. Ita-
que primum & præcipuum, quod Deo
debetur, docebit nos constituere ipse fi-
lius Dei CHRISTVS IESVS. Qui
duo nos ad hoc tabernaculum adferre iu-
bet. Nempe fidem, quæ columnæ cum
suo fundamento, seu fulcri vim obtinet.
*Sine fide enim impossibile est placere Deo, te-
ste Apostolo.* Idcirco, qui ea caret,
quidquid substruxerit, corruet. Non
carebimus autem illa, si omnibus quæ
nos DEVS per sponsam suam, Eccle-
siam, docet, summiter crediderimus. quod
facite obsecro. Nam alias actum erit de
vobis,

*Dua partes
tabernacu-
li cuiusvis;*

*PRIMUM
Christi,
quod Deo
debetur.*

Heb. 11.

vobis. Fidei autem superinducens velum
coccineum & purpureum, tum charitatis,
tum frequentationis sacramentorum, in
quibus sanguis Christi continetur. *Charitas*
enim *operit multitudinem peccatorum*, teste
Spiritu sancto. Vfus vero sacramentorum
præmunet nos contra mundi huius tempe-
states, teste experientia.

Iac. 5. 20.

SECVN-

DVM. Moy
si. quod pro
ximo.

Moyfes sequitur, cui quodnā tentorium
dabimus? Proximi, dixi: cuius columna
cum sua basi est iustitia, ipsum vero ex mi-
sericordia conficitur. Eximius in vtroque
Moyfes. Is enim postquam factus est dux
populi, Non solum neminem læsit, & suum
cuique attribuit, quod iustitiæ est propriissi-
mum, sed etiam cum esset iudex, alijs ritè iu-
sticiam administrabat. Fuit autem iudex du-
plici nomine. Nam & civilis, & Ecclesiasticæ
regiminis clauum tenuit. Porro iustitiæ ad-
iūxit mansuetudinem & misericordiam: ac
in omnibus egregie se gessit. Nam fuit vir
& in iure dicendo incorruptus, & in cōuer-
sando culpasque condonando *mitissimus su-*
per omnes homines, qui morabantur in terra. &
erga proximum adeo misericors, vt in su-
prema populi calamitate, Deo se pro eo
quodammodo opponeret. Hunc igitur in
istto fabricando tentorio imitentur cum om-
nes, tum vero iudices & principes. Om-
nes quidem, vnicuique quod suum est, red-
dendot

Hoc iudici-
bis maxi-
me commē-
dat.

Num. 12. 3.

Exo. 32. 32.

dendo: culpas libenter condonando, mansuete agendo, proxim oque totis viribus opem ferendo. Iudices vero dona repudiando, respectum personarum fugiendo; summum ius, ne excreseat in summam iniustitiam misericordia temperando, nihilque ex odio, sed omnia ex amore faciendo. O beatus populus, cui tales sunt iudices, ipse quoque talis.

Tertium restat tabernaculum Eliæ per commodum, tentorium inquam amoris nostri ordinati, cuius columna est humilitas; ipsum vero è mortificatione constat. illa in abiectioe, imo in odio sui teste Christo, hæc in refranatione passionum corporisque afflictione consistit. Quis prophetarum in istis Eliæ rigidior? Ipse enim cum tantæ esset auctoritatis, ut reges qua exauctoraret, qua crearet; ut duces cum suis milicibus in favillam redigeret; ut cælum quamdiu vellet, ne pluuiam daret, teneret; adeo tamen sui honoris prodigus fuit, adeo sui osor, ut profugus hinc & inde vagaretur; ut à paupere vidua victum peteret; ut tanquam territamentum pilosus zona pellicea accinctus renibus oberraret, & alia veræ humilitatis, & odij sui argumenta præberet. Quid dicam de corporis mortificatione? Vestitus eius vix vllus, præter zonam illam pelliceam, cibus tenuissi-

TERTIUM.
VM, Eliæ
quod nobis;

Luc. 14. 27

3. Reg. 19.

15.

4. Reg. 1. 11

T mus

3. Reg. 17.
20.

In eo ex-
cellant re-
ligiosi.

Sap. 9. 15.

mus & vilissimus. Id enim ipse cum Deo loquens, testatur inquit: *Etiamsi viduam apud quam ego vicumque sustentor affixisti?* Benè dicit, vicumque sustentor, quia multis diebus solo ibi pane victitabat, & insuper ieiunia stupenda addebat, & totus contemplationi deditus erat. Hunc igitur cum omnes, tum vero qui religionem complexi sumus vitam, imitemur oro, in *corpore*, quod teste Spiritu sancto *aggrauat animam*, rigidi existentes, si non tantum quantum Elias, at tantum quantum vocatio postulat vniuscuiusque; saltem & paucis, & non delicatis contenti esse velimus: id enim minimum est, quod hac in parte à nobis præstari possit debeatque. Adijciamus porro orationis & meditationis iuge exercitium. Nam & hoc ad domandam carnem valet plurimum. Denique ut in uno eodemque CHRISTI verbo concludam, nosmetipsos odio prosequamur sancto. In hoc enim & ordinatio amoris, & ædificatio huius tabernaculi sita est maximè.

Obiectio ex
Apostolo de
non odien-
da carne.
Eph. 5. 29.

Sed occurrunt hinc quidam, carni suæ nimium applaudentes, ex Apostolo dicentes: *Nemo enim vnquam carnem suam odio habuit, sed nutrit & fouet eam; indeque carnis mortificationem eneruare conantur. Quid? Estne Paulus Christo contrarius, qui non carnem*

carnem modo sed ipsam animam odisse nos præcipit? Abste. imo vero uterque idem & præcipit, & facit, & dicit. Præcipit Christus odium sui, idque opere exequitur, & carnem ieiunijs, peregrinationibus, alijsque modis affligendo, & animam pro quibus ponendo. Facit hoc ipsum Apostolus: *Mortificate ergo membra vestra quæ sunt super terram*, ait ille. Ecce præceptum; quod & ipse exequitur, tum ieiunijs, quæ multa enumerat, tum ratione alia domans corpus suum. Audi illum de se loquentem: *Sic pugno non quasi aerem verberans, sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo.* Quid ni id de flagellatione sui ipsius intelligamus? Demque idem & Magister, & discipulus loquitur, si scopum utriusque rectè attendas. Christus enim mandat nobis odisse animam, & multo magis corpus, ne peccemus pravis eorum acquiescentes desiderijs. Eodem modo Apostolus ne peccemus, prohibet odio prosequi carnem suam, id est, uxorem suam. Id enim in vicio esse multis ibidem probat argumentis. Et hic est verus ac genuinus loci illius sensus. Non est igitur, quod à delicatulis corporis sui amatoribus, alio trahatur. Præter has vero solutiones duæ aliæ suppetunt, notatu sanè dignæ. Altera pro intellectu scripturæ.

Soluitur.
1. Quia id præcipit & dicit Paulus, quod Christus.

Col. 3. 5.
1. Cor. 11. 27.

1. Cor. 9. 27.

2. Ex scopo Apostoli.

3. *Ex regu-
la interpre-
tanda scri-
ptura.*

4. *Quia
qui odit
amat.*

In ea enim eiusmodi propositiones vniuersales, tam à Prophetis & Apostolis, quam ab ipso Christo plerumque ex communi vulgi opinione proferuntur, & ideo multis sunt obnoxia exceptionibus, vt solent esse ea, quæ prouerbialiter dicuntur. Idem hîc quoque cogites velim. Altera, in magno errore esse, qui putant illos, qui carnem affligunt ieiunijs caterisque similibus exercitijs, corpus odisse suum; cum è contrario hoc ipso facto demonstrant plurimum se illud amare. Quo teste? Vobismetipsis & maxime istis delicatulis; qui si forte in aliquem morbum inciderint, quas non querunt capiuntque amaras licet medicinas? insuper & sectiones & vstiones, corpori sanè molestas? Imo vero etiam cum sani sunt, dum comantur, ornantur, poliuntur quas non cruces subeunt? tales certè vt nonnunquam (presertim fœminæ) etiam deliquium animi patiantur. Quis vero dixerit odio, & non potius amore maximo corporis sui id eos facere? Id ipsum igitur de ijs qui corpus suum mortificant sibi quisque persuadeat rogo. Illos videlicet, cum certi sint, se pro singulis eiusmodi afflictationibus, quas propter Christum hîc sustinent, eximum decorem & honorem in cœlo relaturos esse, dum talia agunt non odio, sed amore præcipuo corpus suum prosequi;

sequi, carnemque nutrire & fouere suam. O quam hæc paradoxa plerisque videntur! cum tamen adeo sint vera, vt certa credamus fide, Christum Iesum, nullum opus amore ipsius ritè peractum, irremuneratum relicturum vnquam. Quare & Apostolum & Moysen & Eliam, in primis autem ipsorum & nostrum Dominum Christum Iesum, imitantes, tum hoc postremum tum alia tabernacula in nobis fabricare studeamus dilectissimi. In ijs enim ad acquirendam, retinendam, augendamque tam hanc quæ in vita ista habetur, quam illam quæ in alia possidetur, transfigurationem sanctam, media & remedia continentur vniuersa.

Exhortatio.

Quod vt præstemus alacritus, utilitates & effectus, qui hæc sancta, quæ enumerauimus exercitia (præsertim vero pœnitentiam cum fructibus suis, ieiunio videlicet, elemosyna & oratione) consequuntur, iam in Christi nomine intueamur. In primis vero prout ij competunt personis religiosis, & omnibus qui Christi sequuntur consilia. Hos enim, sicut in talibus magis exercitatos esse docet: ita etiam fructus referre conuenit vberiores. Porro ijdem fructus, sunt etiam signa, eius quæ in hoc mundo habetur in nobis, transfigurationis; quæ quidem in quibusdam sunt clariora,

*IV. MEMBRUM.
De effectibus exercitiorum, & signis transfigurationis.*

T 3 imo

imo clarissima, in alijs vero obscuriora, pro effectuum numero, quãtitate & qualitate. Sed & illud notandum est, in his fructibus seu signis esse gradus quosdam semper perfectioribus alijs succedentibus. Eos vero ipsa hodierni Euangelij historia, mirifice nobis ab oculos ponit, cuius terminos non excedemus.

*PRIMVS
gradus co-
rũ, immu-
tatio in a-
lium sũ.*

PRIMVS itaque notatur gradus in ipsa transfiguratione Christi Domini. Nam vt toties diximus, transfiguratio ipsius, omnium qui piè viuere incipiunt (magis vero qui in pietate proficiunt) denotat immutationem. Vniuersi enim qui sincere ad Christum conuertuntur, verè & realiter transfigurantur, ac in alium immutantur vicum; non quidem secundum naturam, sed secundum qualitates, quæ in eorum animis ex diuina oriuntur amicitia. Hanc transmutationem sensit in se ille, qui post conversionem per pœnitentiam ad Dominum, occurrenti sibi sceminæ, quæ cum antea peccabat, & impudenter sese ipsius conspectui ingerente, ac inclamanti, non me nosti? ego sum illa. Respondit, video te esse illam. Sed ego iam non sum ille. Pulchrum & imitatione dignum exemplum. In veritate enim verè pœnitens, iam non est ille, qui olim fuit, quia ex impio pius; ex filio Diaboli, Dei filius per

Exemplum.

per Diuinam factus est gratiam. Hic igitur est primus transfigurationis effectus & porta quædam aliorum.

SECUNDVM igitur notare possumus, in eo quod dicitur Christus ante discipulos transfiguratus; Euenit enim in plerisque vt non solum ipsi internè immutentur, sed etiam ita hæc immutatio appareat exterius, vt nec amicos nec inimicos ipsorum id lateat. Inde fit, vt inimici quidem eos rideant, subsannent, melancholicos hypocritasque factos vociferentur. Amici vero si animales (vt Apostoli verbis utar) & carnales sunt, tristentur, detrahant, & quantum possunt à sancto proposito retrahant. Si vero sint pij, lætentur, & Diuinæ bonitati gratias agant. Denique omnes mirentur quando aspiciunt illum qui antea epulabatur quotidie splendide, iam ieiunantem; qui aliena rapiebat, iam sua pauperibus distribuentem; qui deuotiones refugiebat iam continuo in templis manentem; & demirantes sæpe in illa erumpant verba, verè digitus Dei est iste, Verè hæc est immutatio dexteræ excelsi, prout res se habet verissime. indeque exurgit.

TERTIVS gradus, qui sub metaphoris Solis & niuis notatur, signatque non tantum splendorem corporis que puritatem

SECUN-
DVS. Ad-
miratio hor-
minum.

1. Cor. 2. 14
1. Cor. 3. 4.

TERTI-
VS. Acas-
ficatio &
inductio
aliorum.

ac operum candorem respectu sui ipsius, de quibus egimus in precedenti concione; sed etiam hæc omnia respectu aliorum, quos pro virili parte sua, sicut antea quispiam ad peccatum inducere conatus est, ita nunc inde retrahere, & ad pœnitentiam pietatemq; satagit promouere. In eiusmodi enim præcipuè impletur illud Christi ad Apostolos:

Mat. 5. 16. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona & glorificent patrem vestrum qui in cœlis est. qui & verbo & exemplo, sicut olim scandalizare, ita nunc quos

Solis ad instar.

possunt ædificare, & Christo lucrari nituntur, modis omnibus. His etenim translationes solis ac niuis eximie competunt. Sicut enim solis est & illuminare & calefacere, & viuificare omnia; ita ij de quibus agimus hæc spiritualiter præstant, quibuscum conuersantur vniuersis. Similiter, sicut nix, oritur quidem, & cadit in terram sine strepitu; est vero natura sua & candida & mollis, & eius qualitatibus ut æstuantibus quidem refrigeret, congelatos vero suo calefaciat modo (propterea à vobis, Vlnenses mei, medicine loco adhibetur illis, quibus nasus ita frigore obrigit ut ni id fieret amittendi illum magnum discrimen incurrerent) sic ij qui hunc tertium conscenderunt gradum, & mansuetè ac sine strepitu agunt sua, & in opere sinceri atque candidi sunt, & molles, tracta-

Et niuis.

tractabiles, ac ad obediendū prælatis prom-
 pti, & exemplo suo concupiscentiis quidem
 ardentem refrigerare, frigidus vero ac tepi-
 dos in opere bono calefacere cōsueverunt.
 Quod si vero hæc quæ retulimus, iis qui in-
 tegre ad Dominum per pœnitentiam con-
 uertuntur, competunt, quanto magis con-
 ueniunt illis, qui consilia Christi sequentes,
 diuino sese totos manciparunt seruitio?
 Quis enim non videt, quomodo ii qui id se-
 rio ac feruenter aggrediuntur, in alios plane
 transformantur viros? quomodo omnium
 in se conuertant oculos, & impiis quidem
 ludibrio, piis vero sint admirationi? quomo-
 do quoscunq; possunt ad seruitium Christi
 pertrahere conantur? quomodo denique
 ea, quas ex solis ac niuis cōtemplatione de-
 sumpsimus proprietates illis adamussim &
 excellentiori quam aliis congruunt ratione?
 magis vero etiam sequentia.

*Quomodo
 hæc magis
 competant
 Religiosis.*

QVARTVS itaq; fructuum spiritualiū
 gradus, quartumq; veræ transfigurationis
 signum designatur in Mose & Elia collo-
 quentibus cum IESV. Quid hic mysteriū?
 Nostis, quia iam audistis & vetus testamen-
 tum in legem & prophetas diuidi, & Mosen
 cum Elia typum huius rei gerere: quibus si
 tertium Iesum adiunxeris, de quo totū no-
 uum agit instrumentum, sacram scripturam
 comprehendes vniuersam: In cuius medi-
 tatione,

*QV. ARS
 TVS Gra-
 dus Medi-
 tatio legis
 Diuina.*

tatione, si quempiam delectari animaduertis gradum hunc illum conscendisse iudicabis. Nunquid non vidimus aliquando, illos, qui antea ne aspicere quidem concionantem volebant, postea in audiendo verbo Dei, assiduos fuisse? Vidimus sane, & delectati sumus, ac Diuinæ Bonitati hoc quoque nomine magnas egimus gratias. Impletum enim in iis conspeximus, quod hic notamus mysterium, quodque Dauid olim edixerat, futura magis considerans, quam præterita vel præsentia recolens, ac beatum vocans virum illum, cuius *in lege Domini voluntas eius, & in lege eius meditatur die ac nocte*. Vere beatus, o eximius huius gradus possessor, is inquam qui abnegata propria voluntate, in lege Domini voluntatem suam sepultam habet, is qui non altas quæstiones in scriptura quærit, sed legem Domini requirit, & ut illam commodius ac fructuosius exequatur, in ea meditanda versatur die ac nocte. Id vero Religiosis & aliis qui in sortem Domini vocati sunt, eumprimis conuenit, qui & statas ad id horas habent, & in recitandis aut decantandis diuinis eloquiis occupantur quotidie. indeque

*Pf. 1. 2.
Beatum
Vocat talē
Dauid.*

*QVIN-
TVS, Gu-
stus contem-
plationis
Passionis
Christi.*

QVINTVS oritur gradus, quem Lucas expressit, asserens Moysen & Eliam locutos esse de excessu, quem completurus erat. Christi.

Christus Dominus in Hierusalem. Quam
 re quid commendatur nobis magis, quam
 contemplatio mortis Saluatoris nostri, de
 qua ii differabant? Eximium sane tum e-
 molumentum huius sancti exercitii, tum
 indicium spiritualis transfigurationis, quã-
 do quis cum gustu id agit. De eo enim illud
 dici potest: Is se profecisse putet, cui me-
 ditatio passionis Christi placet. E. nu-
 mero horum fuit ille, qui dicebat: *Mibi Gal. 6. 14.*
autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri
Iesu Christi. Quam diligentem putatis fuis-
 se hunc, in meditanda passione Christi, qui
 in nulla alia re, quam in cruce Christi glo-
 riabatur? sed & alii quos noueramus erant
 eiusmodi, qui in hac contemplatione mul-
 tos consumpserant annos. Hinc vero
 ad alios gradus fit progressus, praesertim
 ad vltimum & omnium perfectissimum.
 Sed prius,

SEXTVM videamus, qui cum in desi-
 derio Petri exclamantis, DOMINE BO-
 NVM EST NOS HIC ESSE: tum vero
 in eo, quod Lucas ait, illum nesciuisse
 quid diceret, signatus mihi esse vide-
 tur. Etenim petitio quidem Petri con-
 solationem spiritualem, quam anima ex his
 sanctis, de quibus differimus, exercitiis hau-
 rit & sentit etiam in corpore: Correctio vero
 Luca:

SEXTVS
consolatio-
nes, quae ta-
men non
sunt nimis
appetenda
quia
1. Euange-
lium id do-
cet.

Lucæ reprehensionem & repressioem sitis
nimix earundem nobis ob oculos ponit,
Bonæ equidem sunt visiones & consolatio-
nes diuinæ, non sunt tamen anxie procuran-
dæ. Causas alias dedimus, duas addo: vnam
quia eę non semper sint signa euidentia no-
stræ transfigurationis. Cur ergo plus æque
appetantur? Etenim dantur nonnunquam
magnæ consolationes à Benignissimo Iesv,
etiam impiis, vt à nequitia retrahantur sua.
Quod facit iis, quos per viam amoris ad se
trahit. Vtinam vero vt par est, tantæ sitis
grati Christi gratiæ. Secunda ratio est, quia
gustus isti non sunt solidus cibus Christia-
norum, sed sunt cibi tantum condimentum,
ac mel quoddam. Sicut ergo teste sapientia:
qui mel multum comedit, non est ei bonum. ita
qui nimium addictus est consolationibus,
non nimium proficit. Propterea viri quidã
spirituales, nonnunquam iis priuari cupie-
bant, sicut B. noster Xaverius dum eis abun-
daret clamabat. [Sat est Domine, sat est] &
alter quidã timebat ne per illas vellet Chri-
stus Dominus illi solvere, quidquid bonum
hac vita operabatur. Hæc dixerim, nõ quod
visitationes reiiciam diuinas. Absit, sed ni-
mium appetitum cauere suadeo. Is enim &
in Petro hic arguitur, & magis à Paulo date
huius rei rationem, cum inquit: *vt non cir-
cumueniamur à Sathana: non enim ignoramus*
cogi-

2. quia non
sunt signa
transfig.

3. non sunt
solidus ci-
bus.

4. id docet
sapientis.

5. id vix
perfecti.

Prouer. 25.

27.

Tusfel. lib.

4. c. 7 § 1.

1a. Xaver.

6. ne decipiamur à
Sathana.

cogitationes eius. Quas cogitationes & artes? Illas, inter cæteras, vt sub specie diuinarum suas nobis ingerat & visiones & consolationes: Versipellis est enim. Idcirco quo aliquis altiorem in spiritu gradum conscendisse videt, eo subtiliores illi necit insidias. Cauet, & magis etiam in sequentibus.

SEPTIMVS itaque notatur gradus in nube illa lucida, quæ obumbravit Apostolos. Mirandum quid sane: si enim est nubes, quomodo lucet? At sint licet nubes lucidæ, qui ergo ista si eiusmodi est, non illuminat sed obumbrat? Hæc norunt qui experti sunt, quos magnus ille Areopagita in sua mystica Theologia describit. Nobis hæc admirari libet, quia ob imperfectiones degustare non licet. Sed & hic cauenda Sathanæ deceptio: signum huius gradus est optimum, cum mens alicuius, ita in oratione, meditatione & contemplatione luce perfunditur diuina, vt quamuis stupenda & videat & intelligat, nihil tamen se videre vel intelligere arbitretur. O caligo Sancta, ò nubes & illuminans & obumbrans affectum, ne in superbiam elatus opprimatur à gloria!

OCTAVVS gradus signatur, tum in verbis Dei Patris, HIC EST FILIUS MEVS, tum in eo, quod audientes DISCIPULI CECIDERUNT IN FACIEM SVAM. Qui enim hunc conscendunt gradum

SEPTI-
MVS gra-
dus lux ob-
umbrans.

Quod eius
signum.

OCTA-
VVS.
Extases &
raptus.

Fruſtus eorum.

1. Cor. 12. 4.

Ribad. lib.

1. c. 7.

Sed ad hæc

maximã

humilitate

eſt opus.

Exempla.

NOTA.

1. Tim. 2.

15.

Et periculũ

magnum.

dum vident inſignia myſteria, & audiunt verba, quæ non licet homini l. qui, vt de ſe Paulus teſtatur: imo etiam id, quod loquaces, eloqui non valent. Hæc ratione B. P. N. I. gnatus, extaſi & viſio ne illa Manreſiana, & aliis illuſtratus ita fuit, vt affereret, etiamſi nulla eſſet ſcriptura, ſe, nec de altiſſimo SS. Trinitatis ſecreto, nec de præſentia Chriſti in Euchariſtia, nec de aliis fidei noſtræ articulis, vlllo modo dubitare poſſe, adeo in illa reuelatione mēs ipſius diuino fuit illuſtrata lumine. Cæterum notandum eſt, eos qui hunc conſcendunt gradum, cum Apoſtoliſ in faciem cadere, ac proinde valde humiliari, & abiecte de ſe ipſis ſentire oportere. quod ita quidam præſtiterunt, vt & maximos ſe eſſe peccatores ſyncere & ex corde faterentur, & plagas quas Deus immittit propter ſua peccata euenire putarent. Dedimus huius rei & cauſas & exempla alias. Nunc ipſũ Paulum intueamur, qui licet fuerit raptus in tertium cœlum, tam abiecte tamen de ſe loquitur, vt primũ, id eſt maximum peccatorum ſe eſſe aſſeueret. Videãt & conſiderent hæc quæſo, non ſolum viri ſeu fæminæ, quæ extaſes ſe habere, viſiones videre, raptusque patiarunt: ſed etiam Patres ſpirituales, qui earum curam gerunt, vt ſciant diſcernere eiufmodi ſpiritus. Cum enim talia in hoc demum gradu plerumque fieri ſoleant, timendum

attendendum est valde eos vel eas, quæ tanta
 carent humilitate, quantam descripsimus
 & in Paulo vidimus, non raptum diui-
 norum, sed rabierum (vt S. Vincentii *Vinc. in tra*
 verbo vtar.) Diabolarum participes fieri. *da. spirit.*
 Proinde non animandæ (vt quidam
 incauti incaute faciunt) sed retrahendæ
 erant plurimum à talibus, ne & ipsæ & du-
 ces Patresue spirituales earum cæci præda
 fiant callidissimi pyratæ infernalis, qui nobis
 in pelago mundi huius fluctuantibus mille
 imponit modis.

Quid ergo inquis, cum talibus facto o-
 pus est? Tria ex Euangelio accipe, plura
 forte alias. Primum sit ex verbis illis, I-
 P S V M A V D I T E, omnium, vt ego reor, ex-
 cellentissimum remedium: nempe Obe-
 dientia. Id enim & Patres in eremo iu-
 dicarunt, & magnus ille Simeon styli-
 tes facto ipso comprobavit. Qui mo-
 nitus ab illis, vt ex columna descende-
 ret, statim acquieuit: etiam si illi, præcipien-
 di ei, nullum ius haberent. Itaque nos
 quoque omnes nostras reuelationes, vi-
 siones, & extases superioribus, vel Patri-
 bus nostris spiritualibus oportet manife-
 stare, vt illi eas iuxta canones. Scripturæ
 sacræ, SS. Patrum, & datas à viris spiritua-
 libus regulas, examinent. Si enim id fa-
 cere neglexerimus, & sine crimine non
 erimus,

*Et regulas
 discernendi
 hos spiritus
 1. Obedien-
 tia.
 Euagr. lib.
 1. historia
 cap. 13.*

2^a. 9. 15.
et cap. 13.

2^a. Humili-
tas.

1^a. 6. 2.

3. Silentii.

erimus, & illusionibus Sathane summo nos periculo exponemus. Dei enim est, quos visitat ad superiores, re nittere (vt fecit D. Paulo & aliis.) Dæmonis vero quantum potest pedem ab ordine retrahere. Deinde qui visiones siue in seipsis, siue in aliis examinant, primam, vt dixi, solidæ tum obedientiæ, tum humilitatis rationem habeant. Hæc enim si aberint, & ipsas veras visiones abesse oportebit. Exemplo sint nobis, tum hi tres Apostoli: tum ipsi etiam Angeli, imo Angelorû supremi Seraphini; De Apostolis audimus in Euangelio, eos videlicet, adeo se in hac visione abieciisse, vt vultus suos fixos in terra haberent. De Seraphinis vero legimus apud Prophetam, illos in contemplatione Diuinæ essentiæ, ita se humiliasse, vt duabus alis velantes faciem suam, nihil aliud dicerent, quam Canticum illud. *Sanctus, Sanctus, Sanctus. Dominus Deus exercituum*, Quid ergo nos miseros homunciones, terrenaque animalia talium exemplo decet facere? Postremo ipsa Christi prohibitio **NEMINI DICERITIS VISIONEM**, haud obscure profecto nobis inuit, in talibus magno silentio opus esse: nec vero sine Dei ipsius peculiari instinctu, propter euidentem proximi vel Ecclesiæ utilitatem talia propalanda esse, debito cum examine, de quo iam disseruimus.

NONVS & vltimus, ac qui ex dictis exercitiis haeretur, in actuum spiritualium gradus perfectissimus, idemq; signum supremum, per quod transfigurationem hanc in nobis peractam esse cognoscere possumus, figuratur in vltimis hodierni Evangelii dictis factisq; & tria complectitur. Primo tactum Christi Domini ACCESSIT enim IESVS ET TETIGIT EOS, inquit Matthaeus. Secundo illud quod exprimitur verbis. LEVANTES AVTEM OCULOS VOS NEMINEM VIDERUNT NISI SOLVM IESVM Postremo silentium de quo iam egimus. Duo vero priora explicat nobis tunc Iob, tum Apostolus. Primum quidem Iob exclamans, *Miseremini mei, miseremini mei saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.* Qua autem ratione tactus à Deo per Diabolum fuerit Iob, non est quod recenscam. Nostis enim omnes eius afflictiones, tribulationes, tenerationes, poenas. Alterum porro hic de seipso loquens expressit Apostolus. *Non enim iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum & hunc crucifixum.* Breuiter cum quis desiderat se à Christo tangi, & aliquid pro nomine Iesu pati, nihilque aliud videt in omnibus suis actionibus NISI SOLVM IESVM: ipsius videlicet honorem pure ac sincere quarendo, seipsum vero depri-mendo, suaq; silentio pre-mendo, is demum hunc se gradum ascendisse arbitretur. Talis

NONVS
perfectissimus.
Tria complectitur.
Ex Evangelio.

Iob. 19. 21.
1. Desiderium patiens pro Christo.

2. Christum sincere quare in omnibus.
1. Cor. 2. 2.

Talis Paulus.
Act. 9. 15.
2. Cor. 12. 4.

Paulus, vt iam audisti. Is n. licet *vas electionis* à Christo vocatus, licet *ad tertium cælum* raptus fuerit, licet *audiuerit arcana, quæ non licet homini loqui*: attamen nihil se aliud scire gloriatur, quàm Christum crucifixum, quod & Iudæi & gentiles non ignorarunt. Quâuis aliter istis, aliter illi id notum fuerit. Illis enim ad perditionem, huic vero ad salutem, imo ad perfectionem id proueniebat. In Paulo enim illa tria, quæ huius gradus perfectissimæ sunt propria, relucet mirifice. Primò

2. Cor. 11. 24.

solum Iesum intueri, vt iam intellexisti. Secundum pro nomine ipsius multa pati quod tam charum habuit, vt eorum quæ propter Christum perpeffus fuerat magno cum suo gustu longum contexuerit catalogum. Tertio premere omnia silentio, vt ibidē habes. Tales & alii Apostoli, qui flagellati *ibant gaudentes à conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati*. Tales & innumeri vtriusq; sexus martyres, qui ad tormenta, tanquàm inuitati ad epulas pergebant, imo vltro ad illa currebant, & alios pertrahebant. Mirandum est illud cuiusdam femine Edissenæ exemplum, quæ cum audisset, Catholicos in campo martyrio afficiendos esse, ita eo cum puero, quem ad manum trahebat, festinauit, vt nec portam domus clauderet, nec se velo, vt moris est feminis, cooperiret, cumque à prefecto, qui ad

Tales Apostoli.

Act. 5. 41.

Tales martyres.

Euseb. lib.

11. c. 5.

Vt quadam

sanctissima.

ad interficiendos fideles ab Imperatore de-
stinatus erat, interrogaretur, quo tam pro-
pere cum puero acceleraret; ad martyrium
inquit pergo, ne tanto uterq; nostrum pri-
uaretur bono. Virilis sane in femineo pectore
animus, qui & præfecti, & ipsius Imperato-
ris crudele pectus emolliuit, ne crudelitatem
prosequeretur suam. Tales & ex confessoribus
quidam, quorum ardenti patendi de-
siderio, vt Christus Dominus faceret satis,
stigmata vulnerum suorum, summo cum
illorum dolore, (quem tamen amor dul-
cem reddebat) eis impressit; vt de S. Fran-
cisco & B. Catharina Senense legimus. Ta-
les nec nostro defunt tempore. Noueram
quandam Romæ cæcam quidem corpore,
at mente adeo videntem, vt etiam prophe-
tico polleret spiritu, quam de hac, quam
tractamus, materia differentem audiens,
hæc ex ore eius excepi: Eligere se potius
dolores & tormenta (quæ grauissima sane
paulo ante perpessa fuerat, Sathana ossa e-
ius in manibus ac pedibus confringente) à
Christo immissa tolerare, quam extasibus
vel visionibus abundare, cumq; causam per-
quisissemus, duplicem dedit. Ea enim, in-
quit, ratione, & Christo meo Iesu, qui ingē-
tes pro salute mea subiuit cruciatus, mortē-
que crudelissimam oppetiit, quòquo con-
formabor modo, & ab insidiis Diaboli libera-
ero:

Tales & cō-
fessores.

Tales etiā
nostro tem-
pore.

Exemplum
cæcæ & viden-
tis & dicti.
N O T A 2

ero: qui in visionibus quidem transfigurans se in Angelum lucis, facile incautos decipere potest. At vero in tribulationib. ac tormentis aut propter Christum aut à Christo ipso immixtis patienter toleratis, tale quid facere non potest.

CONCLV
SIO ad cha-
ritatem ex-
hortationē.
1. Cor. 12.
31.

1. Pet. 2. 9.

Eius laudes

Dicta dicto concludo Apostolico: Et ad-
huc excellentiorem viam vobis demonstro, ait il-
le. Id ipsum & ego. Quam vero viam? Amo-
ris & charitatis, quā toto sequēti capite sum-
mis extollit laudib. ac omnib. ceteris presert
virtutibus. Idem ego quoq; tota hac egre co-
cione, quæ breui hic complector epilogo.
Teq; ò gens Christiana, non in timore, vt o-
lim Iudæi, sed in amore, vt demonstraui, fū-
data, te inquam, *genus electum, regale sacerdo-*
tium, gens sancta, vt te princeps vocat Apo-
stolorum, alloquor, hortor, obsecro, & ob-
testor, vt dictorum memor per timorem fir-
maliorem, spemq; viuam ad viuificantem te ex-
tendas charitatem. Bonarum n. & Christiana-
narum mentium est, amore ac beneficentia
potius, quam vlllo alio affectu minisue duci.
Amoris vero quæ hic non habuisti argumē-
ta? quæ ad amorem defuerunt incitamenta?
Num beneficia? At eorum infinitus est nu-
merus: omnia n. quæ recensuimus, siue quæ
nobis, siue quæ pro nobis, siue quæ in nobis
& à nobis fiunt, Christi sunt beneficia am-
plissima, Amorem igitur pro amore reddas,
quam

quamvis longe imparem, quia creatum pro increato, exiguum pro magno, valde tamen ei acceptū, qui parua amore ipsius facta pro magnis reputat. Itaq; amore ad transfigurationem curramus, quæ sine amore non fit, quia ex amore conficitur. Amore tria in nobis extruamus tabernacula: Deo vñi, cuius columna fides, ipsum vero & eadem è charitate constat, & sanguine Christi Iesu, cuius vsus maximus est in sacramentis, rutilat. Proximo vnum, cuius basis iustitia, tentorium vero misericordia perficitur: & nobismetipsis vnum, cuius fundamentum humilitas, ipsum autem è morificatione totum compactum est. Amore præterea, illa quæ nobis hoc in primis tempore, Ecclesia commendat exercitia, ieiunium inquam, orationem, ac elemosynam, & quæ ad hæc reducuntur, & suscipiamus libenter & perficiamus alacriter. Amore deniq; fructus illos eximios, qui ex his oriuntur exercitiis, nec vero sunt quidquam aliud, quam quidã eiusdem amoris gradus, & percipere, & cõseruare, & augere studeamus in nobis: Amore & charitate transmutemur in alium virum. Charitate ædificemus proximū, nec ædificemus modo, sed etiam eadem charitate alios ad Christum perducere conemur illos præsertim, quibus scādalo antea fuimus. Charitate intellectum, voluntatem, memoriamq;

*Et distorō
summam
continet.*

riamq; nostrā in meditanda ac exequenda lege Diuina noctu & interdiu excolamus. Charitate in contēplanda acerbissima Christi passione iugiter ac deuote occupemur. Charitate, siue consolationes diuinæ dētur, siue negentur, grato vtrumq; suscipiamus animo. Charitate eiusq; pedisse qua humilitate muniti in nubē lucidā ingrediamur, ne à gloria opprimamur. Charitate visiones, raptus, & extases ne appetamus, sed in nostri abiectione nos exercere studeamus. Charitate deniq; cum sanctis & piis omnibus tangi nos à Christo, ac pro nomine eius aliquid pati exoptemus. Christum in omnibus actionibus intueamur, nostraque bona silentio premamus. Per hos enim nouem charitatis gradus ad nouem Angelorum choros (quilibet iuxta mēsuram eiusdem gratiæ & charitatis) ac ad illam perfectissimam transfigurationem perueniemus, vbi facie ad faciem videbimus, possidebimus, & amabimus Deum Optimum Maximum trinum & vnum in æternum.

Amen,

DOMI